

УДК 37.016
ББК 74.266.3
В 29

Серія «Підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання»
Заснована 2007 року

Автори:

Н. О. Венцева, канд. пед. наук,
доцент Бердянського державного педагогічного університета;
А. О. Федчиняк
аспірант Бердянського державного педагогічного університета

За загальною редакцією
К. О. Баханова, докт. пед. наук,
професора Бердянського державного педагогічного університета

Венцева Н. О.

В 29 Історія України. Тренувальні тести: 7–11 класи / Н. О. Венцева, А. О. Федчиняк; за заг. ред. К. О. Баханова. — Харків: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2008. — 205, [3] с.: іл. — (Серія «Підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання»).

ISBN 978-966-495-099-9.

Посібник містить тренувальні тести з історії України (7–11 клас), що повністю відповідають Програмі зовнішнього незалежного оцінювання на 2008 р. Українського центру оцінювання якості освіти.

Видання розраховане на вчителів, випускників шкіл й абітурієнтів.

УДК 37.016
ББК 74.266.3

ISBN 978-966-495-099-9

© Венцева Н. О., Федчиняк А. О., 2008
© ТОВ «Видавнична група “Основа”», 2008

ЗМІСТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо підготовки зовнішнього оцінювання навчальних досягнень учнів 5

Розділ 1. 7 КЛАС

Тема 1.	СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.....	9
	Відповіді	15
Тема 2.	ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗКВІТ КИЇВСЬКОЇ РУСІ	16
	Відповіді	23
Тема 3.	КИЇВСЬКА РУСЬ ЗА ЧАСІВ РОЗДРОБЛЕНОСТІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА — ПРАВОНАСТУПНИЦЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ	23
	Відповіді	30
Тема 4.	ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ, КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСІ ТА ГАЛИЦЬКО- ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	31
	Відповіді	37
Тема 5.	УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIV— СЕРЕДИНА XVI ст.)	38
	Відповіді.....	44

Розділ 2. 8 КЛАС

Тема 1.	УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ РЕЧІ ПОСПОЛІТОЇ. НАРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	45
	Відповіді	52
Тема 2.	НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ РУХ В УКРАЇНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.	53
	Відповіді	59
Тема 3.	НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПРОТИ РЕЧІ ПОСПОЛІТОЇ СЕРЕДИНИ XVII ст.	59
	Відповіді	66
Тема 4.	УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.	66
	Відповіді	73
Тема 5.	УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.	74
	Відповіді	81

Розділ 3. 9 КЛАС

Тема 1.	УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.	82
	Відповіді	88

Тема 2.	УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.	89
	Відповіді	96
Тема 3.	НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ XX ст. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В XIX — НА ПОЧАТКУ XX ст.	96
	Відповіді	103
Тема 4.	ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX — НА ПОЧАТКУ XX ст.	103
	Відповіді	111
Розділ 4. 10 КЛАС		
Тема 1.	УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ (1914–1917 рр.)	112
	Відповіді	118
Тема 2.	УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ (1917–1918 рр.)	119
	Відповіді	127
Тема 3.	УКРАЇНА В БОРОТБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918–1920 рр.)	127
	Відповіді	134
Тема 4.	УКРАЇНСЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921–1928 рр.)	135
	Відповіді	143
Тема 5.	РАДЯНСЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ (1929–1938 рр.)	144
	Відповіді	150
Тема 6.	ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1921–1939 рр.	151
	Відповіді	158
Розділ 5. 11 КЛАС		
Тема 1.	УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939–1945 рр.)	159
	Відповіді	166
Тема 2.	ПОВОЄННА ВІДБУДОВА І РОЗВИТОК УКРАЇНИ В 1945 — НА ПОЧАТКУ 1950-х рр.	166
	Відповіді	173
Тема 3.	УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ (1953–1964 рр.)	174
	Відповіді	181
Тема 4.	УКРАЇНА У ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (СЕРЕДИНА 1960-х — ПОЧАТОК 1980-х рр.)	181
	Відповіді	188
Тема 5.	РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ Й ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985–1991 рр.)	189
	Відповіді	196
Тема 6.	УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1991–2007 рр.)	196
	Відповіді	203
	Література	204

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ПІДГОТОВКИ ЗОВНІШНЬОГО ОЦІНЮВАННЯ

НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Що таке зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів?

Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів було запроваджено Постановою Кабінету Міністрів України у 2004 році. Згідно з цією постановою 2005 р. ним було охоплено 10 тис. учнів. У 2007–2008 рр. воно має охопити 238 тис. випускників, оскільки вступні випробування до вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації для навчання за державним замовленням мають здійснюватися шляхом зовнішнього оцінювання з обов'язковим зарахуванням його результатів як державної підсумкової атестації випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти.

Сутність зовнішнього оцінювання полягає в тому, що випускникам шкіл в однакових умовах (поза межами школи, у спеціальних центрах незалежного планування), одночасно (в один день по всій країні) та протягом однакового для всіх відліку часу, без будь-якого впливу з боку учителів, батьків учнів та адміністрації школи, виконуються однакові для всіх навчальні завдання, які оцінюються за однаковими критеріями, що дозволяє учасникам тестування отримати об'єктивну оцінку власних навчальних досягнень. Ця оцінка є головним показником, за яким визначається підсумковий бал випускника з даного предмета та вступний бал до вищого навчального закладу. На зовнішнє тестування покладається низка завдань:

- через створення однакових умов для всіх випускників загальноосвітнього навчального закладу забезпечити реалізацію конституційних прав громадян на рівний доступ до освіти за допомогою висунення чітких вимог до результатів навчальної діяльності учнів;
- забезпечення дотримання Державного стандарту загальної середньої освіти;
- спираючись на узагальнені дані результатів зовнішнього оцінювання, здійснити аналіз стану системи освіти та прогнозування її розвитку.

За яким принципом добираються завдання зовнішнього оцінювання?

Завдання зовнішнього оцінювання складаються таким чином, щоб перевірити рівень засвоєння учнями навчального матеріалу в обсязі, визначеному шкільною програмою, та розвитку таких умінь:

- указувати дати історичних подій, хронологічні межі явищ і процесів; періоди та етапи історії України;

- визначати історичні факти (події, явища, процеси) — місця, обставини, учасники, результати;
- встановлювати хронологічну послідовність історичних подій, синхронність подій історії України та всесвітньої історії;
- визначати загальні передумови, причини, приводи, сутність, безпосередні наслідки та значення історичних подій та явищ;
- визначати характерні риси й головні ознаки, рушійні й організуючі сили, тенденції розвитку, особливості економічних, політичних, соціальних, культурно-духовних, етнічних явищ і процесів;
- характеризувати історичних особистостей, розкриваючи внутрішні мотиви їхніх дій, складати політичні та історичні портрети;
- аналізувати джерела історичної інформації;
- будувати письмові висловлювання щодо історичних подій і явищ з викладенням власної аргументованої позиції;
- вказувати на історичних і загальногеографічних картах місця значних історичних подій, території, охоплені історичними явищами чи процесами, території розселення українців та інших народів, що населяли територію сучасної України, а також державні кордони України в різні періоди її існування, історико-географічні регіони, кордони держав, з якими Україна межувала, держав, у складі яких перебували українські землі, місця компактного поселення українців за межами України;
- роз'яснювати зміст, правильно застосовувати загальносоціологічні, загальноісторичні, конкретно-історичні та спеціальні терміни й поняття.

Зовнішнє оцінювання здійснюється за допомогою спеціальних завдань двох типів: закритих, спрямованих на вибір правильної відповіді, та відкритих — самостійне визначення правильної відповіді. Практика зовнішнього оцінювання показує, що основними видами завдань є:

- закриті завдання з вибором однієї правильної відповіді;
- завдання на встановлення відповідності (пошук логічної пари);
- завдання на встановлення правильної хронологічної послідовності;
- завдання відкритої форми з короткими відповідями;
- завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

Як побудувати завдання?

Виходячи із цього, ми пропонуємо здійснювати підготовку до зовнішнього оцінювання шляхом виконання тренувальних завдань вищезазначених типів, але таких, що передбачали б застосування різних категорій знань та умінь учнів. Тому в межах першого типу завдань (1–24) виокремлено 4 — на визначення сутності історичних явищ та процесів, формулювання історичних понять; 4 — на орієнтацію учнів в історичному часі (вказувати дати подій, хронологічні межі явищ та процесів, встановлювати синхронність подій історії України та всесвітньої історії тощо); 4 — на орієнтацію

в історичному часі (називати та вказувати на картах місця значних історичних подій, території, охоплені історичним явищем, тощо); 4 — на знання фактів біографії та вміння характеризувати історичних осіб; 4 — на конкретизацію історичних фактів (визначати обставини, учасників подій, характерні риси та головні ознаки, рушійні й організаційні сили тощо); 4 — на визначення причинно-наслідкових зв'язків (визначати загальні передумови, причини, приводи, безпосередні наслідки та значення історичних подій та явищ). Завдання на встановлення відповідностей (25–30) добираються за цією ж логікою, щоб на перевірку кожної групи компетенцій припадало одне завдання. Завдання на розташування подій у певній послідовності (31–33) передбачають певну хронологічну або логічну наступність, масштабність, ступінь значущості, розвиненості, прогресивність тощо.

Завдання відкритої форми, що складають IV групу, (34–37) зорієнтовані на роз'яснення певного змісту шляхом визначення історичних осіб, місця, обставин, результатів подій, формування понять тощо.

П'ята група завдань (38–42) передбачає аналіз історичної інформації та застосування умінь будувати письмові висловлювання щодо історичних подій і явищ із викладенням власної аргументації.

У чому полягає особливість тренувальних запитань?

Тренувальні тести містять у собі такі самі за типологією та спрямуванням завдання, що й у зошиті зовнішнього тестування. У зошиті зовнішнього тестування завдання охоплюють увесь навчальний матеріал, визначений програмою, а в тренувальному — лише певної навчальної теми або кілька тем. Це зроблено навмисно, оскільки такий підхід відповідає логіці повторення. Учні повторюють матеріал за темами й одразу можуть перевірити успішність засвоєння, виконавши тренувальні завдання. Це дозволяє одразу визначити прогалини у засвоєному учнями навчальному матеріалі та на рівні загальнонавчальних і спеціальних умінь. Так, якщо учень часто припускається помилок на 1–4 або 25 завданнях, це означає, що у школяра існують проблеми з формулюванням історичних понять; якщо це стосується завдань 21–24 та 30, то учневі складно визначати причинно-наслідкові зв'язки тощо. Якщо помилки учнів пов'язані із виконанням завдань різних типів, тоді можна говорити про слабе засвоєння ними матеріалу саме цієї теми тощо.

Як оцінити роботу учнів?

Оцінювання виконаних тестових завдань здійснюється шляхом нарахування балів за кожну правильну відповідь.

Завдання I. Вибрати одну правильну відповідь. Одна правильна відповідь — 1 бал. Кількість таких завдань — 24. Максимальна кількість балів може становити 24 бали.

Завдання II. Установити відповідність, утворюючи логічні пари. Одна правильна відповідність — 0,5 бала. В одному завданні слід установити 4 відповідні (логічні пари). Таким чином, за виконання одного завдання учні отримують 2 бали, а таких завдань у добірці — 6, отже, максимальний бал за виконання завдань цього туру — 12 балів.

Завдання II. Нарахування балів за завдання на розташування подій та явищ у правильній послідовності відбувається в аналогічний спосіб. Правильна відповідь — 2 бали. Максимальна кількість балів — 6 балів.

Завдання відкритої форми з короткими відповідями передбачають чіткі відповіді. За 3 питання за кожну відповідь додається по 1 балу, загалом за виконання 1 завдання нараховується 3 бали, а за всі 3 — 12 балів.

Решта завдань відкритого типу передбачають розгорнуту відповідь, тому вони оцінюються окремо за загальноприйнятою 12-бальною шкалою. Таким чином, загальна кількість балів, яку може набрати учень за виконання 4 типів завдань (37 завдань), складає $24 + 12 + 6 + 12 = 54$ бали.

Отримані бали переводяться у оцінку за 12-бальною шкалою за таким алгоритмом:

Таблиця переведення балів в оцінку

Бал зошита	Оцінка учня	Бал зошита	Оцінка учня
50–54	12	21–24	6
45–49	11	17–20	5
40–44	10	13–16	4
35–39	9	9–12	3
30–34	8	5–8	2
25–29	7	1–4	1

Розділ 1

7 КЛАС

Тема 1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
- Перехід людини від привласнюючого господарства (збиральництва й мисливства) до відтворюючого (землеробства та скотарства) вважають однією з головних ознак:
А ускладненого збиральництва;
Б осілого способу життя;
В неолітичної революції;
Г скотарства.
  - Форма господарства й побуту, заснована на скотарстві із сезонним переміщенням стад і населення — це:
А козівництво;
Б колонізація;
В протомісто;
Г скотарство.
  - Родова організація суспільства, в якій провідну роль відігравав чоловік, — це:
А скотарство;
Б патріархат;
В матріархат;
Г полювання.
  - Заселення вільної території прибульцями з інших країн — це:
А осілий спосіб життя;
Б колонізація;
В переселення;
Г скотарство.
  - Грецькі колонії почали виникати на узбережжі Чорного та Азовського морів у:
А I ст. до н. е.;
Б III ст. до н. е.;
В V ст. до н. е.;
Г VII ст. до н. е.

6. Початок залізної доби припадає на:
А I тис. до н. е.;
Б I тис. н. е.;
В II тис. н. е.;
Г II тис. до н. е.
7. Початок доби неоліту припадає на:
А I тис. до н. е.;
Б III тис. до н. е.;
В VI тис. до н. е.;
Г I тис. н. е.
8. Антський племінний союз розпався в:
А V ст.;
Б VI ст.;
В VII ст.;
Г VIII ст.
9. Позначте західних сусідів східнослов'янських племен:
А булгари;
Б хозари;
В печеніги;
Г валахи.
10. Територія якої культури позначена на карті?
А Трипільської;
Б черняхівської;
В чорноліської;
Г зарубинецької.

11. Яку територію опанували анти?
  - А Між Дунаєм і Доном;
  - Б між Дунаєм і Дніпром;
  - В між Сіверським Дінцем і Доном;
  - Г між Дунаєм і Сіверським Дінцем.
12. Яку територію опанували склавини?
  - А Між Дністром і Дунаєм;
  - Б між Дніпром і Дунаєм;
  - В між Сіверським Дінцем і Доном;
  - Г між Дунаєм і Сіверським Дінцем.
13. Який тип людини вважають людиною розумною?
  - А Архантропа;
  - Б пітекантропа;
  - В кроманьйонця;
  - Г неандертальця.
14. Які племена очолював Аттіла?
  - А Аварів;
  - Б антів;
  - В склавів;
  - Г гунів.
15. Перші писемні згадки про слов'ян містяться у творах:
  - А Геродота;
  - Б Корнелія Таціта;
  - В Арістотеля;
  - Г Сократа.
16. Дослідників, які вивчають історію за речовими джерелами, називають:
  - А археологами;
  - Б істориками;
  - В геологами;
  - Г літописцями.
17. Позначте факт, який стосується трипільської культури:
  - А бальзамування померлих;
  - Б виготовлення глиняного посуду;
  - В основу господарства складало скотарство;
  - Г войовничі племена.
18. Позначте факт, який стосується перебування скіфів на території України:
  - А панування скіфів тривало понад тисячу років;
  - Б їх підкорили племена кіммерійців;
  - В панування в культурі «звіриного стилю»;
  - Г вірили в існування єдиного бога.

19. Назвіть державу, столицею якої було місто Пантикапей:
- А Велика Скіфія;
  - Б Понтійське царство;
  - В Боспорське царство;
  - Г Волзька Болгарія.
20. Велике переселення народів — це пересування:
- А у III ст. до н. е. сарматських племен на територію Скіфії;
  - Б у I–IV ст. просування германських та слов'янських племен на територію Римської імперії;
  - В у IV–VII ст. міграція германських і слов'янських племен на півночі та сході;
  - Г у IV–VII ст. вторгнення германських, слов'янських, сарматських та інших племен на територію Римської імперії.
21. У чому полягає значення в історії людства доби палеоліту?
- А Відбулося становлення сучасного фізичного типу людини;
  - Б виникають перші релігійні вірування;
  - В змінився клімат;
  - Г поява житла.
22. Господарству слов'ян у III–IV ст. було притаманне:
- А орне землеробство;
  - Б кочовий спосіб життя;
  - В бронзові знаряддя праці;
  - Г зрошувальні канали.
23. Визначте головну причину грецької колонізації:
- А пошуки нових земель;
  - Б поганий клімат;
  - В перенаселення Греції;
  - Г прагнення пригод.
24. Найдавнішу людину називали людиною вмілою, тому що вона:
- А займалася збиральництвом плодів і ягід;
  - Б виготовляла найпростіші знаряддя праці;
  - В полювала на диких тварин;
  - Г користувалася вогнем.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття та їх визначення.

А	Магія	1	поклоніння певному виду рослин чи тварин, які вважалися охоронцями роду;
Б	тотемізм	2	перехід від привласнюючого до відтворюючого господарства;
В	неолітична революція	3	злиття одного народу з іншим;
Г	асиміляція	4	обряди й дії, засновані на вірі у здатність людини впливати на інших людей, тварин, явища природи, богів та духів;
		5	віра в те, що вся природа наділена душею.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А	VII ст. до н. е.	1	трипільська культура;
Б	III–V ст. н. е.	2	поява скіфів на території сучасної України;
В	II ст. до н. е. — II ст. н. е.	3	черняхівська культура;
Г	IV–III тис. до н. е.	4	зарубінецька культура;
		5	чорноліська культура.

27. Співвіднесіть назви грецьких колоній з місцем їхнього розташування.

А	Ольвія	1	Бузький лиман;
Б	Пантикапей	2	територія сучасного м. Керчі;
В	Феодосія	3	поблизу сучасного Севастополя;
Г	Херсонес	4	сучасне узбережжя Криму;
		5	поблизу сучасної Одеси.

28. Співвіднесіть імена діячів з фактами.

А	Геродот	1	чоловік, який, за легендою, першим з'явився на землях скіфів;
Б	Тергітай	2	давньогрецький вчений, «батько історії»;
В	Аттіла	3	македонський цар;
Г	Філіпп II	4	вождь гунів.

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А	Тіра, Ольвія, Херсонес	1	давньогрецький історик Геродот поділив їх на три групи;
Б	скіфські племена	2	володіли технікою виготовлення глиняного посуду;
В	трипільська культура	3	грецькі міста-колонії;
Г	сарматські племена	4	існування культу коня та приватної власності на худобу;
		5	першими на території України почали використовувати залізо.

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Винайдення керамічного посуду	1 пошук нових земель, ринків збуту, вигідних партнерів для торгівлі;
Б застосування залізних знарядь праці	2 прогрес у господарстві й суспільстві;
В виникнення міст-держав у Північному Причорномор'ї	3 розвиток господарства, сусідство з войовничими кочовиками, культурний поступ;
Г об'єднання слов'ян у союзи	4 вживання вареної їжі, запаси продуктів харчування;
	5 виникнення християнства.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте племена, які перебували на території України в хронологічній послідовності:

- А** кіммерійці;
- Б** сармати;
- В** скіфи;
- Г** гуни.

32. Розташуйте періоди давньої історії людства в логічній послідовності:

- А** неоліт;
- Б** палеоліт;
- В** мезоліт;
- Г** енеоліт.

33. Розташуйте зміни в історії людства в логічній послідовності, за ступенем значущості:

- А** уміння користуватись вогнем;
- Б** виникнення збиральництва;
- В** виникнення житла та посуду;
- Г** виготовлення знарядь праці.

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Період в історії первісного суспільства, що характеризується панівним становищем жінки у суспільстві.

- 1) Назвіть цей термін.
- 2) У який час це відбувалося?
- 3) Чим це було зумовлено?

35. На узбережжі Чорного та Азовського морів з'явилися греки-колоністи.
- 1) В якому столітті це сталося?
  - 2) Якими були основні причини цього процесу?
  - 3) Коли грецькі міста-колонії припинили своє існування на території Північного Причорномор'я?
36. Візантійський імператор та історик, який описав життя слов'ян у IV ст.
- 1) Назвіть його ім'я.
  - 2) В якій країні він жив?
  - 3) В якому столітті?
37. «І відтоді, і дотепер жінки... живуть, як і за давніх часів, тобто на полювання їздять увесь час верхи і разом зі своїми чоловіками, і без них, і на війну ходять, і одягаються так, як чоловіки».
- 1) Про яке з кочових племен йдеться в наведеному уривку з документа?
  - 2) На яких територіях сучасної України вони мешкали?
  - 3) В який історичний період?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. У чому полягає значення в історії людства доби палеоліту?
39. Під якими назвами згадуються слов'яни у творах античних істориків? Поясніть їх.
40. Складіть план відповіді на питання «Господарство грецьких колоній».
41. Напишіть твір «Заняття та побут первісної людини».

Відповіді до теми 1

Стародавня історія України

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	А	Б	Б	Г	А	В	В	Г	А	Г	А
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	Г	Б	А	Б	В	В	Г	А	А	В	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	2	1	2	3	4	1	3	3
Б	1	3	2	1	1	2	3	1	1
В	2	4	4	4	2	1	2	2	2
Г	3	1	3	3	4	3	4	4	4

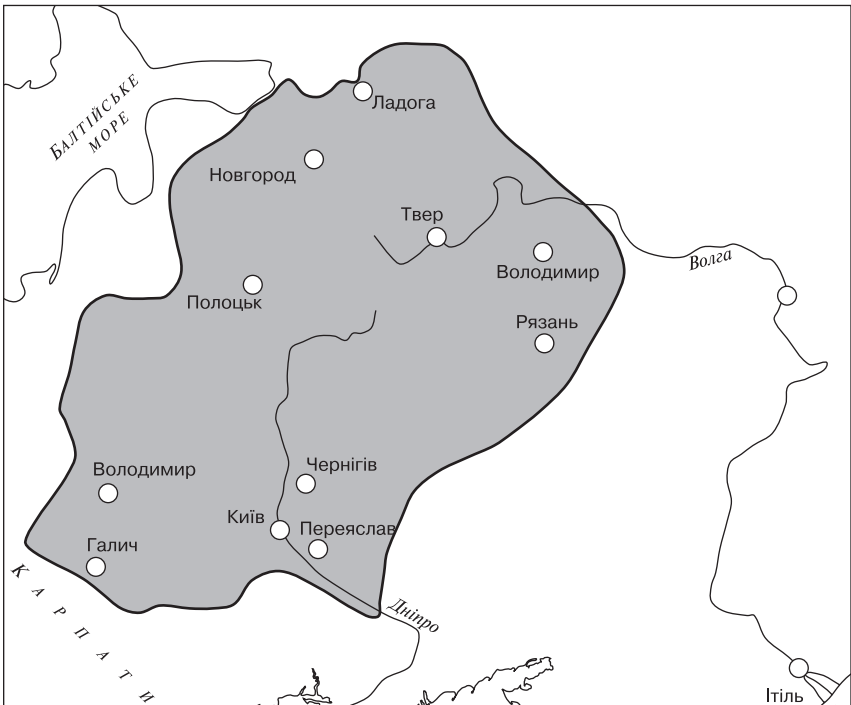
Завдання IV типу

34. Матріархат. 35. VII ст. до н. е. 36. Маврикій Стратег. 37. Сармати.

Тема 2. ВНИКНЕННЯ ТА РОЗКВІТ КИЇВСЬКОЇ РУСИ

- I. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- Первісні дохристиянські релігійні вірування, погляди та обряди, яким при-
таманне багатобожжя, обоження сил природи, тварин і рослин, — це:
А магія;
Б язичництво;
В культ;
Г міфологія.
  - Державне об'єднання, до якого входили поляни, древляни й сіверя-
ни, — це:
А Велика Булгарія;
Б Дулібський племенний союз;
В Руська земля;
Г Боспорське царство.
  - Віра в триєдиного Бога — Бога Отця, його Сина та Святого Духа, яка
стала державною релігією в Римській імперії та Візантії, — це:
А християнство;
Б іслам;
В язичництво;
Г магія.
  - Слов'яни, віддавна живучи племенами, час від часу об'єднувались
у значно більші спілки — ... :
А людські стада;
Б держави;
В нації;
Г союзи племен.
  - Датою заснування міста Києва вважають:
А I ст.;
Б III ст.;
В V ст.;
Г VII ст.
  - Хрещення Русі відбулося:
А 960 р.;
Б 988 р.;
В 888 р.;
Г 1000 р.

7. Ярослав Мудрий остаточно утвердився київським князем:
А 1016 р.;
Б 980 р.;
В 957 р.;
Г 1019 р.
8. З'їзд князів у Любечі відбувся:
А 1097 р.;
Б 988 р.;
В 897 р.;
Г 1007 р.
9. На північний захід від Києва, на Східній Волині, жили племена:
А в'ятичів;
Б древлян;
В уличів;
Г білих хорватів.
10. Яка держава виділена на карті?
А Київська Русь;
Б Хозарський каганат;
В Велика Булгарія;
Г Візантійська імперія.

11. У наведеному переліку оберіть плем'я, яке жило на території сучасної України:
- А словени;
  - Б тиверці;
  - В кривичі;
  - Г дуліби.
12. Території яких східнослов'янських племінних союзів були приєднані до Київської Русі за часів князя Святослава?
- А Білих хорватів;
  - Б дулібів;
  - В в'ятичів;
  - Г уличів.
13. Позначте ім'я князя, за якого відбулося хрещення Русі:
- А Володимир Мономах;
  - Б Володимир Великий;
  - В Ярослав Мудрий;
  - Г Святослав.
14. Позначте ім'я князя, який започаткував упорядкування зводу законів — «Руської правди»:
- А Ярослав Мудрий;
  - Б Володимир Мономах;
  - В Володимир Великий;
  - Г князь Ігор Старий.
15. Позначте назву країни, королевою якої була Анна Ярославна, донька Ярослава Мудрого:
- А Франція;
  - Б Німеччина;
  - В Польща;
  - Г Угорщина.
16. Позначте ім'я київського князя, на печатці якого вперше з'явився князівський знак Рюриковичів — тризуб:
- А Ігор Старий;
  - Б Святослав Ігорович;
  - В Володар Великий;
  - Г Ярослав Мудрий.
17. Позначте факт, що стосується життя й діяльності Ярослава Мудрого:
- А успадкував владу від князя Святослава;
  - Б за часів його правління побудовано Софійський собор у Києві;
  - В неодноразово влаштовував походи проти Візантії;
  - Г за його наказом була споруджена Десятинна церква.

18. Позначте твердження, що відповідає дійсності:
- А слов'яни вирощували виноград, маслини, пшеницю, просо;
  - Б поширеними знаряддями праці слов'ян були рало, плуг, борона та мотика;
  - В рік слов'ян починався у січні;
  - Г для вшанування своїх язичницьких богів слов'яни будували храми.
19. Позначте факт, що стосується життя й діяльності княгині Ольги:
- А за часів її правління біля південних кордонів Русі вперше з'явилися печеніги;
  - Б уклала перший писаний збірник законів;
  - В за часів її правління було побудовано Софійський собор;
  - Г уперше були встановлені норми податків: устави, уроки, данини, оброки.
20. Нова редакція «Руської Правди» — «Правда Ярославичів» передбачала:
- А скасування вотчинного землеволодіння;
  - Б заборону князям та боярам виступати проти князя;
  - В заборону самочинно (без княжого суду) «мучити смердів»;
  - Г зменшення штрафів за порушення законів.
21. Яке з наведених нижче положень можна вважати ознакою держави?
- А Використання однієї мови;
  - Б чітко визначена територія;
  - В передача влади у спадок;
  - Г визнання сусідами.
22. У чому полягало значення запровадження християнства на Русі?
- А Погіршилося становище більшості населення країни;
  - Б послабилася центральна влада;
  - В стався розрив відносин Київської Русі з іншими країнами;
  - Г було започатковане єдиний світогляд та єдину ідеологію для різноплемінного населення держави.
23. Визначте одну з головну причин розпаду Київської держави на удільні князівства:
- А перетворення умовного земельного володіння на спадкове земельне володіння бояр та князів;
  - Б відсутність владного правителя;
  - В поява нових міст;
  - Г укладення шлюбів з іноземними правителями.
24. Реформи княгині Ольги були спричинені:
- А загибеллю князя Ігоря;
  - Б походами князя Святослава;
  - В повстанням древлян;
  - Г зовнішньою загрозою.

- П.** Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
- 25.** Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Реформа	1	велике землеволодіння, що передавалось у спадщину від батька до сина;
Б вотчина	2	перебудова, перетворення якоїсь галузі суспільного життя;
В язичництво	3	різкий перелом або занепад;
Г криза	4	первісні дохристиянські релігійні вірування, погляди та обряди;
	5	населення, яке збереглося на даній території з часів попереднього етапу розвитку.
- 26.** Співвіднесіть дати з подіями.
А 980 р.	1	укладання «Правди Ярославичів»;
Б 1072 р.	2	Любецький з'їзд князів;
В 1097 р.	3	початок князювання Володимира Мономаха;
Г 1113 р.	4	початок князювання Володимира Великого;
	5	пограбування Києва військом Андрія Боголюбського.
- 27.** Співвіднесіть назви східнослов'янських племінних союзів з місцем їх розселення.
А Поляни	1	по р. Оці;
Б в'ятичі	2	між р. Десною та р. Россю;
В уличі	3	на р. Дніпро й Буг;
Г дуліби	4	на заході сучасної України;
	5	між Дніпром і Доном.
- 28.** Установіть відповідність подій з іменами руських князів.
А Володимир Великий	1	повстання древлян;
Б Ярослав Володимирович	2	офіційне хрещення Русі;
В Ігор	3	створення «Руської Правди»;
Г Святослав Ігорович	4	дунайські походи руської дружини;
	5	прийняв хрещення у Візантії.

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А	Правління Володимира Великого	1	видання «Уставу» (зміни і доповнення до «Правди Ярославичів»);
Б	правління Володимира Мономаха	2	релігійна реформа;
В	правління князя Святослава	3	будівництво Печерського монастиря;
Г	правління Ярослава Мудрого	4	підкорення в'ятичів;
		5	запровадив «устава» та «уроки».

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А	Виникнення держави у східних слов'ян	1	посилення авторитету князя, об'єднання різноплемінного населення, налагодження культурних зв'язків з християнським світом;
Б	встановлення норм податків	2	поява нерівності, розвиток, господарства, встановлення економічних зв'язків, захист від ворогів;
В	введення християнства на Русі	3	повстання древлян;
Г	розпад Київської Русі	4	панування натурального господарства, вотчини, поява нових економічних та військових центрів;
		5	занепад авторитету православної церкви.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте в хронологічній послідовності:

- А правління Аскольда і Діра;
- Б заснування Києва;
- В навала аварів на слов'янські землі;
- Г правління Ігоря.

32. Установіть послідовність правління князів:

- А Ольга;
- Б Ярослав;
- В Святослав;
- Г Ігор.

33. Розташуйте сільськогосподарські знаряддя в тому порядку, в якому вони з'явилися у наших предків:
- А плуг;
  - Б соха;
  - В рало;
  - Г мотика.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. Форма державного устрою, за якою державне утворення складається з кількох інших державних утворень.
- 1) Назвіть термін.
  - 2) З яким періодом в історії України він пов'язаний? Чому?
35. В якому столітті було засновано місто Київ? З якими подіями пов'язують його виникнення?
36. «Тож не посоромимо землі Руської, а ляжемо тут кістями. Бо мертві сорому не імуть».
- 1) Кому з київських князів, за легендою, належать наведені слова?
  - 2) З якими подіями пов'язані ці слова?
  - 3) Коли відбувались ці події?
37. «Повелів Володимир поскидати кумирів — тих порубати, а інших вогню оддати. Перуна ж повелів він прив'язати коневі до хвоста і волочити з Гори по Боричевому узвозу, і двадцятьох мужів приставив бити його палицями...»
- 1) Визначте, про яку подію йдеться в наведеному уривку з документа.
  - 2) Коли вона відбувалась?
  - 3) Назвіть основні наслідки, які мала ця подія.
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Заповніть таблицю.

Князі	Формування території держави	Внутрішня політика	Зовнішня політика
1. Аскольд і Дір			
2. Олег			
3. Ігор			
4. Ольга			
5. Святослав			

39. Складіть історичний портрет княгині Ольги за планом:

- 1) Походження та риси характеру.
- 2) Основні напрями діяльності.
- 3) Доля княгині.
- 4) Значення її діяльності для Київської Русі.

40. Визначте позитивні та негативні риси правління князя Володимира Великого.

41. Ярослав Мудрий, на відміну від свого батька, не став героєм билин і сказань. Як ви вважаєте чому: його не поважали сучасники чи існували інші причини? Відповідь обґрунтуйте.

Відповіді до теми 2

Виникнення та розквіт Київської Русі

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	В	А	Г	В	Б	Г	А	Б	А	Г	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	А	А	Б	Б	Б	Г	В	Б	Г	А	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	3	2	3	2	2	3	2	4
Б	1	1	1	1	1	3	1	4	2
В	4	2	3	2	4	1	2	3	3
Г	3	4	4	4	3	4	4	1	1

Завдання IV типу

34. Федерація. 35. V ст. н. е. 36. Святослав. 37. Хрещення Русі.

Тема 3. КИЇВСЬКА РУСЬ ЗА ЧАСІВ РОЗДРОБЛЕНОСТІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА — ПРАВОНАСТУПНИЦЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Форма державного правління, коли повнота влади належить одній особі, — це:
  - А монархія;
  - Б федерація;
  - В республіка;
  - Г метрополія.

2. Грамота хана Золотої Орди, що видавалась князям на управління землями, мала назву:
А ясир;
Б ярлик;
В улус;
Г ясак.
3. Військо у тюркомовних народів, місце перебування ставки хана; згодом назва всього державного утворення — це:
А ярлик;
Б баскак;
В ясир;
Г орда.
4. Ряд монархів, князів з одного і того ж роду, одного і того ж походження — це:
А плем'я;
Б рід;
В династія;
Г братство.
5. На яке століття припадає початок політичної роздробленості Київської Русі?
А X ст.;
Б XI ст.;
В IX ст.;
Г XII ст.
6. Якого року відбулось об'єднання Галицького та Волинського князівств в одну державу?
А 1200 р.;
Б 999 р.;
В 1000 р.;
Г 1199 р.
7. Коли відбулась битва на річці Калка?
А 1236 р.;
Б 1229 р.;
В 1223 р.;
Г 1240 р.
8. Якого року монголо-татари захопили місто Київ?
А 1240 р.;
Б 1242 р.;
В 1223 р.;
Г 1236 р.

9. Яке князівство позначено на карті?

- А Чернігово-Сіверське;
- Б Галицько-Волинське;
- В Володимиро-Суздальське;
- Г Переяславське.

10. На території якої сучасної області України знаходиться р. Калка?

- А Запорізької;
- Б Донецької;
- В Миколаївської;
- Г Херсонської.

11. Монгольська держава, що існувала протягом XIII–XV ст. на території Середньої Азії та Східної Європи, — це:

- А Монголія;
- Б Туреччина;
- В Золота Орда;
- Г Татарстан.

12. Позначте назву князівства, що межувало зі Смоленським князівством:
- А Переяславське;
  - Б Чернігівське;
  - В Київське;
  - Г Володимир-Волинське.
13. Який князь учинив погром Києва 1169 р.?
- А Данило Галицький;
  - Б Роман Мстиславович;
  - В Андрій Боголюбський;
  - Г Юрій Долгорукий.
14. Щодо якого галицького князя вперше було вжито слово «самодержець»?
- А Ярослав Осмомисл;
  - Б Роман Мстиславович;
  - В Ізяслав Мстиславович;
  - Г Данило Галицький.
15. Хто з галицько-волинських правителів заснував місто Львів?
- А Данило Галицький;
  - Б Лев Данилович;
  - В Юрій I;
  - Г Юрій II Болеслав.
16. Про кого з князів літописець писав: «Книжник великий і філософ, якого не було перед цим у цілій землі і по ньому не буде»?
- А Володимир Великий;
  - Б Ярослав Мудрий;
  - В Володимир Василькович;
  - Г Данило Галицький.
17. Позначте факт, що відповідає дійсності. Влада в галицько-волинському князівстві у XIII ст. обмежувалася:
- А великим князем київським;
  - Б папою римським;
  - В митрополитом;
  - Г монгольським ханом.
18. Позначте факт, що стосується життя й діяльності князя Романа Мстиславовича:
- А прийняв королівську корону від папи римського;
  - Б заснував місто Львів;
  - В об'єднав Галичину і Волинь в єдину державу;
  - Г розбив хрестоносців у битві під Дорогочином.

19. Позначте факт, що стосується життя й діяльності Данила Галицького:
- А розбив половців і захопив Київ;
  - Б загинув у Польщі;
  - В здійснив подорож до Золотої Орди;
  - Г перебував при владі у 1199–1205 рр.
20. За переказом, руських князів — учасників битви на ріці Калці — було:
- А відправлено на Русь у кайданах;
  - Б покладено під дошки, на яких переможці справляли бенкет;
  - В відправлено на волю;
  - Г осліплено.
21. Позначте одну з причин роздробленості Київської Русі:
- А занепад ремесла й торгівлі;
  - Б зменшення кількості вотчини;
  - В маленька територія Київської Русі;
  - Г створення місцевого апарату влади у вотчинах.
22. Доповніть речення. У битві на р. Калка руські дружини виступили проти монголо-татар тому, що:
- А ті були іншої віри й мали інші звичаї;
  - Б монголо-татари напали на руські землі;
  - В їх запросили половці, на яких напали монголо-татари;
  - Г вирішили скористатись нагодою приєднати до себе половецькі землі.
23. Доповніть речення.
Русько-половецьке військо зазнало поразки головним чином через:
- А неузгодженість дій руських князів;
  - Б зраду половців;
  - В присутність монголо-татар;
  - Г значну чисельну перевагу противника.
24. Данило Галицький 1253 р. погодився отримати з рук Папи Римського Інокентія IV королівську корону для того, щоб:
- А мати підтримку в боротьбі з монголо-татарами;
  - Б мати підтримку в боротьбі з Польщею та Угорщиною;
  - В довічно закріпити за своїми нащадками право на правління в Галичині та Волині;
  - Г задовольнити власне честолюбство.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.

А Орда	1	грамота монгольського хана на князювання;
Б ярлик	2	данина хану Золотої Орди;
В сарай	3	столиця Золотої Орди;
Г ясак	4	військо монголо-татар;
	5	полонені.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А 1199 р.	1	об'єднання Галицького та Волинського князівств;
Б 1236 р.	2	битва на р. Калці;
В 1340 р.	3	похід хана Батия на Русь;
Г 1223 р.	4	розпад Галицько-Волинської держави.

27. Співвіднесіть імена князів з місцем їхнього правління.

А Ярослав Мудрий	1	Галицько-Волинська держава;
Б Гліб Юрійович	2	Київська Русь;
В Данило Галицький	3	Галицьке князівство;
Г Ярослав Осмомисл	4	Переяславське князівство.

28. Установіть відповідність подій з іменами князів.

А Обрання Галича столицею князівства	1	князь Ярослав Осмомисл;
Б перемога над хрестоносцями під Дорогочином	2	князь Василько;
В про нього згадується в «Слові о полку Ігоревім»	3	князь Данило Галицький;
Г здобув Люблін, здійснював походи на Литву та Угорщину	4	Лев Данилович;
	5	Роман Мстиславович.

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Галич — столиця	1	утворення Галицько-Волинської держави;
Б масштабні завоювання в Китаї, Середній Азії та Закавказзі	2	монголо-татарська навала;
В загибель киян у Десятинній церкві	3	оборона Києва від монголо-татар;
Г повстання киян	4	прихід до влади Володимира Мономаха;
	5	створення зводу законів «Руська Правда».

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А	Князівські усобиці	1	розпад Київської Русі;
Б	отримання з рук папи римського королівської корони	2	перехід володінь під юрисдикцію Риму;
В	з'їзд монгольських ханів	3	похід монголів на Русь;
Г	підвищення цін на товари, пограбування боярських дворів	4	народний виступ 1113 р.;
		5	захоплення Києва у 1240 р.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А Любецький з'їзд князів;
- Б оборона Києва від монгольського війська;
- В битва на р. Калці;
- Г створення Галицько-Волинської держави.

32. Установіть послідовність правління князів:

- А Роман Мстиславович;
- Б Ярослав Мудрий;
- В Данило Галицький;
- Г Лев Данилович.

33. Розташуйте віхи становлення і розвитку українського етносу таким чином, щоб створився логічний ланцюжок:

- А Союзи східнослов'янських племен;
- Б Антський племінний союз;
- В Галицько-Волинське князівство;
- Г Київська Русь.

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Величезне землеволодіння, яке передавалось у спадщину від батька до сина.

- 1) Назвіть термін.
- 2) З яким періодом в історії України пов'язаний цей термін?
- 3) З якою країною?

35. Дайте відповіді на питання.

- 1) В якому столітті розпалась Галицько-Волинська держава?
- 2) За якого князя?
- 3) До складу яких держав увійшла територія Галицько-Волинського князівства?

36. «Сей же... був князем добрим, хоробрим і мудрим, який спорудив городи многі, і церкви поставив, і оздобив їх різноманітними прикрасами, і братолюбством він світився був із братом своїм Васильком».
- 1) Про кого з князів йдеться в літописі?
  - 2) Коли він правив?
  - 3) В якій країні?
37. «...І не було чути (нічого) од звуків скрипіння возів його, ревіння безлічі верблюдів його і од звуків іржання стад коней його, і сповнена була земля Руська ворогами».
- 1) Про яку подію йдеться в наведеному уривку з документа?
  - 2) Коли вона відбулась?
  - 3) З яким явищем була пов'язана?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Визначте причини поразки русичів у боротьбі з монголами.
39. Складіть історичний портрет Данила Галицького за планом:
- 1) Походження.
  - 2) Риси характеру.
  - 3) Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князя.
  - 4) Значення його діяльності.
40. На відміну від галицької, волинська історія другої половини XII ст. виглядає зовсім блідою. У ній ми не зустрічаємо ні шаленої боротьби за владу, ні суперництва з Києвом, ні взаємин з Візантією, ні, тим більше, причетності до хрестового походу. Як ви вважаєте, які головні причини відсутності у Волинському князівстві бурхливого політичного життя?
41. Наскільки процес політичної роздробленості був закономірним для середньовічного суспільства? Чи можна вважати розпад Київської Русі результатом подальшого розвитку руських князівств?

Відповіді до теми 3

Київська Русь за часів роздробленості.

Галицько-Волинська держава — правонаступниця Київської Русі

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	Б	Г	В	Б	Г	В	А	Б	Б	В	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	Б	А	В	Г	В	В	Б	Г	В	А	А

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	1	2	2	1	1	1	2	2
Б	1	3	4	3	2	2	4	1	1
В	3	4	1	1	3	3	3	3	4
Г	2	2	3	4	4	4	2	4	3

Завдання IV типу

34. Вотчина. 35. XIV ст. 36. Данило Галицький. 37. Оборона Києва.

**Тема 4. ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ,
КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСИ
ТА ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Категорія неповноправних людей у Київській державі XI–XIII ст. — це:
  - А ізгої;
  - Б челядь;
  - В холопи;
  - Г смерди.
2. Живописне, мозаїчне або рельєфне зображення Ісуса Христа, Богородиці, святих і подій Святого Письма — це:
  - А фреска;
  - Б мініатюра;
  - В ікона;
  - Г картина.
3. Категорія напіввільних селян у Київській державі в XI–XII ст., які брали у феодала позику і за це мусили виконувати феодалні повинності, — це:
  - А холопи;
  - Б рядовичі;
  - В закупи;
  - Г смерди.
4. Данники князя, селяни, які відбували панщину і платили данину, — це:
  - А рядовичі;
  - Б смерди;
  - В дружинники;
  - Г челядь.

5. У якому столітті була написана «Повість минулих літ»?
  - А X ст.;
  - Б XII ст.;
  - В XIII ст.;
  - Г XI ст.
6. Якого року було хрещення Русі?
  - А 900 р.;
  - Б 888 р.;
  - В 988 р.;
  - Г 1000 р.
7. У якому столітті вперше з'явився у літописах термін «Україна»?
  - А X ст.
  - Б V ст.
  - В XII ст.
  - Г XI ст.
8. У якому столітті було зведено Софійський собор у Києві?
  - А V ст.;
  - Б VII ст.;
  - В X ст.;
  - Г XI ст.
9. Позначте князівство, яке стало спадкоємцем Київської Русі і головним політичним центром майбутньої України в XIII–XIV ст.?
  - А Чернігово-Сіверське;
  - Б Галицько-Волинське;
  - В Переяславське;
  - Г Київське.
10. Позначте союзи племен, які були безпосередніми предками українців:
  - А радимичі, в'ятичі;
  - Б словени, східні кривичі;
  - В поляни, древліани;
  - Г полочани, дреговичі.
11. Другим за розмірами після Київського було:
  - А Галицьке князівство;
  - Б Переяславське князівство;
  - В Чернігівське князівство;
  - Г Волинське князівство.
12. У XII ст. з Чернігівського князівства виділилось:
  - А Новгород-Сіверське;
  - Б Переяславське;
  - В Волинське;
  - Г Київське.

13. Позначте ім'я князя, за часів якого було збудовано Софійський собор у Києві:
- А Володимир Великий;
  - Б Ярослав Мудрий;
  - В Володимир Мономах;
  - Г Святослав.
14. Хто був автором «Повчання дітям»?
- А Ярослав Мудрий;
  - Б Іларіон;
  - В Володимир Мономах;
  - Г Нестор.
15. Позначте ім'я князя, за якого було збудовано Десятинну церкву в Києві:
- А Ярослав Мудрий;
  - Б Данило Галицький;
  - В Володимир Великий;
  - Г Володимир Мономах.
16. У 1113 р. при Печерському монастирі було складено літопис, який автор назвав «Повістю минулих літ». Це був:
- А Нестор;
  - Б Никон;
  - В Іларіон;
  - Г Володимир.
17. У Київському літописі уперше вживається слово «Україна». Від якого слова воно походить?
- А «Край» у значенні «територія, віддалена від церкви»;
  - Б «земля»;
  - В «украяти» — відтяти від чогось цілого;
  - Г «країна».
18. Позначте назву історичної пам'ятки, яка належить до XI ст.:
- А «Повчання дітям Володимира Мономаха»;
  - Б «Слово о полку Ігоревім»;
  - В «Київський літопис»;
  - Г «Ізборник Святослава».
19. Позначте товар, який ввозився на територію Київської Русі:
- А хутро;
  - Б золото;
  - В мед;
  - Г віск.

20. Формування української народності відбувалось за часів:
А Київської Русі;
Б Галицько-Волинської держави;
В появи людини на території сучасної України;
Г утворення племінних союзів.
21. Прийняття християнства на Русі сприяло:
А розвитку храмового будівництва, культури, мистецтва;
Б збагаченню населення;
В розвитку ремесел;
Г розшируванню населення.
22. Основною формою власності в Київській Русі була власність на:
А худобу;
Б землю;
В будівлі;
Г золото.
23. Позначте ознаку, яка вказувала на те, що Київська Русь в IX ст. була ранньофеодальною державою:
А скликання віче для вирішення важливих питань;
Б кровна помста за вбитих родичів;
В скликання ради бояр для вирішення державних питань;
Г скликання народного ополчення для захисту кордонів.
24. Визначте одну з причин прийняття християнства на Русі:
А захист від кочовиків;
Б обмеження влади князя;
В зменшення території країни;
Г традиційно тісні відносини з Візантією.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Чернь	1	селяни-общинники;
Б смерди	2	напівзалежні люди, які відбували феодальну повинність;
В рядовичі	3	залежні люди, позбавлені власності й свободи;
Г раби	4	міська біднота;
	5	напіввільні селяни, що відробляли взятую у землевласника позику.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А 1097 р.	1	хрещення Русі;
Б 1187 р.	2	з'їзд князів у Любечі;
В 988 р.	3	уперше вжито термін «Україна»;
Г 1051 р.	4	призначення київським митрополитом Іларіона;
	5	повстання киян.

27. Співвіднесіть назви архітектурних пам'яток з назвами міст, де вони знаходились.

А Київ	1	Спаський собор;
Б Чернігів	2	Михайлівський собор;
В Переяслав	3	Золоті ворота;
Г Володимир	4	Успенський собор;
	5	церква Покрова на Нерлі.

28. Встановіть відповідність творів з іменами їх авторів.

А Нестор	1	«Слово про закон і благодать»;
Б Іларіон	2	«Повчання дітям»;
В Володимир Мономах	3	«Повість минулих літ»;
Г невідомий автор	4	«Слово о полку Ігоревім»;
	5	«Руська Правда».

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Плінфа	1	образотворче мистецтво;
Б ікона	2	театральне мистецтво;
В скоморохи	3	архітектура;
Г кирилиця	4	література;
	5	скульптура.

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Розвиток господарства	1	«революція у виробництві заліза»;
Б вигідне географічне роз- ташування	2	розшарування населення;
В винайдення домниці	3	розвиток мови;
Г виникнення алфавіту	4	розвиток торгівлі;
	5	прийняття християнства.

III. *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте міста в порядку їх виникнення:

- А Львів;
- Б Холм;
- В Київ;
- Г Чернігів.

32. Встановіть послідовність правління галицько-волинських князів:

- А Роман Мстиславович;
- Б Лев Данилович;
- В Данило Романович;
- Г Лев Юрійович.

33. Установіть логічну послідовність зростання залежності наведених верств населення:

- А холоп;
- Б смерд;
- В рядович;
- Г челядин.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. Спільнота людей, яка формується в процесі злиття різних племен і якієї притаманні спільні територія, мова, культура.

- 1) Запишіть цей термін.
- 2) З якими явищами та процесами в історії України він пов'язаний?
- 3) Коли вони відбувались?

35. Дайте відповіді на питання.

- 1) В якому столітті було створено Київський літопис?
- 2) Про які події в ньому розповідається?
- 3) Про який історичний період?

36. Дайте відповіді на питання.

- 1) За часів правління якого князя на Русі з'явились перші гроші?
- 2) Які були основні причини їх виникнення?

37. «Київ був дуже багатий на іноземні товари, бо нема шляху більш звичного, як давня, давно прокладена і добре відома дорога... Цією дорогою часто йдуть іноземні купці; вони створюють загони, іноді тисячу осіб,

які називають караванами, і супроводять обози, що складаються з численних навантажених возів і нав'ючених верблюдів. Раніше такі каравани платили значне мито...».

- 1) Назвіть галузь господарства, про яку йдеться в наведеному уривку.
- 2) Про який період йде мова?
- 3) Які ще галузі господарства розвивались у цей час?

V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.

38. Поясніть походження української національної символіки.
39. Складіть план розповіді «Розвиток господарства в Київській Русі та Галицько-Волинській державі».
40. Чи можна сказати, що Київська Русь та Галицько-Волинська держава мали однаковий соціально-економічний лад? Якщо так, то який?
41. Орест Субтельний зазначав, що існує дві інтерпретації економічної теорії Київської Русі — «сільськогосподарська» та «торговельна». Прибічники першої вважають, що провідною галуззю економіки Київської Русі було сільське господарство, прихильники другої — що провідна роль належала торгівлі. Яку з теорій підтримуєте ви й чому?

Відповіді до теми 4

Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	В	В	Б	Б	В	В	Г	Б	В	В	А
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	В	В	А	А	Г	Б	А	А	Б	В	Г

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	2	2	2	3	2	4	1	4
Б	1	3	3	3	1	4	3	3	1
В	2	1	1	1	2	1	1	2	2
Г	3	4	4	4	4	3	2	4	3

Завдання IV типу

34. Народність. 35. XII ст. 36. Володимир. 37. Торгівля.

**Тема 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА
ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ
(друга половина XIV— середина XVI ст.)**

1. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- Суспільний стан, до якого належали рицарі, основним заняттям яких була військова служба, за що вони отримували землю й різні пільги, називають:
А дружина;
Б рядовичі;
В шляхта;
Г яничари.
  - З'їзд шляхти називається:
А унія;
Б сейм;
В віче;
Г улус.
  - Відробіткова форма феодальних повинностей селян, закріплена законом, — це:
А полюддя;
Б колонізація;
В кріпацтво;
Г панщина.
  - Союз — це:
А кіш;
Б унія;
В імперія;
Г плем'я.
  - Позначте рік, коли Галицько-Волинське князівство припинило існування як єдина держава:
А 1336 р.;
Б 1340 р.;
В 1345 р.;
Г 1347 р.
  - Позначте рік проголошення Кримського ханства незалежним від Золотої Орди:
А 1446 р.;
Б 1447 р.;
В 1448 р.;
Г 1449 р.

7. Позначте рік підписання Кревської унії:
А 1385 р.;
Б 1380 р.;
В 1446 р.;
Г 1569 р.
8. Угода в Острозі, яка завершила протистояння між князями Ягайлом та Вітовтом, була укладена:
А 1385 р.;
Б 1446 р.;
В 1410 р.;
Г 1392 р.
9. Позначте, які країни уклали Кревську династичну унію:
А Королівство Польща й Королівство Угорщина;
Б Велике князівство Литовське і Ганзейський союз;
В Королівство Польща й Велике князівство Литовське;
Г Велике князівство Литовське та Королівство Чехія.
10. До складу якої країни наприкінці XV ст. входило Закарпаття?
А Королівства Угорщини;
Б Великого князівства Литовського;
В Королівства Польщі;
Г Османської імперії.
11. До складу якої країни наприкінці XV ст. входили Київщина та Волинь?
А Королівства Польщі;
Б Великого князівства Литовського;
В Королівства Угорщини;
Г Московії.
12. Позначте назву міста, якому вперше було надано магдебурзьке право:
А Острог;
Б Київ;
В Львів;
Г Сянок.
13. Людина, яка була доктором медицини і філософії, професором астрономії, ректором Болонського університету в 1481–1482 рр., — це:
А Ю. Дрогобич;
Б Ш. Фіоль;
В М. Глинський;
Г Б. Костелецька.

14. Який князь очолив процес об'єднання литовських племен?
- А Вітовт;
  - Б Міндовг;
  - В Гедимін;
  - Г Любарт.
15. Позначте ім'я литовського князя, який іменував себе «З божої ласки князь київський»:
- А Ольгерд Гедимінович;
  - Б Володимир Ольгердович;
  - В Ягайло Ольгердович;
  - Г Вітовт Кейстутович.
16. Князь, який очолив виступ проти польсько-литовського панування у 1508 р.:
- А Олелько Володимирович;
  - Б Свидригайло;
  - В Михайло Глинський;
  - Г Сигізмунд.
17. Із наведеного переліку виберіть ті положення, що характеризують політику Польщі на українських землях наприкінці XIV — на поч. XV ст.:
- А введення нової назви Галичини — Младопольша;
  - Б надання пільг галицьким боярам;
  - В повна заборона української мови;
  - Г надання ряду міст магдебурзького права.
18. Визначте ті положення, що характеризують політику князів Великого князівства Литовського на українських землях:
- А звільнення від сплати данини;
  - Б вживання руської мови як офіційної;
  - В заборона українцям обіймати керівні посади;
  - Г переслідування руської мови.
19. Доповніть речення. Кревська унія передбачала:
- А утворення тимчасового військового союзу Польщі та Литви;
  - Б оголошення православ'я державною релігією;
  - В приєднання литовських, українських та білоруських земель до корони Польської;
  - Г утворення держави Річ Посполита.
20. Доповніть речення. Городельська унія передбачала:
- А положення католицизму державною релігією;
  - Б здобуття литовськими князями повної незалежності;
  - В прийняття литовським князем католицизму;
  - Г запровадження в Литві польського адміністративного поділу.

21. Набіги кримських татар на українські землі наприкінці XV ст. ставили за мету:
- А захоплення в полон жителів та продаж їх у неволю;
  - Б загарбання нових територій;
  - В об'єднання кочових племен;
  - Г насадження нової релігії.
22. Позначте процеси, що відбувались на українських землях у XIV–XV ст.:
- А занепад торгівлі;
  - Б збільшення панщини;
  - В підтримка українських ремісників;
  - Г зменшення привілеїв шляхти.
23. Утиски православної церкви у XIV–XV ст. полягали у:
- А забороні населенню відвідувати православні храми;
  - Б обов'язковому веденні богослужіння латинською мовою;
  - В насадженні католицької віри;
  - Г обмеженні прав Галицької митрополії.
24. Одним з наслідків Люблінської унії було те, що:
- А відбулося подальше зміцнення союзу Великого князівства Литовського та Королівства Польщі;
  - Б було розгромлено Тевтонський орден;
  - В підтверджувалось існування Великого князівства Литовського як окремої держави;
  - Г більшість українських земель опинилися в межах однієї держави.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Сейм	1	глава держави-князівства або окремого політичного об'єднання у слов'янських народів;
Б унія	2	з'їзд шляхти;
В князь	3	союз;
Г оброк	4	різновид феодалних поборів у натуральній формі;
	5	дрібний землевласник.
26. Співвіднесіть дати з подіями.
А 4 серпня 1385 р.	1	Городельська унія;
Б 2 жовтня 1413 р.	2	Люблінська унія;
В. 1 липня 1569 р.	3	Грюнвальдська битва;
Г 13 липня 1410 р.	4	Кревська унія;
	5	Брестська унія.

27. Співвіднесіть назви українських земель з назвами держав, до яких вони увійшли наприкінці XV ст.
А Волинь, Київщина	1	Велике князівство Литовське;
Б Чернігово-Сіверщина	2	Московське князівство;
В Галичина	3	Королівство Польща;
Г Буковина	4	Османська імперія;
	5	Угорщина.
28. Установіть відповідність між прізвищами осіб та їхніми характеристиками.
А Ю. Дрогобич	1	нащадок литовського князя, під владою якого перебувало Закарпаття;
Б Ш. Фіоль	2	перший український доктор медицини Болонського університету;
В Ф. Коріятович	3	чернігівський князь, що підняв повстання проти Великого князівства Литовського;
Г М. Глинський	4	український першодрукар;
	5	засновник школи в Острозі.
29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.
А Королівство Польща й Велике князівство Литовське утворили союз і завдали поразки Тевтонському ордену	1	Кревська унія;
Б об'єднання ВКЛ та Польського королівства	2	утворення Кримського ханства;
В розпад Золотої Орди	3	Грюнвальдська битва;
Г автономія Литви, зрівняння в правах польської та литовської знаті	4	Городельська унія;
	5	Флорентійська унія.
30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.
А Кревська унія	1	ліквідація Волинського князівства;
Б Городельська унія	2	католицизм — державна релігія на українських землях;
В Люблінська унія	3	литовські бояри-католики зрівнюються в правах з польською шляхтою;
Г смерть князя Свидригайла	4	утворення держави Річ Посполита;
	5	спроба унії православної та католицької релігій.

III. *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте наведені факти в хронологічній послідовності:

- А** ліквідація Київського князівства;
- Б** захоплення Волині та перетворення її на провінцію, керовану урядником великого князя;
- В** надання привілеїв католицькій шляхті;
- Г** реформа князя Вітовта.

32. Установіть послідовність правління князів:

- А** Сигізмунд;
- Б** Свидригайло;
- В** Олелько;
- Г** Вітовт.

33. Розташуйте слова таким чином, щоб правильно відбити устрій селянської общини:

- А** волость;
- Б** громада;
- В** дим;
- Г** дворище.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. Право міст на самоврядування.

- 1) Назвіть термін.
- 2) З яким періодом в історії України він пов'язаний?
- 3) З якими містами?

35. Всі українські землі опинилися під владою іноземних держав.

- 1) В якому столітті це відбулося?
- 2) Які держави відіграли роль загарбників?
- 3) Які основні причини цього явища?

36. «Був він самодержцем всієї Руської землі, ... кидався був на поганих, як той лев, ...і переходив землю їх, як той орел, а хоробрий був, як той тур, бо він ревно наслідував предка свого Мономаха».

- 1) Про кого з галицько-волинських князів йдеться в уривку?
- 2) Коли він правив?
- 3) Які основні досягнення його правління?

37. «...Якийсь... волошин, свавільник, зібрав собі таких же свавільників понад десять тисяч і прийшов з ними на Покуття, полонячи. Переможений

був нашими, так що ледве сам утік, а інших вибили; через деякий час і сам був взятий і в Кракові у в'язниці помер».

- 1) Про яку подію йдеться в наведеному уривку?
- 2) Коли вона відбувалась?
- 3) На якій території? Під чийм керівництвом?

V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.

38. Назвіть причини запровадження магдебурзького права.
39. Назвіть господарські досягнення в Україні у другій половині XIV — першій половині XVI ст.
40. У руських землях, що увійшли до складу Великого князівства Литовського, великий князь дотримувався принципу: «Старовини не рушити, новини не вводити». Як ви вважаєте, чи можливо було повною мірою втілити цей принцип?
41. Наскільки закономірним було загарбання українських земель сусідніми державами? Чи можна було їх об'єднати в єдину країну? За яких умов?

Відповіді до теми 5

Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	Б	Г	Б	Б	Г	А	Г	В	А	Б	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
А	Б	Б	В	Г	Б	В	Г	А	Б	В	Г

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	4	1	2	3	2	4	2	4
Б	3	1	2	4	1	3	3	4	3
В	1	2	3	1	2	4	2	3	1
Г	4	3	4	3	4	1	1	1	2

Завдання IV типу

34. Магдебурзьке право. 35. XIV ст. 36. Роман Мстиславович. 37. Повстання під проводом Мухи.

Розділ 2

8 КЛАС

Тема 1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ РЕЧІ ПОСПОЛІТОЇ. НАРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. *Завдання цієї форми складається зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- Багатогалузеве феодальне господарство, що ґрунтувалося на панщинній праці, — це:
А фільварок;
Б панщина;
В вотчина;
Г громада.
  - Житло запорожців, військова одиниця запорізького війська — це:
А кіш;
Б фільварок;
В курінь;
Г лавра.
  - Центральний орган управління на Запорозькій Січі; козацький військовий табір, де знаходилася військова старшина на чолі з отаманом, — це:
А курінь;
Б кіш;
В рада;
Г клейнод.
  - Козацькі символи відзнаки, військові регалії — це:
А клейноди;
Б хоругві;
В курині;
Г реєстр.
  - Позначте рік укладення Люблінської унії:
А 1513 р.;
Б 1569 р.;
В 1586 р.;
Г 1549 р.

6. Позначте рік укладення Берестейської унії:
  - А 1596 р.;
  - Б 1569 р.;
  - В 1586 р.;
  - Г 1513 р.

7. Перша письмова згадка про українських козаків датується:
  - А 1500 р.;
  - Б 1502 р.;
  - В 1492 р.;
  - Г 1521 р.

8. Заснування Запорозької Січі на Хортиці:
  - А 1530-ті рр.;
  - Б 1550-ті рр.;
  - В 1560-ті рр.;
  - Г 1570-ті рр.

9. Українські землі напередодні Люблінської унії перебували у складі:
  - А Королівства Польського, Великого князівства Литовського, Князівства Молдови, Кримського ханства, Королівства Угорщини;
  - Б Королівства Польського, Князівства Молдови, Кримського ханства, Королівства Угорщини, Московського царства;
  - В Королівства Польського, Великого князівства Литовського, Князівства Молдови, Королівства Угорщини, Московського царства;
  - Г Королівства Польського, Великого князівства Литовського, Кримського ханства, Королівства Угорщини.

10. Позначте землі, які більше за інших потерпали від татарських набігів:
  - А Галичина і Волинь;
  - Б Київщина і Брацлавщина;
  - В Белзьке та Подільське воеводства;
  - Г Київщина та Галичина.

11. Територія якої держави позначена на карті? (Див. С. 47)
  - А Київської Русі;
  - Б Галицько-Волинської держави;
  - В сучасної України;
  - Г Речі Посполитої.

12. Позначте назву Запорозької Січі, з якою була пов'язана діяльність М. Дорошенка:
  - А Томаківська;
  - Б Чортомликська;
  - В Кам'янська;
  - Г Базавлуцька.

13. Засновником першої Запорозької Січі вважають:

- А К. Косинського;
- Б С. Наливайка;
- В Д. Вишневецького;
- Г М. Дорошенка.

14. Козачок, молодий хлопець на Січі, який допомагав старшому козакові й водночас опановував військово мистецтво:

- А гетьман;
- Б баскак;
- В джура;
- Г козачок.

15. Хто очолив боротьбу проти Берестейської унії?
А Дмитро Вишневецький;
Б Костянтин Острозький;
В Михайло Рогоза;
Г Кшиштоф Косинський.
16. Позначте ім'я історичного діяча, який очолював Люблінський сейм 1569 р.:
А К. Острозький;
Б Казимир III;
В Сигізмунд-Август;
Г Віговт.
17. Позначте посаду, що має відношення до Запорізької Січі:
А староста;
Б кошовий;
В воєвода;
Г бургомістр.
18. Позначте правильне твердження.
А Польща і Литва об'єднались в єдину федеративну державу за Берестейською унією.
Б С. Наливайко зі своїм військом зазнав поразки в урочищі Холодний Яр.
В Слово «гетьман» має тюркське походження.
Г С. Наливайка було страчено у Варшаві.
19. Основними верствами населення в Україні XV ст. були:
А духовенство, князі, бояри, селяни-общинники, міщани, козаки;
Б духовенство, магнати, шляхта, вільні селяни-общинники, міщани, козаки;
В духовенство, магнати та шляхта, феодально залежне селянство, міщани, козаки;
Г духовенство, шляхта, міщани, козаки.
20. Українські землі у першій половині XVI ст. зазнали:
А нападів з боку московських князів;
Б збільшення селянських повинностей;
В погіршення становища української шляхти;
Г підтримки з боку татар.
21. Наслідком Люблінської унії було(а):
А утворення конфедерації Польщі, Литви та України;
Б тимчасове збільшення селянства;
В ситуація, коли всі українські землі опинились у межах однієї держави;
Г утворення федеративної держави Річ Посполита, в якій Литва отримала певну самостійність.

22. Наслідком Берестейської унії стало:
- А запровадження нових норм податків для православного духовенства;
  - Б утворення греко-католицької (уніатської) церкви;
  - В затвердження положення, що шляхтичі і міщани, які прийняли унію, не могли обіймати державні посади;
  - Г поширення католицизму.
23. Позначте одну з умов, за якою можна було стати козаком:
- А знання польської мови;
  - Б сповідування православної віри або добровільний перехід у православ'я;
  - В вміння вимовляти гарні промови;
  - Г вживання традиційних козацьких страв.
24. Позначте одну з передумов Люблінської унії:
- А бажання краківських купців захопити торговельні шляхи через Галичину на Схід;
  - Б бажання українського народу жити в об'єднаній Польсько-Литовській державі;
  - В загроза з боку кочовиків;
  - Г загроза з боку Тевтонського ордену.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Фільварок	1	вільна людина, особливий тип воїна-захисника;
Б козак	2	багатогалузеве господарство, що базувалось на праці кріпаків;
В чайка	3	козацька символіка;
Г клейноди	4	човен запорізьких козаків;
	5	сторожова вежа.
26. Співвіднесіть дати з подіями.
А 1569 р.	1	Кревська унія;
Б 1385 р.	2	другий Литовський статут;
В 1566 р.	3	Люблінська унія;
Г 1596 р.	4	Берестейська унія;
	5	третій Литовський статут.

27. Співвіднесіть райони з промислами, які в них поширювалися в XVI ст.

А Волинь та Поділля	1	солеваріння;
Б Прикарпаття	2	селітроваріння;
В Лівобережжя	3	рудництво;
Г Південна Україна	4	землеробство;
	5	шовківництво.

28. Співвіднесіть ім'я історичного діяча з положенням, що його характеризує.

А Князь К. Острозький	1	засновник Запорозької Січі;
Б Дмитро Вишневецький	2	просвітитель, меценат, захисник православ'я;
В П. Конашевич-Сагайдачний	3	гетьман війська Запорозького доби «героїчних походів»;
Г С. Наливайко	4	сотник князя Острозького, керівник козацько-селянського повстання, страчений у Варшаві;
	5	козак, що потрапив у турецький полон на галери, де провів тривалий час, а потім, піднявши повстання, втік разом з товаришами і повернувся на Січ.

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Повстання під проводом С. Наливайка	1	козацькі морські походи на Акерман, Кілію, Варну;
Б доба «героїчних походів»	2	створення греко-католицької (уніатської) церкви;
В молдавські походи І. Підкови	3	Солоницька трагедія;
Г Берестейська унія	4	взяття запорожцями Яси;
	5	битва під Хотиним.

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Складання реестру козаків	1	уходництво;
Б виникнення козацтва	2	напади татар;
В Реформація	3	антикатолицькі рухи;
Г поразка козацьких повстань напр. XVI ст.	4	відсутність єдності між козаками;
	5	відкриття єзуїтських шкіл.

III. *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А** повстання під приводом К. Косинського;
- Б** Люблінська унія;
- В** Берестейська унія;
- Г** заснування Д. Вишневецьким першої Січі.

32. Розташуйте імена в логічній послідовності:

- А** К. Косинський;
- Б** С. Наливайко;
- В** Д. Вишневецький;
- Г** І. Підкова.

33. У XV–XVII ст. Запорозька Січ декілька разів змінювала свою назву залежно від місця перебування. Розташуйте назви січей у логічній послідовності:

- А** Томаківська;
- Б** Хортицька;
- В** Микитинська;
- Г** Чортомлицька.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. Список козаків, які перебували на службі у короля.

- 1) Визначте цей термін.
- 2) З якими подіями в історії України він пов'язаний?
- 3) З якими територіями?

35. Король Сигізмунд-Август видав наказ про перший реєстр.

- 1) Якого року це відбулося?
- 2) Головні причини видання такого наказу?

36. Цар турецький к ньому присилає,

Байду к собі підмовляє:

«Ой ти, Байдо та славнесенький,
будь мені лицар та вірнесенький...»

- 1) Якого року відбувались описані події?
- 2) В якій країні?
- 3) З ім'ям якого діяча історична легенда пов'язує ім'я Байди?

37. Українські землі, які знаходились в зоні Великого Кордону, умовно розподілялись на два протилежних світи (цивілізації): європейський (християнський, землеробний) та __ (який?).
- 1) Хто належав до першого і другого світу?
  - 2) Які території належали до зони Великого Кордону?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Назвіть основні причини виникнення українського козацтва.
39. Спробуйте пояснити, чому, незважаючи на всі спроби, польському урядові так і не вдалося встановити повний контроль над козацтвом?
40. Історик І. Гірич щодо змін, які відбувалися в українському суспільстві після прийняття Люблінської унії, висловився так: «Українське суспільство модернізується. Унія підштовхнула його до самоорганізації на нових засадах». Чи поділяєте ви думку вченого з цього приводу чи ні?
41. Наприкінці XVI ст. по українських землях прокотилася хвиля активного народного протесту проти існуючих порядків. Найбільш масштабними були повстання під приводом К. Косинського та С. Наливайка. Але обидва повстання зазнали поразки. Якими були основні причини поразок? Чи могло бути інакше та за яких умов?

Відповіді до теми 1

Українські землі під владою Речі Посполитої.

Наростання національно-визвольної боротьби українського народу

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	В	А	А	В	А	В	Б	В	Б	Г	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	В	Б	В	Б	Г	В	Б	Г	Б	Б	Г

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	3	2	2	3	2	4	3	2
Б	1	1	1	1	1	1	2	4	1
В	4	2	3	4	4	3	3	1	3
Г	3	4	4	3	2	4	1	2	4

Завдання IV типу

34. Реєстр 35. 1572 р. 36. Вишневецький. 37. Яничари.

**ТЕМА 2. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ РУХ В УКРАЇНІ
В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.**

1. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- Українські народні співці, виконавці дум, що супроводжували свій спів грою на кобзі, — це:
А скоморохи;
Б кобзарі;
В джури;
Г волхви.
  - Релігійні та культурно-просвітницькі організації українських міщан — це:
А братства;
Б школи;
В церкви;
Г університети.
  - Мандрівний, народний музичний ляльковий театр — це:
А інтермедія;
Б догмат;
В вистава;
Г вертеп.
  - Основні твердження, положення, які сприймаються як незмінна істина:
А тези;
Б ремарки;
В догмат;
Г реферат.
  - Позначте рік, коли Біблію вперше було надруковано східнослов'янською мовою:
А 1574 р.;
Б 1578 р.;
В 1579 р.;
Г 1581 р.
  - Позначте рік, коли у Львові було надруковано «Буквар»:
А 1574 р.;
Б 1575 р.;
В 1576 р.;
Г 1577 р.

7. Якого року при Львівському Успенському братстві була відкрита школа?
  - А 1580 р.;
  - Б 1585 р.;
  - В 1586 р.;
  - Г 1587 р.
8. Якого року була відкрита Київська братська школа?
  - А 1610 р.;
  - Б 1605 р.;
  - В 1620 р.;
  - Г 1615 р.
9. Позначте місто, в якому вперше східнослов'янською книжковою мовою було надруковано Біблію:
  - А Львів;
  - Б Острог;
  - В Дермань;
  - Г Київ.
10. Як називались плавні у пониззі Дніпра, де жили й господарювали запорозькі козаки?
  - А Слобідська Україна;
  - Б Гетьманщина;
  - В Великий Луг;
  - Г Запорізька Січ.
11. Історична територія, що охоплює нинішню Харківську та частину Сумської, Донецької, Луганської областей України, а також частини Воронезької, Курської і Белгородської областей Росії, — це:
  - А Новоросія;
  - Б Наддніпрянщина;
  - В Степова Україна;
  - Г Слобідська Україна.
12. Позначте місто, яке стало резиденцією греко-католицького митрополита І. Потія:
  - А Київ;
  - Б Варшава;
  - В Вільно;
  - Г Рим.
13. Серед названих осіб вибери того, хто уславився у сфері шкільництва та просвіти:
  - А Д. Вишневецький;
  - Б С. Наливайко;
  - В Г. Смотрицький;
  - Г С. Кішка.

14. Позначте прізвище діяча, який 1620 р. очолив відновлену Київську митрополію:
- А З. Копистянський;
  - Б Й. Борецький;
  - В М. Смотрицький;
  - Г І. Вишенський.
15. Позначте прізвище засновника Лаврської школи в Києві:
- А П. Сагайдачний;
  - Б К. Острозький;
  - В Й. Борецький;
  - Г П. Могила.
16. Позначте прізвище автора першого полемічного твору на Україні в XVI ст.:
- А Й. Борецький;
  - Б І. Вишенський;
  - В М. Смотрицький;
  - Г З. Копистенський.
17. Першими друкованими книгами на Україні були:
- А Острозька Біблія;
  - Б «Апостол» та «Буквар»;
  - В «Требник» та «Адельфотес»;
  - Г «Буквар» та «Требник».
18. До представників православного духовенства належить:
- А ксьондз;
  - Б митрополит;
  - В єпископ;
  - Г каштелян.
19. Хто з названих осіб не прийняв уніатство?
- А М. Копистенський;
  - Б М. Рогоза;
  - В П. Скарга;
  - Г І. Потій.
20. Позначте назву християнського православного храму:
- А костьол;
  - Б мечеть;
  - В собор;
  - Г синагога.
21. Про поширення ідей Реформації на українських землях свідчить:
- А поширення протестантизму;
  - Б поширення єзуїтських колегіумів;
  - В співіснування братських, єзуїтських та протестантських шкіл;
  - Г занепад братств.

22. Релігійне та духовне життя ва українських землях в першій половині XVII ст. характеризується:
- А загостренням міжконфесійної боротьби;
  - Б розквітом православ'я;
  - В припиненням міжконфесійної боротьби;
  - Г утисками греко-католиків з боку королівської влади.
23. Однією з функцій православних братств було:
- А участь у роботі сейму;
  - Б встановлення зв'язків з Москвою, Константинополем та іншими релігійними центрами;
  - В організація книгодрукування, заснування українських шкіл;
  - Г суд над жителями міста, села від імені польського короля.
24. Перша відома книга Священного Письма, видана українською мовою, — це:
- А Острозька Біблія;
  - Б Густинський літопис;
  - В Пересопницьке Євангеліє;
  - Г «Требник».
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А	Інтермедія	1	сукупність поглядів, в основі яких лежить думка, що людина — найвища цінність;
Б	гуманізм	2	мандрівний народний ляльковий театр;
В	єзуїти	3	весела побутова сценка в антракті релігійних драм;
Г	вертеп	4	католицький чернечий орден покликаний боротися з еретиками;
		5	історична думка.
26. Співвіднесіть дати з подіями.
А	1632 р.	1	Берестейська унія;
Б	1596 р.	2	об'єднання Печерської школи з Київською братською в колегіум;
В	1581 р.	3	видання Острозької Біблії;
Г	1620 р.	4	заснування Київської братської школи;
		5	укладання Пересопницького Євангелія.

27. Співвіднесіть історичні пам'ятки з місцем їх знаходження.

А Богородчанський іконостас	1 Київ;
Б Успенський собор Києво-Печерської Лаври	2 Львів;
В Латинський (кафедральний) костюл	3 Галич;
Г замок Любарта	4 Луцьк;
	5 Острог.

28. Співвіднесіть імена з описом особистості.

А І. Борецький	1 засновник Острозької академії;
Б І. Вишенський	2 відомий письменник-полеміст;
В В.-К. Острозький	3 людина, що відновила Київську митрополію;
Г І. Федоров	4 першодрукар;
	5 автор поеми «Роксоланія».

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А «Апостол» І. Федорова	1 найбільший центр книгодрукування першої половини XVI ст.;
Б Острозька академія	2 перший навчальний заклад в Україні;
В друкарня Києво-Печерської лаври	3 перший шкільний підручник в Україні;
Г польський сейм 1632 р.	4 видання «Статей для заспокоєння руського народу»;
	5 відкриття Львівської братської школи.

30. Установіть відповідність між уніями та їх наслідками.

А Городельська унія	1 утворення держави Річ Посполита;
Б Кревська унія	2 у Литві запроваджено польський адміністративний поділ;
В Люблінська унія	3 створення на території України греко-католицької (уніатської) церкви;
Г Берестейська унія	4 об'єднання Польщі та Великого князівства Литовського в єдину державу внаслідок шлюбу польської королеви Ядвіги та князя литовського Ягайла;
	5 захист прав православної церкви.

III. *Завдання цієї форми складається з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- A** Берестейська унія;
- Б** заснування у Львові Успенського братства;
- В** церковні реформи П. Могили;
- Г** відновлення ієрархії Римської православної церкви зусиллями П. Сагайдачного.

32. Розташуйте навчальні заклади в логічній послідовності (у міру їх виникнення):

- A** Замойська академія;
- Б** Острозька академія;
- В** Львівська братська школа;
- Г** Київська колегія.

33. Розташуйте звання священнослужителів у логічній послідовності:

- A** єпископ;
- Б** митрополит;
- В** диякон;
- Г** патріарх.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. Запишіть термін, який означає «вищий духовний сан у християн, людина, яка очолює єпархію».

35. Якого року була відкрита школа Львівського Успенського братства?

36. Про кого М. Костомаров писав:

«Новий архимандрит одразу ж виявив свою діяльність на користь монастиря, звів нагляд за священнослужителями в селах, де були лаврські маєтки, малограмотних велів навчати, а впертих і свавільних піддавав покаранням; обновив церкву, не шкодував витрат...; підпорядкував Лаврі Пустинно-Миколаївський монастир, заснував Голосіївську пустинь; збудував власним коштом при лаврі богодільню для убогих?»

37. Про яку подію О. Субтельний писав: «Те, що почалося як спроба об'єднати християнські церкви, закінчилося їхнім подальшим роздробленням, бо тепер замість двох існувало три церкви: католицька, православна та уніатська, або греко-католицька?»

V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*

38. У чому полягає зв'язок між релігією та культурою України XVI ст.?

39. Назвіть, хто з відомих історичних та культурних діячів навчався в Острозькій академії.
40. Поміркуйте, які події та історичні явища XIV–XVI ст. найбільше вплинули на розвиток культури на українських землях: входження до складу ВКЛ, Речі Посполитої, загальноєвропейські тенденції чи щось інше.
41. Поміркуй, чи могла православна церква стати центром збереження українських духовних традицій у XIV–XV ст. Якщо так, то за яких умов?

Відповіді до теми 2

Національно-визвольний рух в Україні в другій половині XVI — першій половині XVII ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	А	Г	В	Г	А	В	Г	Б	В	Г	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	Б	Г	В	В	В	А	В	В	А	В	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	3	2	3	3	3	2	2	3	3
Б	1	1	1	2	2	4	1	1	2
В	4	3	2	1	1	1	4	2	4
Г	2	4	4	4	4	3	3	4	1

Завдання IV типу

34. Єпископ. 35. 1586 р. 36. П. Могила. 37. Берестейська унія.

Тема 3. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПРОТИ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ СЕРЕДИНИ XVII ст.

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Вільна людина, особливий тип воїна-захисника — це:
 А сотник;
 Б козак;
 В воевода;
 Г гетьман.
2. Старший головний військовий начальник в українському козацькому війську — це:
 А гетьман;
 Б воевода;
 В старшина;
 Г князь.

3. Союз держав, що зберігають незалежне існування, які об'єднуються з метою координації діяльності в декількох чітко визначених питаннях:
  - А консолідація;
  - Б федерація;
  - В конфедерація;
  - Г коаліція.

4. Рада полковників та уряду козацької держави — це:
  - А старшинська рада;
  - Б гетьманська рада;
  - В генеральна старшина;
  - Г гетьманат.

5. Позначте дату, коли Б. Хмельницького було обрано гетьманом Війська Запорозького:
  - А січень 1646 р.;
  - Б січень 1648 р.;
  - В січень 1647 р.;
  - Г січень 1649 р.

6. Національно-визвольна війна українського народу під приводом Б. Хмельницького почалась:
  - А 1646 р.;
  - Б 1648 р.;
  - В 1650 р.;
  - Г 1651 р.

7. Зборівська угода була підписана:
  - А 1648 р.;
  - Б 1649 р.;
  - В 1650 р.;
  - Г 1651 р.

8. Березневі статті були підписані:
  - А 1649 р.;
  - Б 1650 р.;
  - В 1651 р.;
  - Г 1654 р.

9. Столицею Війська Запорозького в часи Визвольної війни було місто:
  - А Київ;
  - Б Чигирин;
  - В Переяслав;
  - Г Замостя.

10. Позначте місце битви, що разом програли три командири польського війська, яких Б. Хмельницький глузливо називав «Перина, латина, дитина»:
- А Львів;
  - Б Пилявці;
  - В Жовті Води;
  - Г Корсунь.
11. Як у XVII ст. називали частину українських земель на яких знаходиться сучасна Дніпропетровська, Запорізька, частини Кіровоградської, Донецької та Херсонської областей?
- А Великий Луг;
  - Б Запорозька Січ;
  - В Вольності Війська Запорозького Низового;
  - Г Слобідська Україна.
12. Під час Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої бойові дії проходили на:
- А Київщині, Чернігівщині, Переяславщині;
  - Б Брацлавщині, Волині, Поділлі, Галичини, Київщині;
  - В Київщині, Брацлавщині, Чернігівщині, Поділлі;
  - Г Чернігівщині, Переяславщині, Брацлавщині, Волині.
13. Коронний гетьман, який виступив проти військ Б. Хмельницького у битві під Жовтими Водами, — це:
- А О. Конецпольський;
  - Б М. Потоцький;
  - В М. Калиновський;
  - Г І. Барабаш.
14. Позначте ім'я людини, яка очолила Національно-визвольну війну українського народу в середині XVII ст.:
- А Ю. Хмельницький;
  - Б Б. Хмельницький;
  - В Д. Вишневецький;
  - Г П. Сагайдачний.
15. Позначте прізвище українського полковника, сподвижника Б. Хмельницького:
- А М. Литвин;
  - Б М. Кривоніс;
  - В І. Підкова;
  - Г С. Кішка.

16. Позначте прізвище полководця, учасника Хотинської війни:
- А Б. Хмельницький;
  - Б Д. Вишневецький;
  - В П. Сагайдачний;
  - Г П. Дорошенко.
17. Соціальною базою (рушійними силами) Визвольної війни були:
- А селяни, козаки і міщани;
  - Б селяни, козаки, частина міщан, шляхта;
  - В селяни, козаки, міщани-українці, частина української шляхти;
  - Г козаки, міщани, шляхта, духовенство.
18. Союзниками козаків у боротьбі проти польсько-шляхетського панування в 1648 р. були:
- А Московське царство;
  - Б Князівство Молдови;
  - В Велике князівство Литовське;
  - Г Кримське ханство.
19. Хто з європейських монархів були союзниками Б. Хмельницького у 1656–1657 рр.?
- А Московський цар і кримський хан;
  - Б кримський хан і семигородський князь;
  - В семигородський князь і шведський король;
  - Г московський цар і семигородський князь.
20. «Березневі статті» Б. Хмельницького були узгоджені й затверджені у:
- А Переяславі;
  - Б Києві;
  - В Москві;
  - Г Варшаві.
21. Позначте одну з причин національно-визвольної боротьби українського народу проти Речі Посполитої:
- А смерть польського короля;
  - Б татарські набіги на українські землі;
  - В бажання об'єднатись з Московським царством;
  - Г посилення національного гніту.
22. Позначте одну з причин поразки козацьких військ під Берестечком:
- А невміле керівництво військами;
  - Б полонення Б. Хмельницького;
  - В капітуляція основної боєздатної частини армії Б. Хмельницького;
  - Г хвороба Б. Хмельницького.

23. Пошуки союзників у Москві були обумовлені:
- А православним віросповіданням двох народів;
  - Б бажанням встановити козацькій устрій у московських землях;
  - В перевагами самодержавної форми правління в Московському царстві;
  - Г союзом з кримським ханом.
24. Позначте положення, яке ілюструє процес посилення національно-релігійного гніту в українських землях в XVI–XVII ст.:
- А Польща визнавала козацьку автономію в межах Речі Посполитої;
  - Б у Чернігівському та Брацлавському воєводствах відновлювалась польська адміністрація;
  - В православний митрополит мав увійти до складу польського сейму;
  - Г гетьман мав розірвати союз з Кримським ханством.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Установіть відповідність між посадами та званнями у вищій державній владі Гетьманщини.
А	Обозний	1	керівник фінансових справ;
Б	осавул	2	керівник артилерії;
В	хорунжий	3	помічник гетьмана у військових справах;
Г	підскарбій	4	охоронець бойового прапора;
		5	очолював січову канцелярію.
26. Установіть відповідність між датами та подіями.
А	Червень—серпень 1649 р.	1	битва під Батогом;
Б	травень 1652 р.	2	облога Львова;
В	вересень—жовтень 1648 р.	3	облога Збаража;
Г	вересень—грудень 1653 р.	4	облога Жванця;
		5	битва під Пилявцями.
27. Співвіднесіть міста з регіоном їх розташування.
А	Яси	1	Галичина;
Б	Берестечко	2	Молдавія;
В	Жванець	3	Слобідська Україна;
Г	Конотоп	4	Волинь;
		5	Північна Буковина.

28. Співвіднесіть імена з посадами.

А	М. Потоцький	1	великий канцлер Литовський.
Б	М. Калиновський	2	коронний (великий) гетьман Речі Посполитої;
В	С.-А. Радзівіл	3	повний (віце-гетьман) Речі Посполитої;
Г	Владислав IV	4	польський король;
		5	гетьман Запорозької Січі.

29. Установіть відповідність між назвою угоди та одним з її положень:

А	Зборівська угода	1	реєстр скорочено до 20 тис. козаків. Решта селян — мали повернутись до своїх панів;
Б	Білоцерківська угода	2	реєстр у 40 тис. козаків, зберігалися вольності Війська Запорозького;
В	Березневі статті	3	реєстр у 60 тис. козаків, підтверджені права та привілеї Війська Запорозького;
Г	Віленське перемир'я	4	припинення воєнних дій між Польщею та Росією;
		5	українські землі поділено між Московією та Польщею по Дніпру.

30. Установіть відповідність між військовими посадами й тими функціями, виконання яких передбачалося ними.

А	Кошовий отаман	1	регулював витрати коштів Січі, зберігав «скарб і армату» у військовій скарбниці;
Б	військовий суддя	2	очолював артилерійську та фортифікаційну справу на Січі;
В	військовий осавул	3	вирішував питання прийому козаків до війська або їх звільнення;
Г	військовий обозний	4	підтримував дисципліну і порядок у війську, розподіляв платню та провіант;
		5	зберігав ваги і міри на Січі.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А обрання гетьманом П. Тетері;
- Б облога Замостя;
- В перше українське посольство до Москви;
- Г похід військ Хмельницького до Молдавії.

32. Розташуйте посади в логічній послідовності, відповідно до підпорядкування:
- А полковник;
  - Б гетьман;
  - В курінний отаман;
  - Г сотник.
33. Розташуйте органи влади та посади в логічній послідовності, відтворивши організаційну структуру влади Війська Запорозького:
- А осавул;
  - Б рада Січі;
  - В кошовий отаман;
  - Г курінний отаман.
- IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).
34. Житло запорожців, військова одиниця Війська Запорозького.
- 1) Назвіть термін.
  - 2) Коли це явище виникає?
  - 3) На якій території?
35. Підписано Білоцерківську угоду.
- 1) Якого року сталася ця подія?
  - 2) У чому полягала її суть?
36. Хто з козацьких полковників в битві під Берестечком очолив українські війська?
- 1) Коли відбулась ця битва?
  - 2) Хто, крім українських військ, брав у ній участь?
37. «...Територія Української держави обмежується Брацлавським, Київським і Чернігівським воеводствами. Установлюється реєстр у кількості 40 тис. козаків, передбачається повернення шляхти до своїх маєтків».
- 1) Визначте, про який документ йдеться.
  - 2) Коли й між ким було укладено цей документ?
  - 3) Яке значення мало підписання цього документа?
- V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.
38. Складіть історичний портрет Б. Хмельницького. Які, на вашу думку, особистісні якості сприяли його успіхам як лідера держави?
39. Розкрийте основні положення Зборівської угоди.

40. Спробуйте визначити, чому з жодною з сусідніх держав Україна не мала тривалого військово-політичного союзу.
41. Український історик О. Бойко про українську державу доби Б. Хмельницького писав: «Українська держава доби Хмельниччини сформувалася на двох принципових засадах, які часто вступали між собою в суперечність — демократії та авторитаризму». Чи погоджуєтесь ви з думкою вченого? Чого більше було в цій державі: демократії чи авторитаризму?

Відповіді до теми 3

Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	А	В	А	Б	Б	Б	Г	Б	Б	В	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	Б	Б	В	Г	Г	В	В	Г	Б	А	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	3	2	2	2	3	4	2	3
Б	3	1	4	3	1	1	2	1	1
В	4	2	1	1	3	4	1	4	2
Г	1	4	3	4	4	2	3	3	4

Завдання IV типу

34. Курінь. 35. 1651 р. 36. Богун. 37. Зборівська угода.

Тема 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

1. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Заселення й освоєння окраїнних та пустинних земель — це:
- А консолідація;
  - Б конфронтація;
  - В колонізація;
  - Г десятина.
2. Форма залежності, за якою одна держава бере на себе здійснення зовнішніх відносин іншої держави, захист її інтересів та бере під свій контроль ряд внутрішніх справ, — це:
- А протекторат;
  - Б коаліція;
  - В федерація;
  - Г колонізація.

3. Самоуправління, певна незалежність від верховної влади держави, до якої належить дана територія, у вирішенні внутрішніх питань — це:
А протекторат;
Б монархія;
В автономія;
Г конфедерація.
4. Згуртування, об'єднання для досягнення спільної мети:
А конфедерація;
Б колонізація;
В конфронтація;
Г консолідація.
5. Офіційний поділ України на Лівобережну та Правобережну відбувся:
А 1663 р.;
Б 1667 р.;
В 1665 р.;
Г 1666 р.
6. Українська православна церква була підпорядкована Московському патріархату та втратила свою самостійність:
А 1680 р.;
Б 1688 р.;
В 1690 р.;
Г 1686 р.
7. Гадяцька угода була укладена:
А 1657 р.;
Б 1658 р.;
В 1659 р.;
Г 1656 р.
8. Ніжинська (Чорна) рада відбулася:
А 1660 р.;
Б 1661 р.;
В 1663 р.;
Г 1664 р.
9. Історична назва частини України, яка після Андрусівського перемир'я відійшла до Польщі (охоплює землі восьми сучасних областей України), — це:
А Лівобережна Україна;
Б Галичина;
В Правобережна Україна;
Г Слобідська Україна.

10. За часів гетьманування від Д. Многогрішного до І. Мазепи столицею Лівобережної України було місто:
- А Гадяч;
  - Б Батурин;
  - В Чигирин;
  - Г Київ.
11. Бахчисарайський мирний договір 1681р. був підписаний між Правобережною Україною та:
- А Турцією;
  - Б Річчю Посполитою;
  - В Гетьманщиною;
  - Г Молдавією.
12. Напівофіційна назва Лівобережної України (з Києвом), що перебувала під владою російського царя у другій половині XVII–XVIII ст., — це:
- А Запорозька Січ;
  - Б Гетьманщина;
  - В Слобідська Україна;
  - Г Правобережна Україна.
13. Після смерті Б. Хмельницького гетьманом України став:
- А Ю. Хмельницький;
  - Б П. Тетеря;
  - В І. Виговський;
  - Г Д. Многогрішний.
14. Позначте прізвище гетьмана, який прийняв турецький протекторат:
- А П. Дорошенко;
  - Б Ю. Хмельницький;
  - В П. Тетеря;
  - Г І. Виговський.
15. Позначте прізвище гетьмана, який підписав Гадяцький договір з Польщею:
- А І. Виговський;
  - Б Ю. Хмельницький;
  - В І. Брюховецький;
  - Г М. Ханенко.
16. Позначте прізвище гетьмана, який підписав Глухівські статті з Москвою:
- А П. Дорошенко;
  - Б І. Брюховецький;
  - В Д. Многогрішний;
  - Г І. Самойлович.

17. Позначте, якій події був присвячений роман П. Куліша «Чорна рада»:
- А обранню гетьманом І. Брюховецького в Ніжині;
  - Б обранню гетьманом І. Мазепи на р. Коломак;
  - В зреченню П. Дорошенка гетьманства;
  - Г правлінню Ю. Хмельницького.
18. Позначте, що собою являли Чигиринські походи XVII ст.:
- А напади російських військ на столицю гетьмана України;
  - Б узяття Чигирини польськими військами;
  - В облога й узяття міста Чигирини турецько-татарськими військами;
  - Г усьобиці між двома правобережними гетьманами.
19. Позначте один з напрямків політики гетьмана П. Дорошенка:
- А дотримання в політиці промосковської орієнтації;
  - Б союз із кримським ханом;
  - В ігнорування думки козацтва;
  - Г прагнення запровадити довічну гетьманську владу.
20. Позначте подію, що відбувалась в Україні в 70-х рр. XVII ст.:
- А підписання Андрусівського перемир'я;
  - Б обрання гетьманом Д. Многогрішного;
  - В обрання гетьманом І. Самойловича;
  - Г підпорядкування Української православної церкви Московському патріархату.
21. Із наведених нижче суджень про причини громадянської війни в Україні в 1658–1659 рр. оберіть правильну:
- А загострення соціальних суперечностей в українському суспільстві;
  - Б загострення релігійного конфлікту між православними та уніатами;
  - В ущемлення прав і привілеїв шляхти з боку козацтва;
  - Г цілковита зовнішньополітична ізоляція.
22. Із наведених нижче суджень виберіть те, що відповідає основним напрямкам політики гетьмана П. Дорошенка:
- А шукав союзників у Криму та Туреччині і передав Україну під відносно символічну зверхність султана;
  - Б роздав посади та маєтки козацькій старшині, розраховуючи на їх лояльність;
  - В дотримував в основному промосковської орієнтації, завдяки чому став гетьманом обох берегів Дніпра;
  - Г остаточно роз'єднав українські землі.

23. Із наведених суджень оберіть те, що характеризує зовнішню політику гетьмана І. Виговського:
- А орієнтувався на Москву та збереження автономії України;
  - Б орієнтувався на Річ Посполиту та Османську імперію, збереження автономії України у складі цих держав;
  - В прагнув досягнення цілковитої незалежності України;
  - Г орієнтувався на підтримку Швеції.
24. Початок гетьманства Ю. Хмельницького супроводжувалося:
- А окупацією Правобережжя польськими і кримськими військами;
  - Б окупацією Лівобережжя московськими військами;
  - В підтримкою з боку населення свого уряду;
  - Г розірванням договору з Річчю Посполитою.
- II. Завдання цієї форми складається зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
А Чорна рада	1 з'їзд шляхти;
Б сейм	2 центральний орган управління в Запорозькій Січі;
В кіш	3 загальнокозацька рада в якій брали участь міщани та селяни;
Г єпархія	4 церковно-адміністративний округ;
	5 щорічні збори загальнокозацької ради, на яких обирався кошовий отаман.
26. Установіть відповідність між датами та подіями.
А 1657 р.	1 Зборівська угода;
Б 1653 р.	2 Корсунська угода;
В 1658 р.	3 Жванецька угода;
Г 1649 р.	4 Гадяцька угода;
	5 Бучацький мир.
27. Співвіднесіть сучасні території України з назвами українських земель у XIII–XVIII ст.
А Чернівецька область	1 Брацлавщина;
Б Харківська, Донецька, Луганська, Сумська область	2 Гетьманщина;
В Вінницька область	3 Буковина;
Г Чернігівська та Полтавська область	4 Слобідська Україна;
	5 Галичина.

28. Співвіднесіть прізвища гетьманів з укладеними ними угодами.

А	І. Брюховецький	1	Гадяцька угода;
Б	Д. Многогрішний	2	Московські статті;
В	Б. Хмельницький	3	Глухівські статті;
Г	І. Виговський	4	Білоцерківська угода;
		5	Конотопські статті.

29. Установіть відповідність між назвами документів окремими положеннями з них.

А	«Переяславські статті» Ю. Хмельницького	1	царські залоги розміщувалися в Києві, Переяславі, Ніжині, Чернігові, Брацлаві, Умані;
Б	«Конотопські статті» І. Самойловича	2	10 пунктів угоди. Ліквідація особистої охорони. Українці не мали права бути присутнім на переговорах щодо своєї долі;
В	«Глухівські статті» Д. Многогрішного	3	27 пунктів угоди. Гетьману дозволялось мати особисту охорону (1 тис.). Податки збирала старшина;
Г	«Московські статті» І. Брюховецького	4	податки збирають московські воєводи. Обирання гетьмана — з дозволу царя в присутності його представника;
		5	накладено обмеження на вживання слова «Гетьманщина», гетьман без згоди царя не мав права позбавити старшину керівних посад.

30. Установіть назви угод з наслідками, які вони мали.

А	Андрусівське перемир'я	1	панування турків в Україні; масове знищення та вивезення українського населення;
Б	Бучацький мир	2	Польща та Росія поділили територію України;
В	Березневі статті	3	Україна перейшла під протекторат Росії, зберігши власний адміністративно-територіальний устрій та управління;
Г	Зборівська угода	4	Польща юридично визнала факт існування Української держави;
		5	Туреччина приєднала південну Київщину, Брацлавщину, Поділля, а Московія — Лівобережну Україну та Київ.

III. *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте угоди в хронологічній послідовності:

- А** Андрусівське перемир'я;
- Б** Віленське перемир'я;
- В** Зборівська угода;
- Г** Березневі статті.

32. Розташуйте прізвища гетьманів у логічній послідовності:

- А** Ю. Хмельницький;
- Б** Б. Хмельницький;
- В** П. Дорошенко;
- Г** І. Виговський.

33. Розташуйте військові ранги в логічній послідовності за ступенем значення:

- А** сотник;
- Б** кошовий отаман;
- В** осавул;
- Г** полковник.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. Період глибокої кризи української державності в другій половині XVII ст.

- 1) Визначте назву цього процесу.
- 2) З якими подіями та з іменами яких гетьманів він був пов'язаний?

35. Підписання Андрусівського перемир'я.

- 1) Якого року був підписаний цей документ?
- 2) Між якими країнами був укладений?
- 3) Розкрийте зміст цього документа.

36. «Син козацького полковника, онук гетьмана, соратник Б. Хмельницького. Став гетьманом Правобережної України з наміром відродити міць козацтва та соборність козацької України. На деякий час об'єднав Україну по обидва береги Дніпра».

- 1) Назвіть прізвище гетьмана.
- 2) З якими подіями пов'язано його ім'я?
- 3) На який історичний період припадало його гетьманування?

37. «Дніпру бути кордоном між Росією і Турецькою державами, Києву з містами Васильковим, Трипіллям і Стайками належати Росії, від Києва до Запоріжжя міст не будувати».
- 1) Укажіть назву договору.
  - 2) Якого року його було укладено?
  - 3) Хто брав участь у його підписанні?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Які наслідки мав період Руїни для української нації, державності та культури?
39. Напишіть складний план розповіді про соціально-економічне становище Гетьманщини у другій половині XVII ст.
40. Сучасний канадський історик О. Субтельний писав: «Гадяцька угода викликала серед істориків захоплення своїми потенційними наслідками для історії України, Росії та Польщі». Чи підтримуєте ви цю тезу? Як ви вважаєте, Гадяцька угода — це вихід зі складного становища чи ускладнення політичної ситуації, в якій опинились українські землі після смерті Б. Хмельницького?
41. 20 січня 1667 р. було підписано Андрусівське перемир'я. Відповідно до його умов територія козацької України поділялася на три частини. Як ви вважаєте, чи могла Україна уникнути Андрусівського перемир'я. Якщо так, то за яких умов?

Відповіді до теми 4

Українські землі в другій половині XVII ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	А	В	Г	Б	Г	Б	В	В	Б	А	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	А	А	В	А	В	Б	В	А	А	В	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	3	2	3	2	1	2	4	3	4
Б	1	3	4	3	2	1	3	1	1
В	4	4	1	4	3	3	1	4	2
Г	2	1	2	1	4	4	2	2	3

Завдання IV типу

34. Руїна 35. 1667 р. 36. П. Дорошенко. 37. Бахчисарайський.

**Тема 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII —
У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст.**

- І. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
- Учасники національно-визвольної боротьби в Західній Україні проти польської, угорської та австрійської шляхти у XVI–XIX ст. — це:
А гайдамаки;
Б опришки;
В компанійці;
Г уходники.
  - Учасники визвольної боротьби українського народу проти соціального гніту у XVIII ст. на Правобережній Україні — це:
А опришки;
Б паліївці;
В компанійці;
Г гайдамаки.
  - Центральний орган російської адміністрації в XVIII ст. в Лівобережній Україні — це:
А магістрат;
Б козацька рада;
В Малоросійська колегія;
Г Дума.
  - Основний Закон про державний устрій та взаємодію громадян і держави — це:
А універсал;
Б Литовський статут;
В Магдебурзьке право;
Г конституція.
  - Позначте рік створення Першої Малоросійської колегії:
А 1708 р.;
Б 1722 р.;
В 1764 р.;
Г 1775 р.
  - «Пакти і конституції законів і Вольностей Війська Запорізького» були укладені:
А 1709 р.;
Б 1710 р.;
В 1711 р.;
Г 1712 р.

7. Київська митрополія була підпорядкована Московському патріархату:
- А 1694 р.;
  - Б 1701 р.;
  - В 1711 р.
  - Г 1734 р.
8. Києво-Могилянський колегіум наказом Петра I здобув статус академії:
- А 1694 р.;
  - Б 1666 р.;
  - В 1685 р.;
  - Г 1709 р.
9. Як покарання «за зраду» російські війська під командуванням О. Меншикова захопили і повністю зруйнували місто:
- А Київ;
  - Б Батурин;
  - В Глухів;
  - Г Чигирин.
10. Територія якого руху, що відбувся на українських землях у 60-х рр. XVIII ст., позначена на карті?
- А Гайдамацький;
  - Б опришків;
  - В уходницький;
  - Г Коліївщина.

11. Назва володінь Запорозької Січі. Сучасна Дніпропетровська, Запорізька та частина Кіровоградської, Донецької і Херсонської областей — це:
- А Великий Луг;
  - Б Вольності Війська Запорізького;
  - В Слобідська Україна;
  - Г Гетьманщина.
12. І. Мазепа намагався розширити територію Гетьманщини за рахунок:
- А Галичини;
  - Б Слобожанщини;
  - В Західної України;
  - Г Правобережної України.
13. Позначте прізвище гетьмана, за якого було проведено «Генеральне слідство про маєтності»:
- А С. Палій;
  - Б І. Самойлович;
  - В І. Мазепа;
  - Г Д. Апостол.
14. Позначте прізвище керівника гайдамацького повстання в Україні 1734 р.:
- А Д. Братковський;
  - Б Верлан;
  - В І. Гонта;
  - Г О. Довбуш.
15. Позначте прізвище президента Першої Малоросійської колегії:
- А С. Вельямінов;
  - Б О. Меншиков;
  - В О. Шаховський;
  - Г В. Голіцин.
16. Автор «Пактів і конституцій законів і Вольностей Війська Запорозького»:
- А І. Скоропадський;
  - Б С. Палій;
  - В П. Орлик;
  - Г І. Мазепа.
17. Позначте положення, яке відтворює сутність «Рішительних пунктів (статей)»:
- А угода між І. Мазепою та Карлом XII;
  - Б зобов'язання, які взяв на себе І. Скоропадський на Глухівській раді;
  - В договірні статті П. Полуботка й Петра І;
  - Г договірні статті між Д. Апостолом і царським урядом.

18. Позначте захід, проведений гетьманом Д. Апостолом:
- А повернення багатьох земель у державне користування;
  - Б збільшення кількості російських полків;
  - В діяльність судів згідно з російськими законами;
  - Г відновлено збирання податків російськими представниками.
19. Позначте визначення, що характеризує зміст Коломацьких статей, підписаних І. Мазепою:
- А гетьман забороняв шлюби між українцями та росіянами;
  - Б гетьман набирив собі особисту варту;
  - В гетьман не мав права звільнити старшину без згоди царя;
  - Г гетьман не мав права укладати угоди з іноземними державами.
20. Позначте прізвище художника-графіка, іконописця другої половини XVII — першої половини XVIII ст.:
- А Л. Тарасевич;
  - Б І. Величковський;
  - В Й. Шедель;
  - Г Р. Ракушка-Романовський.
21. Із наведених нижче суджень про політику гетьмана І. Мазепи виберіть правильне:
- А ігнорування потреб освітніх закладів;
  - Б протистояння церквам;
  - В впорядкування системи оренд, податків, «послушенств»;
  - Г збільшення розмірів і видів податків із заможної верхівки козацтва.
22. Із перелічених тверджень про здобутки політики гетьмана Д. Апостола виберіть те, що відповідає дійсності:
- А відновлення політичних прав Гетьманщини в межах «Глухівських статей» Д. Многогрішного;
  - Б проведення адміністративних реформ, що дозволило суттєво зміцнити владу гетьмана й обмежити права та привілеї старшини;
  - В повернення під юрисдикцію гетьмана запорожців;
  - Г усунення багатьох чужинців з посад у козацькому війську та викуп їхніх маєтностей в Україні.
23. Головною метою дій Петра I в 1708—1709 рр. на Україні було:
- А покарати І. Мазепу;
  - Б залякати населення Гетьманщини;
  - В об'єднати український народ;
  - Г залякати Карла XII.

24. Одним із наслідків Полтавської битви для України було:

- А укріплення міжнародного авторитету України;
- Б розширення автономних прав Гетьманщини;
- В обмеження автономних прав Гетьманщини;
- Г відбудова Батуріна та Чортомлицької Січі.

II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями:

А Синод	1	політика залякування, знищення противників насильницькими методами;
Б терор	2	духовна колегія;
В Малоросійська колегія	3	центральний орган російської колоніальної адміністрації в Лівобережній Україні в XVIII ст.
Г анафема	4	відлучення від церкви, прокляття від імені Бога в християнській церкві;
	5	знатне військо із найближчого оточення гетьмана.

26. Установіть відповідність між датами та подіями.

А 1709 р.	1	Прутський договір;
Б 1693 р.	2	царський указ про заборону друкування українських книжок;
В 1711 р.	3	Полтавська битва;
Г 1721 р.	4	повстання козаків на Запоріжжі;
	5	створення Конституції Пилипом Орликом.

27. Співвіднесіть заклади з місцем їх розташування.

А Медична колегія (1773 р.)	1	Відень;
Б Уніатська семінарія (1774 р.)	2	Ужгород;
В Учительська семінарія (1793 р.)	3	Львів;
Г Києво-Могилянський колегіум (1732 р.)	4	Київ;
	5	Полтава.

28. Співвіднесіть імена з посадами чи подіями.

А	В. Голіцин	1	російський воєвода в Першому Кримському поході;
Б	І. Сірко	2	кошовий отаман Січі;
В	П. Тетеря	3	уманський полковник, що підняв повстання проти Д. Дорошенка;
Г	М. Ханенко	4	гетьман Правобережної України;
		5	голова Малоросійської колегії.

29. Установіть відповідність між назвами документів та окремими положеннями з них.

А	«Конотопські статті» І. Сагайдачного	1	обмеження прав гетьмана на управління військовими землями. Накладено обмеження на вживання слова «Гетьманщина»;
Б	«Коломацькі статті» І. Мазепи	2	гетьман позбавлений права усувати з посад старшину, карати без згоди старшинської ради або вироку військового суду;
В	«Решетилівські статті» І. Скоропадського	3	цар призначав свого постійного резидента, який доповідав про порушення і міг навіть приймати іноземних послів;
Г	«Рішительні пункти» Д. Апостола	4	до складу Генерального суду вводилося 3 російських офіцери, генеральна старшина і полковники призначались царським указом, російським дворянам надавалось право купувати українські землі;
		5	гетьман і старшина обираються козацькою радою; на території Гетьманщини діють власні закони і суд.

30. Установіть відповідність між назвами документів та наслідками, до яких вони призвели.

А	Віленське перемир'я	1	російський цар порушив Березневі статті про спільну боротьбу проти Польщі;
Б	Андрусівське перемир'я	2	панування турків в Україні, зростає невдоволення протурецьким курсом гетьмана Дорошенка;
В	Бучацький мир	3	Польща і Росія досягли між собою примирення за рахунок розподілу території України;
Г	Бахчисарайський мир	4	договір завершив війни між Московією та Туреччиною за володіння землями Правобережної України;
		5	Польща і Московія остаточно затвердили перехід Північної Київщини, Волині та Галичини до Польщі, до Москви – Лівобережної України, Запоріжжя, Чернігово-Сіверських земель.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- A** указ про ліквідацію гетьманства;
- Б** відкриття Малоросійської колегії;
- В** знищення Запорозької Січі;
- Г** царський указ про закріпачення селян у Лівобережній Україні.

32. Розташуйте посади, що існували в Новій Січі, в логічній послідовності за ступенем значення:

- A** кошова старшина;
- Б** курінні отамани;
- В** кошовий отаман;
- Г** паланкова старшина.

33. Розташуйте козацькі літописи в логічній послідовності:

- A** «Літопис Самовидця»;
- Б** «Хроніка з літописів стародавніх»;
- В** «Літопис Григорія Граб'янки»;
- Г** «Синопис».

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Мистецький стиль, який панував в архітектурі України й означав «химерний, чудернацький».

- 1) Укажіть назву цього стилю.
- 2) В яких століттях він панував?

35. Указ, виданий Катериною II про остаточну ліквідацію гетьманства.

- 1) Укажіть дату указу.
- 2) Назвіть прізвище останнього гетьмана.
- 3) Які території входили на той час до складу Гетьманщини?

36. Яка російська імператриця відновила гетьманство в 1750 р.? Назвіть причини його відновлення.

37. «Україна окупована польськими та російськими військами, розірвана соціальними конфліктами й чварами між політичними фракціями (кожна на чолі з власним гетьманом)».

- 1) Про які події йдеться в документі?
- 2) Коли відбувались указані події?
- 3) Якими були їх наслідки?

- V.** Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.
- 38.** Чому царський уряд був зацікавлений у переселенні українських козаків і селян на Слобожанщину?
- 39.** Чому і як було ліквідовано Запорозьку Січ?
- 40.** Як ви вважаєте, що найбільше вплинуло на розвиток культури українських земель другої половини XVII ст. — національно-визвольна війна чи культура сусідніх держав?
- 41.** О. Субтельний писав: «За Розумовського Гетьманщина пережила «золоту осінь» своєї автономії». Чи можна назвати гетьманування К. Розумовського періодом відродження української автономії?

Відповіді до теми 5

Українські землі наприкінці XVII — у першій половині XVIII ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Г	В	Г	А	Б	В	Б	Б	Г	Б	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
А	Б	А	В	Г	А	В	А	В	В	Б	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	1	3	3	1	2	1	2	2	3
Б	2	4	1	2	1	3	1	3	1
В	3	1	2	4	3	2	3	1	4
Г	4	2	4	3	4	4	4	4	2

Завдання IV типу

- 34.** Бароко. **35.** 10 листопада 1764 р. **36.** Єлизавета. **37.** Розкол України на Лівобережну та Правобережну.

Розділ 3

9 КЛАС

Тема 1. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

- I. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
1. Дайте визначення поняттю. Метрополія — це:
А панівна держава, якій належать колонії;
Б підлегла держава з підпорядкованим урядом;
В адміністративно-територіальна одиниця імперії;
Г певна сукупність людей, яка живе на даній території.
  2. Дайте визначення поняттю. Міграція — це:
А створення нових поселень на певній території;
Б хаотичне переселення населення;
В цілеспрямоване переміщення населення, зумовлене соціально-економічними чинниками;
Г масовий виїзд населення з країни.
  3. Перепис оподаткованого населення — це:
А десятина;
Б мито;
В «тягловий збір»;
Г ревізія.
  4. Мистецький стиль, що характеризується помпезністю, пишністю та декоративністю, — це:
А класицизм;
Б бароко;
В романтизм;
Г рококо.
  5. Укажіть дату третього поділу Речі Посполитої:
А 1791 р.;
Б 1792 р.;
В 1783 р.;
Г 1795 р.

6. Укажіть дату остаточного знищення Запорозької Січі:
- А 1775 р.;
  - Б 1776 р.;
  - В 1763 р.;
  - Г 1768 р.
7. 1783 — це рік:
- А зруйнування Січі;
  - Б Азовського походу;
  - В приєднання Криму до Російської імперії;
  - Г виселення греків з Криму.
8. Укажіть рік видання «Енеїди» І. Котляревського:
- А 1786 р.;
  - Б 1798 р.;
  - В 1796 р.;
  - Г 1778 р.
9. Які території сучасної України входили до складу Слобідської України у другій половині XVIII ст.?
- А Харківська, Полтавська;
  - Б Одеська, Миколаївська, частина Херсонської;
  - В Харківська, частина Луганської, Сумська;
  - Г Дніпропетровська, Черкаська.
10. Укажіть територію, яка була приєднана до Російської імперії у 1783 р.:
- А Кубань;
  - Б Крим;
  - В Бессарабія;
  - Г Приазов'я .
11. Укажіть, які території охопило повстання опришків:
- А Полісся, Холмщина;
  - Б Наддніпрянщина, Слобожанщина;
  - В Східна Буковина, Галичина, Закарпаття;
  - Г Галичина, Полісся.
12. До якої країни після першого поділу Речі Посполитої відійшла Східна Галичина?
- А Російській імперії;
  - Б Туреччині;
  - В Австрійській імперії;
  - Г Угорщині.

13. Укажіть прізвище останнього кошового отамана Запорозької Січі:
- А П. Калнишевський;
  - Б К. Розумовський;
  - В П. Сагайдачний;
  - Г П. Орлик.
14. Батьком української літературної мови вважають:
- А І. Вишенського;
  - Б Г. Сковороду;
  - В І. Котляревського;
  - Г Ф. Григоровича.
15. Укажіть ім'я імператриці, яка видала указ про зруйнування Запорозької Січі:
- А Катерина I;
  - Б Анна Іоанівна;
  - В Єлизавета Петрівна;
  - Г Катерина II.
16. Хто стояв на чолі опришківського руху?
- А І. Гонта;
  - Б М. Залізняк;
  - В О. Довбуш;
  - Г С. Понятовський.
17. Хто з російських полководців командував військами, що зруйнували Запорозьку Січ?
- А А. Безбородько;
  - Б П. Текелій;
  - В Г. Потьомкін;
  - Г Г. Орлов.
18. Позначте, що собою являла Барська конфедерація:
- А об'єднання польської шляхти, що прагнула приєднатись до Російської імперії;
  - Б спілка польської шляхти, яка утворилася для боротьби з Коліївщиною;
  - В військово-політичне угруповання шляхти, яке виникло у відповідь на деякі поступки польського короля православному населенню Правобережної України;
  - Г об'єднання польської шляхти, яка прагнула утворити на Правобережній Україні окрему польську державу.
19. Політика Катерини II щодо українських земель пов'язана з(зі):
- А становленням Запорозької Січі;
  - Б розколом Запорозької Січі;
  - В ліквідацією Запорозької Січі;
  - Г обмеженням вольностей Війська Запорозького.

20. Позначте іншу назву терміна «колії»:
- А гайдамаки;
  - Б гайдуки;
  - В голота;
  - Г дейнеки.
21. Третій поділ Речі Посполитої призвів до:
- А збільшення польських земель;
  - Б припинення існування Польської держави;
  - В розквіту Польської держави;
  - Г економічної нестабільності Польської держави.
22. Ліквідація гетьманської влади на території України стала поштовхом до:
- А децентралізації;
  - Б централізації;
  - В автономізації;
  - Г незалежності.
23. Утворення Новоросійської губернії сприяло:
- А заселенню регіону козаками;
  - Б масовому переселенню українського населення;
  - В запровадженню в регіоні кріпацтва;
  - Г об'єднанню українських земель.
24. Одним із наслідків утворення Барської конфедерації було(-а):
- А об'єднання українських земель;
  - Б поширення реформаторських ідей в Україні;
  - В активізація народних виступів;
  - Г утворення нової держави.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
А Балаган	1	імпровізований тимчасовий театр, який влаштовувався як ярмарок;
Б інтермедія	2	старовинний український ляльковий театр;
В вертеп	3	весела побутова вистава в антракті релігійних драм;
Г догмат	4	основне положення, твердження, що вважають незаперечною істиною;.
	5	мистецький стиль, якому притаманні декоративна пишність, мальовничість.

26. Установіть відповідність між датами та подіями.

А 1774 р.	1	Кючук-Кайнарджійський мирний договір;
Б 1772 р.	2	другий поділ Речі Посполитої;
В 1793 р.	3	перший поділ Речі Посполитої;
Г 1791 р.	4	Ясський мирний договір;
	5	третій поділ Польщі.

27. Установіть відповідність між регіонами та адміністративними змінами, що на них відбувались.

А Правобережна Україна	1	утворення Малоросійської губернії;
Б Південна (степова) Україна	2	створення Київської, Подільської, Волинської губернії;
В Лівобережна Україна «Гетьманщина»	3	створення Харківського намісництва;
Г Слобожанщина	4	створення Новоросійської губернії;
	5	«Королівство Галичина і Лодомерія».

28. Установіть відповідність між прізвищами діячів та галузями культури, в яких вони працювали.

А Г. Сковорода	1	архітектура;
Б В. Растреллі	2	наукові знання;
В І. Галятовський	3	література;
Г М. Березовський	4	музика;
	5	живопис.

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А М. Залізник	1	президент другої Малоросійської колегії;
Б П. Калнишевський	2	засланий на довічну каторгу в Нерчинськ у 1768 р.;
В Г. Сковорода	3	прожив 112 років. Помер у монастирі в Росії;
Г П. Рум'янцев	4	на його могилі викарбовано: «Світ ловив його, але так і не спіймав»;
	5	останній гетьман, генерал-фельмаршал, президент Імператорської академії наук.

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Маніфест Катерини II 1775 р.	1 перенесення російських кордонів на південь;
Б Ясський мирний договір	2 Російській імперії відійшли землі, розташовані між річками П. Буг, Дністер;
В Кючук-Кайнарджійський мирний договір	3 приєднання до Російської імперії південних земель;
Г третій розподіл Речі Посполитої	4 до Російської імперії приєднано Західну Волинь;
	5 Крим увійшов до складу Росії.

III. *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А** захоплення Буковини Австрійською імперією;
- Б** запровадження кріпацтва на українських землях, що перебували в складі Російської імперії;
- В** заснування Задунайської Січі;
- Г** утворення Чорноморського козацького війська.

32. Розташуйте прізвища в логічній послідовності:

- А** Л. Баранович;
- Б** Ф. Прокопович;
- В** І. Котляревський;
- Г** Г. Сковорода.

33. Розташуйте навчальні заклади в логічній послідовності:

- А** колегіум;
- Б** недільна школа;
- В** академія;
- Г** університет.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. «В Карпатські гори втікали покритивдені селяни (наймити, комірники, пастухи, панські слуги) та бідні міщани. Вони формували невеликі загони, які з ранньої весни до пізньої осені нападали на панські маєтки, замки, на орендарів, лихварів, а захоплене майно роздавали сільській бідності...»

- 1) Про який рух йдеться?
- 2) Коли відбувались ці події?
- 3) Назвіть імена найбільш відомих провідників повстанців.

35. «З козаків-добровольців було створено п'ять гусарських полків, а всіх інших козаків і підпомічників — 300 тисяч — перетворено на «військових обивателів», обклавши їх податками... Козацькій старшині було надано військові ранги російської армії.»
- 1) Про яку подію йдеться?
  - 2) Хто і коли видав цей наказ?
  - 3) Які наслідки мала ця подія?
  - 4) Запишіть дату скасування козацького ладу на Слобожанщині.
36. Запишіть прізвище історичного діяча, відомості з біографії якого наведено в уривку.
«Генерал-фельдмаршал, мав титул графа, брав участь у російсько-турецькій війні, очолював Малоросійську колегію».
- 1) Назвіть прізвище історичного діяча.
  - 2) Інтереси якої держави він захищав?
  - 3) Коли ця людина очолила Малоросійську колегію?
37. Про які події О. Субтельний писав: «Для історії України, як і всієї Європи, це була епохальна подія. Тюркських кочовиків..., чий останній напад на Україну відбувся в 1769 р., нарешті приборкали».
- 1) Про які події писав О. Субтельний?
  - 2) Хто «приборкав» тюркських кочовиків?
  - 3) Чому ця подія стала «епохальною» як для історії України, так і для Європи?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Які міжнародні події, на вашу думку, вплинули на рішення Катерини II знищити Запорозьку Січ?
39. Прокоментуйте слова Т. Г. Шевченка: «Польща впала — та й нас задавила».
40. Охарактеризуйте адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії.
41. Складіть розгорнутий план теми «Розвиток українського мистецтва XVIII– першій половині XIX ст.».

Відповіді до теми 1

Українські землі в другій половині XVIII ст.

Культура України в першій половині XIX ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	В	Г	Б	Г	А	В	Б	В	Б	В	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
А	В	Г	В	Б	В	В	А	Б	Б	В	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	1	1	2	3	4	3	1	1	2
Б	3	3	4	1	1	2	3	2	1
В	2	2	1	2	2	1	2	4	4
Г	4	4	3	4	3	4	4	3	3

**Тема 2. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ
НАПРИКІНЦІ ХVIII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ ХVIII —
У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.**

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
  1. До якого стану тогочасного суспільства належали дідиці?
    - А Селян;
    - Б поміщиків;
    - В магнатів;
    - Г купців.
  2. Дайте визначення поняттю. Сервітути — це:
    - А право на користування чужою власністю;
    - Б заборона користуватись чужою власністю;
    - В право на дарування власності;
    - Г право на власність.
  3. Прагнення до відокремлення — це:
    - А сепаратизм;
    - Б державний переворот;
    - В нові суспільні відносини;
    - Г суспільно-політичний рух.
  4. Промисловий переворот — це:
    - А форма виробництва, за якої виробляються переважно продукти харчування;
    - Б удосконалення виробництва;
    - В переведення виробництва з ручного на машинне;
    - Г обмін товарів, який визначається пропозицією та попитом.
  5. Укажіть роки діяльності масонської ложі «Любов до істини»:
    - А 1820–1823;
    - Б 1819–1823;
    - В 1818–1819;
    - Г 1818–1823.

6. Укажіть дату відкриття Харківського університету:
 А 1805 р.;
 Б 1807 р.;
 В 1803 р.;
 Г 1800 р.
7. Укажіть дату видання альманаху «Русалка Дністрова»:
 А 1843 р.;
 Б 1828 р.;
 В 1837 р.;
 Г 1848 р.
8. Укажіть час діяльності Кирило-Мефодіївського братства:
 А січень 1845 р. — травень 1847 р.;
 Б грудень 1846 р. — жовтень 1848 р.;
 В січень 1846 р. — березень 1847 р.;
 Г травень 1847 р. — березень 1848 р.
9. Територія якої країни позначена на карті цифрою 1?
 А Російської імперії;
 Б Австрійської імперії;
 В Туреччини;
 Г Польського королівства.

10. Укажіть, які території увійшли до складу Австрійської імперії на початку XIX ст.:
- А Східна Галичина, Буковина, Поділля;
 Б Східна Галичина, Буковина, Закарпаття;
 В Східна Галичина, Поділля;
 Г Закарпаття та Східна Галичина.

11. Головна руська рада була створена 2 травня 1848 р. в місті:
А Київ;
Б Львові;
В Житомирі;
Г Вінниці.
12. Селянські виступи під проводом У. Кармелюка охопили територію:
А Галичини;
Б Слобожанщини;
В Волині;
Г Поділля.
13. Укажіть прізвище керівника селянських бунтів на Поділлі:
А О. Пугачов;
Б І. Сірко;
В У. Кармелюк;
Г П. Тетеря.
14. Лідером «Руської трійці» був:
А М. Шашкевич;
Б Я. Головацький;
В І. Вагилевич;
Г Т. Шевченко.
15. М. Костомаров був одним із засновників:
А Львівської братської школи;
Б «Руської трійці»;
В Кирило-Мефодіївського братства;
Г Києво-Могилянського колегіуму.
16. П. Пестель був автором:
А статуту слов'янського братства;
Б «Книги буття українського народу»;
В «Русалки Дністрової»;
Г «Руської Правди».
17. Марія-Терезія та Йосиф II у 70–80-х рр. XVIII ст.:
А здійснили низку реформ;
Б очолили селянське повстання;
В придушили селянське повстання;
Г очолили Головну руську раду.
18. У 1810–1825 рр. відбув(-ала)ся:
А «холерний бунт»;
Б Коліївщина;
В рух гайдамаків;
Г рух опришків.

19. Позначте прізвище автора «Книги буття українського народу»:
- А П. Куліш;
  - Б Т. Шевченко;
  - В В. Білозерський;
  - Г М. Костомаров.
20. У 1830–1831 рр. на українських землях відбулося повстання:
- А литовське;
  - Б польське;
  - В угорське;
  - Г австрійське.
21. Позначте одну з ознак кризи феодально-кріпосницької системи й зародження ринкової економіки:
- А використання жіночої праці в сільському господарстві;
  - Б розвиток товарно-грошових відносин;
  - В поява дводенної панщини замість одnodенної;
  - Г зменшення селянських повстань.
22. Серед наведених понять оберіть те, що свідчили про кризу кріпосного господарства у першій половині XIX ст.:
- А урочна система;
  - Б чумацтво;
  - В військові поселення;
  - Г зменшення панщини.
23. Серед наведених понять оберіть те, що свідчило про формування на українських землях у першій половині XIX ст. капіталістичних відносин:
- А заміна натурального оброку грошовим;
  - Б зменшення ролі ярмаркової торгівлі;
  - В розвиток ринкових відносин;
  - Г об'єднання селян у спільні господарства.
24. Яке з наведених понять характеризує політику російського уряду щодо українців у першій половині XIX ст.?
- А Націоналізація;
  - Б полонізація;
  - В русифікація;
  - Г колонізація
- П. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.

А Губернія	1	адміністративно-територіальна одиниця Російської держави, запроваджена 1708 р.;
Б повіт	2	країна чи її частина, що загарбана іншою державою та управляється за допомогою спеціальних режимів та законів;
В колонія	3	адміністративно-територіальна одиниця території колишньої Гетьманщини;
Г метрополія	4	панівна держава, якій належать колонії;
	5	адміністративно-територіальна одиниця Російської держави, запроваджена 1795 р.

26. Установіть відповідність між датами та подіями.

А 1812 р.	1	«Київська козаччина»;
Б 1829 р.	2	підписання Андріанопольського миру;
В 1831 р.	3	підписання Бухарестського миру;
Г 1855 р.	4	придушення польського повстання;
	5	похід «в Таврію за волею».

27. Співвіднесіть назви міст з назвами таємних організацій, які там діяли.

А Київ	1	«Понт Евксинський»;
Б Одеса	2	«Любов до істини»;
В Полтава	3	«З'єднаних слов'ян»;
Г Новгород-Волинський	4	Товариство об'єднаних слов'ян;
	5	Південне товариство.

28. Співвіднесіть імена з посадами.

А М. Костомаров	1	учитель із Полтави;
Б М. Гулак	2	професор Київського університету;
В В. Білозерський	3	службовець канцелярії, генерал-губернатора;
Г П. Куліш	4	письменник, педагог, автор української абетки;
	5	художник, поет.

29. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А «Катехізис автономіста»	1	Росія — республіка, що складається з 8 царств;
Б «Конституція» М. Новикова	2	Росія — єдина централізована унітарна держава з республіканською формою правління;
В «Конституція» М. Муравйова	3	Росія — конституційна монархія на засадах федерації;
Г «Руська Правда» П. Пестеля	4	відновлення Гетьманщини на автономних засадах;
	5	демократична федерація всіх слов'янських народів, очолювана Україною.

30. Співвіднесіть регіон з продукцією, на виробництві якої він спеціалізувався.

А Південь	1	видобуток солі та залізної руди;
Б Правобережжя	2	виращування тютюну та худоби на м'ясо;
В Лівобережжя	3	виращування зерна та худоби на м'ясо;
Г захід	4	виращування цукрових буряків та озимої пшениці;
	5	видобуток солі, нафти, деревообробна промисловість.

III. Завдання цієї форми складається з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А** поява першого цукрового заводу в Україні;
- Б** поява першого пароплаву на Дніпрі;
- В** заснування міста Миколаїв;
- Г** оголошення Одеси вільним портом.

32. Розташуйте прізвища письменників разом з їхніми літературними творами у хронологічній послідовності:

- А** Г. Квітка-Основяненко «Малоросійські оповідання»;
- Б** М. Максимович «Малоросійские песни»;
- В** Т. Шевченко «Кобзар»;
- Г** М. Костомаров «Сава Чалий».

33. Розташуйте адміністративно-територіальні одиниці в логічній послідовності:

- А** повіт;
- Б** генерал-губернаторство;
- В** держава;
- Г** губернія.

- IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).**
- 34.** Опозиційні царизмові, таємні організації, що проповідували ідеї удосконалення суспільства через удосконалення людини.
- 1) Запишіть назву цього терміна.
  - 2) Назвіть найбільш відомі організації, що діяли на Україні, та прізвища тих, хто входив до їх складу.
  - 3) У чому полягало значення діяльності цих організацій?
- 35.** На українських землях, що перебували у складі Російської імперії, було запроваджено губернський територіальний поділ.
- 1) Коли це сталося?
  - 2) Назвіть губернії, що були утворені на Лівобережжі та Слобожанщині.
  - 3) З якою метою був змінений адміністративний устрій на українських землях?
- 36.** Один із керівників декабристського руху в Україні, закінчив Пажеський корпус, брав участь у Вітчизняній війні 1812 р. З 1821 р. очолив Південного товариство декабристів.
- 1) Назвіть ім'я цієї людини.
  - 2) Як називався програмовий документ товариства, автором якого він був?
  - 3) Яким він бачив майбутнє України?
- 37.** Про який видатний літературний твір першої половини XIX ст. М. Костомаров сказав: «Це цілий народ, що говорить вустами свого поета»?
- 1) Про який видатний літературний твір першої половини XIX ст. писав М. Костомаров?
  - 2) Хто його автор?
  - 3) Коли він був написаний?
- V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.**
- 38.** Поясніть, як вплинула на становище селян інвентарна реформа.
- 39.** Чому південноукраїнські землі набули для російського уряду особливо-го значення в першій половині XIX ст.?
- 40.** Поміркуйте, які події (процеси) вплинули на формування національної свідомості українців в першій половині XIX ст.
- 41.** Коли і чому в Україні виникло масонство? Охарактеризуйте діяльність масонських лож в Україні.

Відповіді до теми 2

Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст. Західноукраїнські землі наприкінці XVII — у першій половині XIX ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	А	А	В	В	А	В	В	А	Б	Б	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	А	В	Г	А	Г	Г	Б	Б	А	В	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	1	3	3	2	4	3	4	2	4
Б	3	2	1	3	1	4	3	1	2
В	2	4	2	1	3	2	1	4	1
Г	4	1	4	4	2	1	2	3	3

**Тема 3. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.
НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ XX ст.
КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В XIX — НА ПОЧАТКУ XX ст.**

- I. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких треба вибрати один правильний.*
1. Аграрні відносини — це:
  - А скасування кріпосного права;
  - Б продуктивні методи господарювання;
  - В товарне виробництво;
  - Г система відносин зв'язків, що склались в агровиробництві.
2. Виробництво продукції з метою отримання прибутку — це:
  - А екстенсивне виробництво;
  - Б товарне виробництво;
  - В ефективне виробництво;
  - Г передове виробництво.
3. Модернізація — це:
  - А відмова від нових ідей;
  - Б назва течії в мистецтві;
  - В використання нових технологій;
  - Г повернення до минулого.

4. Проповідь національної винятковості, панування однієї нації над іншими — це:
А расизм;
Б націоналізм;
В радикалізм;
Г шовінізм
5. Якого року відбувся похід у «Таврію за волею»?
А 1861 р.;
Б 1856 р.;
В 1859 р.;
Г 1860 р.
6. Позначте рік виходу Валуєвського циркуляру:
А 1900 р.;
Б 1899 р.;
В 1873 р.;
Г 1863 р.
7. Позначте рік, коли було скасовано тілесні покарання для селян Наддніпрянщини:
А 1904 р.;
Б 1899 р.;
В 1900 р.;
Г 1908 р.
8. Якого року було проведено судову реформу?
А 1864 р.;
Б 1775 р.;
В 1868 р.;
Г 1865 р.
9. Позначте територію, що входила до складу Наддніпрянської України?
А Буковина;
Б Слобожанщина;
В Бессарабія;
Г Волинь.
10. Яке з названих міст не входило до складу Наддніпрянської України?
А Кам'янець-Подільський;
Б Катеринослав;
В Харків;
Г Чернігів.

11. Яка з наведених губерній не межувала з Катеринославською?
А Чернігівська;
Б Таврійська;
В Полтавська;
Г всі названі.
12. Яка з сучасних областей України перебували на території Слобожанщини?
А Одеська;
Б Київська;
В Полтавська;
Г Харківська.
13. Позначте ім'я російського монарха, за часів правління якого було скасовано кріпосне право:
А Петро I;
Б Олександр II;
В Микола I;
Г Олександр I.
14. Польський шляхтич, який вчинив спробу підняти в Україні національно-визвольне повстання в роки Кримської війни:
А О. Герцен;
Б М. Чайковський;
В В. Тарновський;
Г Г. Галаган.
15. Позначте ім'я лідера хлопоманів:
А О. Черняхівський;
Б М. Костомаров;
В В. Антонович;
Г М. Максимович.
16. Хто з цих письменників у своїх оповіданнях змальовував трагічні картини життя галицького селянства?
А В. Винниченко;
Б О. Олесь;
В В. Стефаник;
Г М. Коцюбинський.
17. Земська реформа 1864 р. передбачала:
А утворення судів;
Б введення місцевого самоврядування;
В скасування податків;
Г безкоштовну роздачу земель селянам.

18. Емський указ передбачав:
- А заборону громад;
  - Б закриття типографій;
  - В знищення Кирило-Мефодіївського братства;
  - Г заборону друкувати українською мовою.
19. Основною формою здійснення купівлі-продажу товарів на українських землях у другій половині XIX ст. були:
- А контракт;
  - Б усний договір;
  - В на віру;
  - Г під заставу.
20. Позначте положення, що характеризує суть політичної програми, розробленої для українського руху М. Драгомановим:
- А на території України мають проживати лише етнічні українці;
  - Б українці повинні об'єднатись у місцеві самоврядні громади;
  - В українці мають створити свою незалежну державу;
  - Г українська держава має бути створена революційним шляхом.
21. Позначте одну з причин, яка призвела до кризи поміщицького господарювання:
- А селянська реформа 1861 р.;
  - Б застава землі поміщикам;
  - В відробіткова система;
  - Г залишки кріпацтва.
22. Позначте судження, яке відображає результат скасування кріпацтва в Україні:
- А селян було зрівняно у правах із поміщиками;
  - Б ліквідація селянської общини;
  - В перехід землі у приватну власність селян без викупу;
  - Г селяни отримали юридичні права.
23. Який із термінів не відповідає пореформеному часу?
- А Тимчасовозобов'язані селяни;
  - Б черезсмужжя;
  - В панщина;
  - Г кругова порука.
24. Наслідком шкільної реформи було:
- А відновлення автономії університетів;
  - Б створення системи підготовки офіцерських кадрів;
  - В забезпечення безперервної шкільної та університетської освіти;
  - Г дотримання принципу: вища освіта — лише для дворянства.

II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.

А	Сервітути	1	поміщики;
Б	народники	2	право користуватись чужою власністю;
В	хлопомани	3	представники політичної течії, спрямованої на відновлення пріоритету народу в суспільних справах;
Г	дідичі	4	громадські діячі, що займалась вивченням життя народу, його традицій, просвітництвом;
		5	селяни-уходники.

26. Установіть відповідність між назвами реформ та датами їх проведення.

А	Земська	1	1864 р.;
Б	міська	2	1862–1877 рр.;
В	військова	3	1861 р.;
Г	аграрна	4	1870 р.;
		5	1897 р.

27. Співвіднесіть регіони з губерніями.

А	Лівобережні губернії	1	Катеринославська, Таврійська, Херсонська;
Б	південноукраїнські губернії	2	Київська, Подільська, Волинська;
В	губернії Правобережжя	3	Полтавська, Чернігівська, Харківська;
Г	Галичина	4	Королівство Польське;

28. Співвіднесіть прізвиська авторів з їхніми працями.

А	М. Берлінський	1	«Історії Малоросії»;
Б	О. Бодяньський	2	«Малороссийские песни»;
В	М. Маркевич	3	«Краткое описание Киева»;
Г	М. Максимович	4	«Історія Русів»;
		5	«История Малой России».

29. Співвіднесіть назву реформи з одним з положень, яке в ній містилось.

А Земська реформа	1	створювались виборні органи місцевого самоврядування;
Б міська реформа	2	створення мережі військових навчальних закладів;
В шкільна реформа	3	створення міської думи;
Г військова реформа	4	спеціалізація навчання за гуманітарним та технічним профілем;
	5	запроваджено відкриті судові засідання і суд присяжних.

30. Установіть відповідність між назвою регіону та його економічною спеціалізацією в другій половині XIX ст.

А Донбас	1	зернове господарство;
Б Кривий Ріг	2	вугільна промисловість;
В Правобережна Україна	3	цукрова промисловість;
Г Степова Україна	4	залізрудна промисловість;
	5	виноробна, видобуток солі, харчова.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А шкільна реформа;
- Б скасування кріпосного права в Російській імперії;
- В військова реформа;
- Г міська реформа.

32. Розташуйте наукові відкриття та прізвища винахідників у логічній послідовності за часом їх виникнення:

- А перша у світі зернозбиральна машина (А. Власенко);
- Б перше у світі електрозварювання металів (М. Бенардос);
- В відкриття рентгенівського випромінювання (І. Пулюй);
- Г перша бактеріологічна станція (І. Мечников).

33. Розташуйте назви українських міст кінця XIX ст. за кількістю жителів, починаючи з найбільшого:

- А Київ;
- Б Катеринослав;
- В Одеса;
- Г Харків.

- IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).**
- 34.** Запишіть термін, що означає рух різночинної інтелігенції в 60–80-ті роки ХІХ ст., спрямований на відновлення пріоритету народу в суспільних справах.
- 1) Запишіть назву цього руху.
  - 2) Назвіть його представників.
  - 3) Якими методами вони прагнули досягти своєї мети?
- 35.** Після реформи 1861 р. Наддніпрянська Україна переживала добу бурхливого економічного піднесення. Велику роль у розвитку господарства в Україні відіграло будівництво залізниць.
- 1) Якого року було відкрито в Україні першу залізницю?
  - 2) Де це відбулось?
  - 3) Яку роль відіграло активне будівництво залізниць для розвитку економіки України?
- 36.** Він був одним з найавторитетніших дослідників історії українського козацтва. Його тритомна «История запорожских казаков» привернула увагу як фахівців, так і широкого читацького загалу. Його робота й до сьогодні залишається найбільш повним дослідженням славетної сторінки українського народу.
- 1) Назвіть ім'я автора цієї праці.
  - 2) Якого року її було видано?
  - 3) Сюжет найбільш відомої картини І. Ю. Рєпіна був запропонований цим дослідником. Як називається ця картина?
- 37.** «Вони досить ґрунтовно доводять, що ніякої окремої малоросійської мови не було, немає і не може бути і що наріччя їх, яке вживається простим людом, є та ж російська мова, тільки зіпсована впливом на неї Польщі... Міністр внутрішніх справ визнав за необхідне... щодо друкування книг малоруською мовою дати по цензурному відомству розпорядження, щоб до друку дозволити тільки такі твори цією мовою, які належать до галузі красного письменства, пропускання книг малоруською мовою, як духовного змісту, так навчальних і взагалі призначених для початкового читання народу, припинити».
- 1) Про яку подію йдеться в цьому документі?
  - 2) Коли вона сталася?
  - 3) Які вона мала наслідки для української культури?
- V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.**
- 38.** Охарактеризуйте особливості проведення аграрної реформи на східно-українських землях.

39. Складіть розгорнутий план відповіді: «Особливості промислового перевороту на території Наддніпрянської України».
40. «М. Драгоманов сприйняв втрату української державності як негативний факт, однак не вірив у можливість відновлення національної державності в умовах другої половини XIX ст.». Чи згодні ви з прогнозом, висловленим М. Драгомановим?
41. Складіть тези до повідомлення «Розвиток народницького руху в Україні».

Відповіді до теми 3

Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Наддніпрянська Україна на початку XX ст.

Культура України в XIX — на початку XX ст.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Г	Б	В	Г	Б	Г	А	А	Б	А	А	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Г	Б	В	В	Б	Г	А	Б	Б	Г	В	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	1	3	3	1	2	2	1	2
Б	3	4	1	4	3	4	1	2	4
В	4	2	2	1	4	3	4	4	1
Г	1	3	4	2	2	1	3	3	3

Тема 4. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX — НА ПОЧАТКУ XX ст.

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Шарварки — це:
- А державна повинність кріпаків щодо будівництва й ремонту шляхів;
  - Б натуральне господарство;
  - В державний податок на землю;
  - Г повинність кріпаків на сільськогосподарський інвентар.
2. Федерация — це:
- А союз незалежних держав;
  - Б метрополія зі своїми колоніями;
  - В держава в державі;
  - Г об'єднання держав.

3. Форма об'єднання людей, які на пайових засадах спільно займаються певним видом господарської діяльності, — це:
  - А приватизація;
  - Б націоналізація;
  - В кооперація;
  - Г інвентаризація;
4. «Вільні громади» — це:
  - А просвітницькі організації;
  - Б міські філіали Революційної української партії;
  - В спілки робітників і селян;
  - Г об'єднання селян-повстанців Східної Галичини.
5. Позначте рік заснування у Львові товариства «Просвіта»:
  - А 1870 р.;
  - Б 1873 р.;
  - В 1861 р.;
  - Г 1868 р.
6. Позначте рік створення у Східній Галичині Русько-української радикальної партії:
  - А 1870 р.;
  - Б 1880 р.;
  - В 1890 р.;
  - Г 1900 р.
7. Якого року почалась робота Галицького сейму?
  - А 1862 р.;
  - Б 1873 р.;
  - В 1861 р.;
  - Г 1893 р.
8. Якого року відбулось перетворення унітарної Австрійської імперії в дуалістичну Австрійську-Угорську імперію?
  - А 1875 р.;
  - Б 1867 р.;
  - В 1891 р.;
  - Г 1901 р.
9. Укажіть регіони, які були охоплені селянським рухом на початку ХХ ст.:
  - А Станіславщина, Львівщина, Тернопільщина;
  - Б Станіславщина, Наддніпрянщина;
  - В вся територія Правобережжя;
  - Г вся територія Лівобережжя.

10. Територія якої країни позначена на карті цифрою 2?

- А Австрійської імперії;
- Б Російської імперії;
- В Румунії;
- Г Польщі.

11. Центром Східної Галичини було місто:

- А Львів;
- Б Чернівці;
- В Жешув;
- Г Краків.

12. Позначте українські землі, які входили до складу Австрійської імперії:

- А Східна Галичина, Буковина, Закарпаття;
- Б Галичина, Буковина;
- В Буковина, Бессарабія;
- Г Галичина, Волинь, Поділля.

13. Позначте прізвище організатора «сокольсько-січового» молодіжного руху:

- А М. Грушевський;
- Б В. Нагірний;
- В І. Боберський;
- Г І. Франко.

14. Який церковний сан мав А. Шептицький?
- А Архімандрит;
  - Б митрополит;
  - В патріарх;
  - Г архієпископ.
15. Позначте ім'я одного із засновників української народної партії:
- А М. Міхновський;
  - Б Д. Антонович;
  - В М. Ганкевич;
  - Г С. Данилевич.
16. Автором твору «Листи на Наддніпрянську Україну» є:
- А І. Франко;
  - Б М. Драгоманов;
  - В Т. Шевченко;
  - Г П. Куліш.
17. Позначте назву галузі промисловості на західноукраїнських землях, яка на початку ХХ ст. давала найбільші прибутки в цьому регіоні. 88 % її виробництва контролювалось іноземними компаніями.
- А Деревообробна;
  - Б цукрова;
  - В нафтодобувна;
  - Г взуттєва.
18. Позначте вид мистецтва, з яким пов'язане ім'я братів Тобілевичів:
- А живопис;
  - Б музика;
  - В театр;
  - Г архітектура.
19. Однією з форм діяльності «Руської трійці» було(-а):
- А агітація;
  - Б поширення наукових знань;
  - В поширення відомих українських творів;
  - Г виголошення проповідей.
20. Позначте прізвище українського історика початку ХХ ст.:
- А П. Нестеров;
  - Б О. Єфіменко;
  - В Л. Мацієвич;
  - Г М. Леонтович.

21. Несприятливе економічне становище на західноукраїнських землях наприкінці XIX ст. було спричинено:
- А революцією;
  - Б аграрним перенаселенням;
  - В війною;
  - Г колоніальним загарбанням.
22. Позначте одну з ознак, яка була притаманна економіці західноукраїнських земель на початку XX ст.:
- А урбанізація;
  - Б всебічний розвиток промисловості;
  - В припинення еміграції селянства;
  - Г панування іноземного капіталу.
23. Негативне ставлення до українського націоналізму спричинило появу:
- А національної радикальної течії;
  - Б декабристів;
  - В революціонерів;
  - Г Української соціал-демократичної партії.
24. Обмеженість громадського руху культурно-просвітницькою діяльністю призвела до створення:
- А Революційної української партії;
  - Б організації «Братство тарасівців»;
  - В організацій «Сокіл», «Січ»;
  - Г Української демократичної партії.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Установіть відповідність між поняттями та їх визначеннями.
А Жовніри	1	право на користування чужою власністю;
Б дідичі	2	солдати;
В сервітути	3	поміщики;
Г циркуляри	4	писемні розпорядження підвідомчим закладам або підпорядкованим посадовцям;
	5	товарне поміщицьке господарство, в якому використовувалася праця кріпаків.

26. Установіть відповідність між датами та подіями.

А	1904 р.	1	створення «Крайового союзу ревізійного»;
Б	1911 р.	2	створення організації «Пласт»;
В	1912 р.	3	загибель українського студента А. Коцка, що стало приводом до студентських заворушень;
Г	1910 р.	4	створення «Селянської партії» в Чернівцях;
		5	розкол РУРП та утворення НДП.

27. Співвіднесіть організації з місцем їх створення чи діяльності.

А	Товариство священиків	1	Львів;
Б	«Руська трійця»	2	Київ;
В	«Братство тарасівців»	3	Перемишль;
Г	«Українська соціал-демократія»	4	Канів;
		5	Харків.

28. Установіть відповідність між прізвищами авторів та їхніми творами.

А	М. Коцюбинський	1	«Земля», «Царівна»;
Б	Леся Українка	2	«Кам'яний хрест», «Дорога»;
В	О. Кобилянська	3	«Тіні забутих предків», «Сміх»;
Г	В. Стефаник	4	«Лісова пісня», «В пущі»;
		5	«Борислав сміється».

29. Співвіднесіть назву партії з одним із положень її програми.

А	Революційна українська партія (РУП)	1	автономна Україна в складі федеративної Росії;
Б	Українська соціал-демократична «Спілка»	2	«10 заповідей»: єдина, неподільна, самостійна демократична республіка Україна;
В	Українська радикальна партія (УРП)	3	захист інтересів робітників незалежно від національності;
Г	Українська національна партія (УНП)	4	автономна Україна в складі федеративної Російської республіки. Ліквідація поміщицького землеволодіння;
		5	соборна Україна у складі федеративної Російської держави.

30. Установіть відповідність, утворивши логічні пари.

А Українська народна партія (УНП)	1 захист української мови; видання українських газет; у Львові виходить журнал «Самостійна Україна»;
Б Революційна українська партія (РУП)	2 створено організації у Петербурзі, Києві, Харкові, Львові; нелегально видають 4 газети;
В Українська демократична партія (УДП)	3 початок видання газети «Слово»;
Г Українська соціал-демократична «Спілка»	4 у 1905 р. приєднались до російських меншовиків;
	5 об'єднавшись, утворили УРДП.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А заснування першого в Україні стаціонарного театру в Києві;
- Б відкриття в Одесі першого аероклубу;
- В видання М. Грушевським «Ілюстрованої історії України»;
- Г українсько-польський компроміс у вищій школі.

32. Розташуйте міста, що знаходились на Західноукраїнських землях та входили до Австрійської імперії, в логічній послідовності (зі сходу на захід):

- А Галич;
- Б Чернівці;
- В Ужгород;
- Г Львів.

33. Розташуйте міри довжини в логічній послідовності — від найменшої до найдовшої:

- А сажень;
- Б лікоть;
- В кілометр;
- Г верста.

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Запишіть термін, який означає монопольне право на виробництво та продаж горілки.
- 1) Назвіть цей термін.
  - 2) Коли було запроваджено це монопольне право?
  - 3) Які наслідки мало запровадження монополії на виробництво і продаж горілки в українських землях?
35. Запишіть рік, коли А. Шептицький очолив Українську греко-католицьку церкву, ставши архієпископом Галицьким.
- 1) Якого року А. Шептицький очолив Українську греко-католицьку церкву?
  - 2) Яке церковне звання він отримав?
  - 3) На якій території України це відбувалось?
36. Педагог, літературознавець, етнограф, лексикограф, з 1902 р. жив і працював у Києві, був редактором української газети «Громадська думка» та журналу «Нова громада». У 1904 р. виступив одним із організаторів Української радикальної партії (УРП).
- 1) Назвіть прізвище цього діяча.
  - 2) Які твори він написав?
  - 3) З якими подіями він був пов'язаний?
37. «...У Львові існували українські наукові товариства, школи, масові організації та кооперативи, газети політичних партій, парламентські представництва. В Галичині..., спираючись на велику частину недавніх вихідців із селянського середовища, працювала (інтелігенція) в тісному контакті з селянством у товариствах «Просвіта», кооперативах, політичних партіях».
- 1) Про які процеси пише історик О. Субтельний?
  - 2) У який період вони відбувалися?
  - 3) Чи мали місце подібні процеси в інших українських землях?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Охарактеризуйте зміни, що сталися в сільському господарстві західноукраїнських земель у другій половині XIX ст.
39. Поясніть, чому проблема аграрного перенаселення західноукраїнських земель набула особливого значення на початку XX ст.
40. Порівняйте погляди й дії народовців та русофілів.
41. Поміркуйте, чому саме А. Шептицький став однією з центральних фігур національного відродження в Західній Україні на початку XX ст.

Відповіді до теми 4

**Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії
в другій половині XIX — на початку XX ст.**

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	Г	Б	Б	Г	В	В	Б	А	А	А	А
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	Б	А	Б	В	В	В	Б	Б	Г	А	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	1	3	3	4	1	1	2	2
Б	3	4	1	4	3	2	2	1	1
В	1	2	4	1	1	3	3	4	4
Г	4	3	2	2	2	4	4	3	3

Розділ 4

10 КЛАС

Тема 1. УКРАЇНА В ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ (1914–1917 рр.)

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
- Підкорення економічного, політичного, суспільного життя військовим цілям називається:
А реквізиція;
Б окупація;
В мілітаризація;
Г міграція.
  - Тимчасове захоплення військовим силами однієї держави території іншої держави має назву:
А анексія;
Б парцеляція;
В окупація;
Г мілітаризація.
  - Виселення населення як спосіб кримінального або адміністративного покарання називається:
А репатріація;
Б експропріація;
В депортація;
Г репарація.
  - «Брусилівський прорив» — це ... (продовжте речення):
А контрнаступ російських військ на Західному фронті;
Б контрнаступ російських військ на Східному фронті;
В вихід військ О. Брусилова з-під облоги поблизу міста Львів;
Г вихід військ О. Брусилова з-під облоги поблизу міста Чернівці.
  - Коли Німеччина оголосила війну Росії?
А 3 серпня 1914 р.;
Б 23 серпня 1914 р.;
В 1 серпня 1914 р.;
Г 14 серпня 1914 р.

6. Здійснення репресій російською окупаційною адміністрацією в Галичині відбувалося в(у):
  - А липні 1914 р.;
  - Б вересні 1914 р.;
  - В жовтні 1915 р.;
  - Г березні 1915 р.
7. Позначте час, коли відбулася Галицька битва:
  - А травень 1915 р.;
  - Б осінь 1916 р.;
  - В серпень 1914 р.;
  - Г листопад 1916 р.
8. Позначте час, коли сталася битва на горі Маківці:
  - А квітень 1915 р.;
  - Б серпень 1914 р.;
  - В вересень 1914 р.;
  - Г травень 1915 р.
9. Позначте, між якими державами були поділені українські землі напередодні Першої світової війни:
  - А. Росія, Польща, Румунія;
  - Б. Росія, Угорщина, Румунія;
  - В. Росія, Австро-Угорщина;
  - Г. Росія, Австро-Угорщина, Румунія.
10. Позначте, у складі армії якої країни було утворено легіон Українських січових стрільців (УСС):
  - А. Росія;
  - Б. Австро-Угорщина;
  - В. Німеччина;
  - Г. Франція.
11. На які українські землі напередодні війни претендувала Російська імперія, керуючись виразом «исконно русские земли»?
  - А Східна Галичина, Поділля, Закарпаття;
  - Б Закарпаття, Волинь, Поділля;
  - В Північна Буковина, Східна Галичина, Поділля;
  - Г Закарпаття, Східна Галичина, Північна Буковина.
12. Назвіть українські території, на яких точилися воєнні дії під час Першої світової війни:
  - А Закарпаття, Буковина, Галичина, Центральна Україна;
  - Б Центральна Україна, Буковина, Галичина, Волинь;
  - В Волинь, Закарпаття, Буковина, Галичина;
  - Г Галичина, Закарпаття, Волинь, Поділля.

13. Головну Українську Раду в серпні 1914 р. очолив:
- А Є. Коновалець;
  - Б К. Левицький;
  - В С. Єфремов;
  - Г Ю. Романчук.
14. Назвіть прізвище одного із засновників організації Союзу визволення України:
- А Г. Бобринський;
  - Б Д. Донцов;
  - В Ю. Лисан;
  - Г Д. Вітовський.
15. Командиром легіону Український січових стрільців (УСС) в 1914 р. був призначений:
- А А. Жук;
  - Б С. Єфремов;
  - В Є. Чикаленко;
  - Г М. Галущинський.
16. Головою Українського парламентського представництва в імперському парламенті був:
- А Ф. Трепов;
  - Б Л. Бачинський;
  - В Є. Петрушевич;
  - Г Ю. Романчук.
17. Переважна більшість українських земель напередодні Першої світової війни належали:
- А Австро-Угорській імперії;
  - Б Російській імперії;
  - В Османській імперії;
  - Г Румунії.
18. Позначте назву молодіжної воєнізованої організації, що склала основу Легіону січових стрільців:
- А «Кобзар»;
  - Б «Богдан»;
  - В «Козак»;
  - Г «Пласт».
19. Яку назву мала суспільно-політична течія в Галичині, що заявляла, що українців не існує, а є єдиний російський народ?
- А Русинство;
  - Б москвофіли;
  - В народовці;
  - Г українофіли.

20. У листопаді 1918р. Франц-Йосиф проголосив Галичину:
- А краєм з особливим економічним статусом;
  - Б автономним краєм;
  - В краєм з особливим військовим статусом;
  - Г незалежною від Австро-Угорщини.
21. Назвіть, що не належить до причин створення легальних українських політичних партій в Австро-Угорщині:
- А великий досвід роботи в умовах конституційної монархії;
  - Б переважання ідеї політичної автономії України;
  - В значна роль греко-католицької церкви;
  - Г переважання ідеї політичної самостійності України.
22. Головна Українська Рада ставила на меті:
- А захист інтересів українців на території України;
  - Б захист інтересів українців в Австро-Угорщині;
  - В захист інтересів українців у Польщі;
  - Г захист інтересів українців у Російській імперії.
23. Програма Союзу визволення України передбачала:
- А автономію України у складі Австро-Угорщини;
  - Б автономію України у складі Російській імперії;
  - В утворення Української республіки;
  - Г заснування незалежної Української держави.
24. Галицька битва закінчилась:
- А поразкою австро-угорських військ;
  - Б поразкою російських військ;
  - В підписанням мирного договору;
  - Г закінчилась поразкою обох сторін.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А анексія	1	відкрите або замасковане втручання однієї або декількох держав у внутрішні справи іншої держави;
Б автономія	2	включення до складу, приєднання;
В інкорпорація	3	самоврядування певної частини держави, здійснюване в рамках, передбачених загальнодержавними законами;
Г інтервенція	4	насильницьке захоплення державою території іншої держави і включення його до складу держави;
	5	перехід економіки на випуск переважно військової продукції.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А	4 серпня 1914 р.	1	початок «Брусилівського прориву»;
Б	3 вересня 1914 р.	2	заснування Союзу визволення України;
В	24 вересня 1914 р.	3	захоплення Львова російськими військами;
Г	3 червня 1916 р.	4	бойове хрещення січових стрільців;
		5	початок Першої світової війни.

27. Установіть відповідність між територіями та подіями.

А	Селище Кам'янське Катеринославської губернії	1	утворення «Юнацької спілки»;
Б	Петроград	2	діяльність спілки українських студентів «Головна Рада»;
В	Миколаїв	3	страйк робітників металургійного заводу;
Г	Харків	4	страйк суднобудівників;
		5	діяльність Спілки визволення України.

28. Співвіднесіть імена з описом особистості.

А	А. Шептицький	1	командир полку Українських січових стрільців;
Б	К. Левицький	2	член Товариства українських поступовців;
В	Г. Коссак	3	митрополит Української греко-католицької церкви;
Г	Є. Чикаленко	4	голова Головної Української Ради;
		5	член Спілки визволення України.

29. Установіть відповідність між політичними силами, громадськими організаціями Наддніпрянщини та їхніми намірами.

А	Товариство українських поступовців	1	відстоювали ідею автономії України;
Б	Українська соціал-демократична робітничка партія	2	закликали до підтримки Російської імперії, сподіваючись на надання Україні автономії в майбутньому;
В	Карпато-Руський визвольний комітет	3	підтримували армію російських військ;
Г	Комітет Південно-Західного фронту Всеросійського союзу земств і міст	4	виступали за возз'єднання всіх українських земель у складі Російської імперії;
		5	чорносотенна монархічна організація, що проводила шалену шовіністичну політику, виступала за збереження самодержавства та єдиної неподільної Росії.

30. Установіть відповідність між партіями, організаціями та їхніми представниками.

А ТУП	1 Д. Дорошенко
Б УСДРП	2 С. Петлюра
В УДХП	3 С. Єфремов
Г Комітет Південно-Західного фронту	4 В. Липинський
	5 А. Шептицький

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А бойове хрещення УСС на Ужгородському перевалі в Карпатах;
- Б призначення командиром УСС М. Галушинського;
- В участь УСС у битві в районі гори Лисоня;
- Г участь УСС у битві на схилах гори Маківка.

32. Розташуйте в хронологічній послідовності, які воєнні дії відбувались на території України:

- А австро-німецька Галицька операція;
- Б наступ російських військ на Східному фронті;
- В Галицька битва;
- Г «Брусилівський прорив» — наступальна операція російських військ Південно-Західного фронту.

33. Розташуйте етапи діяльності національно-визвольного руху в Україні в роки Першої світової війни в логічній послідовності:

- А створення Союзу визволення України;
- Б створення Головної Української Ради;
- В опублікування статті С. Петлюри «Війна та українці»;
- Г створення легіону Українських січових стрільців.

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Особливий режим обмеження волі (роззброєння, поселення у визначеній місцевості тощо), встановлений однією з воюючих держав щодо громадян ворожої або нейтральної держави або щодо військовослужбовців воюючих держав; ізоляція, тимчасовий арешт кого-небудь.

- 1) Назвіть термін, що відповідає цьому визначенню.
- 2) З якими періодом історії України пов'язане це явище?
- 3) В яких державах це явище мало місце?

35. «...ідучи війною на австро-угорську монархію, Росія грозить загином також українському національному життю, яке знайшло охорону у конституційному устрої австрійської держави. Побіда Росії мала б принести українському народові австро-угорської монархії те саме ярмо, в яким стогне 30 мільйонів українського народу в Російській імперії... Побіда австро-угорської монархії буде нашою перемогою... Нехай на руїнах царської імперії зійде сонце вільної України!»
- 1) Коли й у зв'язку з чим з'явився цей документ?
  - 2) Хто були його автори?
  - 3) Які наслідки мала ця подія для України?
36. «Митрополит греко-католицької церкви (1900–1944), засновник українського Національного музею у Львові. У роки Першої світової війни засланий до Суздальського монастиря».
- 1) Назвіть прізвище та ім'я цього діяча.
  - 2) З якими періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть події, сучасником яких він був.
37. «...Ми не є прихильниками війни, ми разом з цілим культурним світом уважаємо мир найціннішим добром людськості. Але бувають в історії держав і народів хвилі, коли війна являється неминуча. І коли не можемо війни відвернути, то мусимо старатися, щоб ті жертви, яких вона від нас вимагає, не пішли марно, щоби кров батьків принесла добро дітям. Війни хоче цар російський, самодержавний володар імперії...»
- 1) Яку назву мав цей документ, випущений Головною українською радою?
  - 2) З якими подіями в історії України пов'язана його поява?
  - 3) Назвіть основні положення цього документа.
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Яке місце посідала Україна в планах Троїстого союзу та Антанти?
39. Чим було зумовлене створення Легіону січових стрільців та його участь у війні?
40. У чому полягала трагедія українського народу в Першій світовій війні? Чи міг він її уникнути?
41. Як Перша світова війна вплинула на зростання національної свідомості українського народу? Які це мало наслідки?

Відповіді до теми 1

Україна в Першій світовій війні (1914–1917 рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	В	В	Б	В	Б	Б	А	В	Б	Г	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	Б	Г	Г	Б	Г	Б	Б	Б	Б	Г	А

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	2	3	3	2	3	2	2	3
Б	3	3	2	4	1	2	1	4	2
В	2	4	4	1	4	4	4	1	1
Г	1	1	1	2	3	1	3	3	4

Завдання IV типу

34. Інтернування. 35. 1914 р. 36. Шептицький. 37. Маніфест.

Тема 2. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ (1917–1918 рр.)

- I. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
1. Суспільно-політична течія, яка заперечує будь-яку політичну владу, характеризується невизнанням авторитету, стихійністю та неорганізованістю, називається:
  - А** комунізм;
  - Б** анархізм;
  - В** монархізм;
  - Г** опортунізм.
2. Політика, яка полягала у пропаганді національної винятковості, розпалюванні національної ворожнечі й ненависті, називалася:
  - А** шовінізм;
  - Б** бюрократизм;
  - В** волонтаризм;
  - Г** гегемонізм.
3. Нічим не обмежена влада особи, групи, класу мала назву:
  - А** демагогія;
  - Б** директива;
  - В** диктатура;
  - Г** деградація.
4. Як називається політико-ідеологічна течія, яка прагне поєднати зміни в суспільстві зі збереженням сталих, перевірених досвідом минулого традицій і форм життя?
  - А** Лібералізм;
  - Б** консерватизм;
  - В** авторитаризм;
  - Г** демократизм.

5. Позначте дату утворення Центральної Ради:
А березень 1917 р.;
Б квітень 1917 р.;
В травень 1917 р.;
Г червень 1917 р.
6. Перший Універсал Центральної Ради був проголошений у:
А травні 1917 р.;
Б червні 1917 р.;
В липні 1917 р.;
Г серпні 1917 р.
7. Всеукраїнський національний конгрес відбувся у:
А березні 1917 р.;
Б квітні 1917 р.;
В травні 1917 р.;
Г липні 1917 р.
8. Коли відбулося проголошення незалежності Української Народної Республіки:
А вересень 1917 р.;
Б листопад 1917 р.;
В грудень 1918 р.;
Г січень 1918 р.
9. У січні-лютому 1918 р. радянська влада була встановлена у:
А Миколаєві, Херсоні, Криму, Єлисаветграді;
Б Харкові, Павлограді, Олександрівську;
В Чернігові, Житомирі, Луцьку;
Г Львові, Луцьку, Тернополі.
10. У яких регіонах України був найбільшим вплив партії більшовиків?
А На Донбасі та Харківщині;
Б у Західній Україні;
В на Полтавщині;
Г на Київщині.
11. Діяльність Генерального Секретаріату з 1917 р., за «Тимчасовою інструкцією», поширювалась на території губерній:
А Київської, Подільської, Полтавської;
Б Київської, Полтавської, Чернігівської;
В Волинської, Подільської, Київської, Чернігівської;
Г Київської, Волинської, Подільської, Полтавської, Чернігівської.

12. Яке місто було захоплено військами М. Муравйова 26 січня 1918 р.?
А Київ;
Б Харків;
В Одеса;
Г Катеринослав.
13. Головою Української Центральної Ради в 1917 р. був обраний:
А Д. Дорошенко;
Б М. Грушевський;
В В. Винниченко;
Г М. Міхновський.
14. Тимчасовий Генеральний Український комітет при УНР очолив:
А С. Петлюра;
Б В. Винниченко;
В М. Терещенко;
Г І. Церетелі.
15. Український полк ім. Б. Хмельницького очолив:
А М. Грушевський;
Б С. Петлюра;
В С. Єфремов;
Г М. Міхновський.
16. Головою першого українського уряду — Генерального Секретаріату — в 1917 р. був:
А В. Винниченко;
Б С. Єфремов;
В М. Мілюков;
Г П. Христюк.
17. Укажіть гасло, під яким розгортався національний рух в Україні після перемоги Лютневої революції:
А «Україна — для українців»;
Б «Автономія України у складі федеративної Росії»;
В «Вся влада Радам!»;
Г «Відокремлення від Росії. Незалежність України!»
18. Мирні переговори в Бресті було розпочато з ініціативи:
А країн Антанти;
Б російських більшовиків;
В Німеччини та її союзників;
Г української делегації.

19. Які методи застосовували більшовики для здобуття влади на території України:
- А політичні й силові методи;
  - Б силові;
  - В переконання;
  - Г підкуп чиновників.
20. Всеукраїнський з'їзд рад у Харкові відбувся у:
- А жовтні 1917 р.;
  - Б грудні 1917 р.;
  - В січні 1918 р.;
  - Г лютому 1917 р.
21. Позначте, як поставився Тимчасовий уряд до виголошення Центральною Радою І Універсалу:
- А схвалив документ;
  - Б висловив надію на співпрацю;
  - В погодився на проголошення автономії України;
  - Г засудив як «злочинний» і «сепаратистський».
22. Виступ полуботківців мав на меті:
- А установити військову диктатуру;
  - Б примусити Центральну Раду проголосити незалежність України;
  - В передати владу Радам ;
  - Г проголосити ІІІ Універсал.
23. Причиною І Всеукраїнського з'їзду Рад у грудні 1917 р. у Києві була:
- А передача всієї влади хліборобським комітетам на місцях;
  - Б передача всієї влади військовим комітетам української армії;
  - В передача всієї влади радам шляхом перетворення УЦР на Центральний Виконавчий комітет рад (ЦВК);
  - Г передача всієї влади Тимчасовому Генеральному Секретаріату.
24. Брестський договір передбачав:
- А визнання влади більшовиків на всій території України;
  - Б зобов'язання Німеччини та її союзників надати допомогу у вигнанні більшовиків з України;
  - В визнати владу більшовиків на Лівобережній Україні;
  - Г роззброєння українських військових частин.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.

А Конфронтація	1	назва найважливіших актів вищестоячих державних органів;
Б декрет	2	заяви від імені держави, уряду, партії, організації; урочисте проголошення основних принципів, а також документ, в якому вони розкриті;
В маніфест	3	протиборство, протистояння, сутички, конфлікт;
Г декларація	4	акт верховної влади, політичної партії, громадських організацій у формі урочистого звернення до народу у зв'язку з визначною політичною подією;
	5	тимчасовий документ конституційного характеру.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А Березень 1917 р.	1	перехід влади в Києві до Центральної Ради;
Б листопад 1917 р.	2	100-тисячна національна демонстрація в Києві;
В травень 1917 р.	3	проголошення III Універсалу;
Г жовтень 1917 р.	4	перший Всеукраїнський військовий з'їзд;
	5	Всеукраїнський національний конгрес.

27. Установіть відповідність між територіями України, підконтрольних різним силам, та їхніми важливими містами в період з серпня по лютий 1918 р.

А Територія автономної України на серпень 1917 р.	1	Харків;
Б територія, підконтрольна австро-угорським військам наприкінці 1917 р.	2	Київ;
В територія, підконтрольна радянським військам у грудні 1917 — лютому 1918 р.	3	Коростень;
Г територія, контрольована урядом УНР на лютий 1918 р.	4	Львів;
	5	Кам'янець-Подільський.

28. Установіть відповідність між прізвищами представників партій та їх назвами.

А	П. Христюк	1	НСДП;
Б	С. Єфремов	2	УПСР;
В	Б. Мартос	3	УСДРП;
Г	І. Стешенко	4	УПСФ;
		5	НУП.

29. Установіть відповідність між партіями та їх цілями.

А	Українська партія соціалістів-революціонерів	1	автономія України у складі Російської держави;
Б	Українська соціал-демократична робітничка партія	2	автономія України та необхідність незалежної України;
В	Українська народна партія	3	автономія України у складі федеративної Росії;
Г	Українська демократично-хліборобська партія	4	Україна як парламентська республіка у складі Російської федерації;
		5	соборна незалежна Україна.

30. Установіть відповідність між універсалами та їх змістом.

А	I Універсал	1	створення Української Народної Республіки;
Б	II Універсал	2	проголошення незалежності УНР;
В	III Універсал	3	проголошення Генерального Секретаріату вищим органом влади Тимчасового уряду в Україні;
Г	IV Універсал	4	проголошення автономії України у складі Росії;
		5	проголошення України республікою рад.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А початок роботи з'їзду рад у Харкові;
- Б захоплення більшовиками Маріуполя;
- В захоплення російськими військами Харкова;
- Г створення нової радянської УНР із власним урядом — Народним Секретаріатом.

32. Розташуйте в логічній послідовності такі події:
- А бій під Крутами;
  - Б маніфест СНК до українського народу з ультимативними вимогами до Центральної Ради;
  - В прийняття IV Універсалу;
  - Г діяльність Українського національного конгресу.
33. Розташуйте в логічній послідовності універсали Центральної Ради залежно від їх значення у справі розбудови української державності, починаючи з найбільш прогресивного:
- А III Універсал;
  - Б IV Універсал;
  - В II Універсал;
  - Г I Універсал.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли сталася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. «...Коли з боку Бахмача і Чернігова просувалися на Київ більшовицькі ешелони, уряд не зміг послати для відсічі жодної військової частини. Тоді зібрали наспіх загін із студентів і гімназистів старших класів і кинули їх — буквально на убій — назустріч прекрасно озброєним і численним силам більшовиків. Нещасну молодь довели до станції і висадили тут на «позиції». В той час, коли юнаки (більшість з яких не тримала ніколи в руках рушниці) безстрашно виступили проти наступаючих більшовицьких загонів, начальство їх, група офіцерів, залишилася в поїзді й влаштувала тут пиятику у вагонах; більшовики без зусиль розбили загін молоді і погнали його до станції».
- 1) Про яку подію йдеться у наведеному документі?
  - 2) Якого року і де сталася ця подія?
  - 3) Якими були її наслідки?
  - 4) Як вшановано пам'ять тих, хто загинув під час цих подій?
35. «Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу. Влада в ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Українські Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада».
- 1) Про який документ йдеться і з якими подіями в історії України пов'язана його поява?
  - 2) Хто його автор і де він був проголошений?
  - 3) Назвіть основні положення цього документа.
  - 4) У чому полягало значення цього документа?

36. «Організував збройний виступ у липні 1917 р. Очолював Українську народну партію, членів якої за переконання називали самостійниками. Є автором праці «Самостійна Україна». Рішуче засудив II Універсал Центральної Ради».

- 1) Назвіть прізвище історичного діяча.
- 2) З якими періодом в історії України пов'язана його діяльність?
- 3) Назвіть, учасником яких подій він був.

37. «Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого не залежною, вільною, суверенною державою українського народу. Зо всіма сусідніми державами, як-то: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною та іншими ми хочемо жити в згоді й приязні, але ні одна з них не може втручатися в життя самостійної Української Республіки. Влада у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Українські Установчі збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представниця робочого люду — селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів».

- 1) Яку мав назву цей документ?
- 2) З яким періодом в історії України це пов'язано?
- 3) Назвіть рік його прийняття.

V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*

38. Прочитайте текст документа і дайте відповідь на запитання до нього.
Резолюція першої української маніфестації в Києві 19 березня 1917 р.

«Ми, українці, зібрані у Києві 19 березня на першій українській святі свободи, вітаємо відновлення народовладдя, знищеного царським деспотизмом, й одностайно постановляємо: піддержувати Центральне правительство, помагаючи йому всіма силами забезпечити новий свободний лад від всяких ворожих заходів о твердім переконанню, що воно далі прикладатиме всі сили для укріплення свободи і демократизму; потвердити йому наші сподівання негайного скликання установчих зборів на основі загального, рівного, прямого і тайного вибору, котрі збори мають ствердити автономний лад, який на Україні заводимо; зажадати від Тимчасового правительства, щоб воно міцно зв'язало справу автономії України з інтересами нового ладу і заохотило людність її до всяких жертв, для чого негайно видадо б декларацію, котрою з свого боку визнало потребу широкої автономії української землі і поробило одразу всі заходи, щоб надати український національний характер публічним установам, з врахуванням прав національ-

них меншостей; в справі переведення цих постанов доручаємо Центральній раді України порозумітися з Тимчасовим правительством».

- 1) Які нові вимоги містить резолюція першої української маніфестації порівняно з першою відозвою Центральної Ради?
- 2) Яке місце в реалізації вимог у резолюції відводилося Центральній Раді? Про що це свідчить?

39. У чому полягає історичне значення утворення Центральної Ради?

40. Обґрунтуйте неминучість конфлікту між Центральною Радою і більшовицьким Раднаркомом.

41. Наведіть причини проголошення УЦР Четвертого універсалу. Чи вважаєте ви його своєчасним та переломним у державотворчому процесі?

Відповіді до теми 2

Українська революція (1917–1918 рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	А	В	Б	А	Б	Б	Г	А	А	Г	А
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	А	Г	А	Б	Г	А	Б	В	Б	В	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	3	2	2	2	4	4	2	4	2
Б	1	3	4	4	3	3	4	2	1
В	4	4	1	3	1	2	1	3	4
Г	2	1	3	1	2	1	3	1	3

Завдання IV типу

34. Крути. 35. 1918 р. 36. Міхновський. 37. Універсал.

Тема 3. УКРАЇНА В БОРОТЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1918–1920 рр.)

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. 3 грудня 1918 р. найвищим органом державної влади Української Народної Республіки вважався:
  - А Гетьманат;
  - Б Директорія;
  - В отаманщина;
  - Г Національна рада.

2. Яку мали назву класові організації незаможного селянства, які діяли в УРСР 1920–1933 рр.?
  - А Бюрнезами;
  - Б комнезами;
  - В комзаси;
  - Г відкомбези.
3. Як називається система політичних, економічних, ідеологічних заходів, на яких базувалася діяльність більшовицької партії та радянської влади на території радянської Росії за часів громадянської війни:
  - А «бойовий комунізм»;
  - Б «воєнний комунізм»;
  - В «розвинений комунізм»;
  - Г «культурний комунізм».
4. Яку назву отримав акт про проголошення об'єднання двох українських утворень УНР і ЗУНР в єдину соборну незалежну українську державу?
  - А Акт Об'єднання;
  - Б акт Приєднання;
  - В акт Злуки;
  - Г акт Воз'єднання.
5. Переворот П.Скоропадського й утворення гетьманату відбулися у:
  - А березні 1918 р.;
  - Б квітні 1918 р.;
  - В червні 1919 р.;
  - Г грудні 1919 р.
6. Коли була утворена Директорія УНР?
  - А У березні 1918 р.;
  - Б листопаді 1918 р.;
  - В червні 1919 р.;
  - Г липні 1920 р.
7. Перша Конституція УСРР була прийнята на III Всеукраїнському з'їзді Рад у:
  - А січні 1919 р.;
  - Б березні 1919 р.;
  - В грудні 1920 р.;
  - Г травні 1920 р.
8. Галицький революційний комітет (Галревком) був утворений у:
  - А листопаді 1919 р.;
  - Б грудні 1919 р.;
  - В липні 1920 р.;
  - Г березні 1921 р.

9. Вирішальні битви між військами Директорії й гетьмана відбулися в листопаді 1918 р. під:
- А Фастовом;
  - Б Васильковом;
  - В Мотовилівкою;
  - Г Білою Церквою.
10. За рішенням Ради Антанти до складу Польщі увійшли:
- А Північна Буковина;
  - Б Закарпаття;
  - В Східна Галичина;
  - Г Волинь.
11. За Сен-Жерменським договором до складу Румунії увійшли:
- А Закарпаття;
  - Б Північна Буковина;
  - В Лемківщина;
  - Г Західна Галичина.
12. У вересні 1919 р. до Чехословаччини була приєднана територія:
- А Полісся;
  - Б Закарпаття;
  - В Покуття;
  - Г Буковина.
13. На початковому етапі існування Директорії провідну роль в ній відіграв:
- А С. Петлюра;
  - Б В. Винниченко;
  - В Є. Коновалець;
  - Г Н. Махно.
14. Головою Тимчасового робітничо-селянського уряду України в листопаді 1918 р. був:
- А Ю. Коцюбинський;
  - Б Г. Пятаков;
  - В Е. Квірінг;
  - Г В. Затонський.
15. Президентом Західної Народної Республіки став:
- А М. Грушевський;
  - Б К. Левицький;
  - В Є. Петрушевич;
  - Г А. Шептицький.

16. Посаду наркома освіти УСРР на початку 20-х р. обіймав:
- А В. Затонський;
  - Б В. Вернадський;
  - В А. Кримський;
  - Г М. Василенко.
17. П. Скоропадський у своїй внутрішній політиці спирався на:
- А армію;
  - Б широкі маси селян робітників;
  - В заможні верстви населення;
  - Г інтелігенцію.
18. Між якими країнами було укладено Варшавську угоду в 1920 р.?
- А УНР та Румунією;
  - Б УНР і Польщею;
  - В УНР і Німеччиною;
  - Г УНР і Угорщиною.
19. Який Зимовий похід військ УНР відбувся у листопаді 1921 р.?
- А Перший;
  - Б другий;
  - В третій;
  - Г четвертий.
20. Головною умовою Брестського мирного договору з боку Україно було:
- А постачання центральним державам продуктів харчування та стратегічних матеріалів;
  - Б вступ у Першу світову війну на боці Троїстого союзу;
  - В відновлення боротьби з більшовиками;
  - Г постачання нових зразків військової зброї.
21. Зовнішніми причинами падіння Центральної Ради були:
- А байдужість країн Антанти, окупація німецькими військами території України, наступ більшовиків;
  - Б ілюзорна віра в демократичну федерацію народів Росії;
  - В нехтування необхідності створення регулярної боєздатної армії;
  - Г наявність суперечностей усередині УЦР, безладдя та анархія.
22. Назвіть причини поразки Директорії:
- А скасування Гетьманату, відновлення УНР;
  - Б передача землі селянам без викупу;
  - В налагодження міжнародних відносин на принципах нейтралітету;
  - Г суперечлива внутрішня політика, важка зовнішньополітична ситуація.

23. Підписана угода у Старобільську між Н. Махном і радянською владою передбачала, що:
- А Н. Махно мав розпочати збройну боротьбу проти радянської влади;
  - Б Н. Махно мав приєднатися до армії П. Врангеля;
  - В Н. Махно обіцяв припинити збройну боротьбу проти радянської влади;
  - Г радянська влада розпочала боротьбу проти загонів Н. Махна.
24. Які наслідки мала політика «воєнного комунізму» на території України?
- А Розклад економіки, погіршення умов життя, розгортання повстанського руху;
  - Б покращення умов життя, розробку нової економічної політики;
  - В стабілізацію політичної ситуації в країні;
  - Г розгортання масових демонстрацій на підтримку політики «воєнного комунізму».
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Абсолютизм	1	колегіальний орган виконавчої влади, який складається з декількох осіб;
Б авторитаризм	2	нічим не обмежена влада особи, групи, класу;
В директорія	3	форма правління, за якою верховна влада необмежено належить одній особі — монарху;
Г диктатура	4	антидемократична система влади, що поєднується з особистою диктатурою;
	5	насильницьке захоплення державою території іншої держави і включення до складу своєї.
26. Співвіднесіть дати з подіями.
А Серпень 1918 р.	1	проголошення Акта злуки ЗУНР і УНР;
Б листопад 1918 р.	2	другий Зимовий похід;
В січень 1919 р.	3	утворення Українського національного союзу;
Г листопад 1921 р.	4	урочисте відкриття Української академії наук;
	5	прихід до влади Директорії.

27. Співвіднесіть територію з прізвищами отаманів партизанських загонів, які вели боротьбу в цих регіонах.

А Харківщина та Полтавщина	1 Ангел;
Б Чернігівщина	2 М. Григор'єв;
В Поділля	3 П. Болбачан;
Г Херсонщина, Миколаївщина, Катерино-славщина	4 Шепель;
	5 Н. Махно.

28. Співвіднесіть прізвища діячів з посадами, які вони обіймали.

А С. Петлюра	1 голова Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету;
Б П. Ніковський	2 головний отаман військ УНР;
В К. Левицький	3 голова Українського національно-державного союзу;
Г Г. Петровський	4 голова Державного Секретаріату — першого українського уряду;
	5 голова Директорії.

29. Установіть відповідність між українськими містами та силами, що їх утримували влітку 1919 — взимку 1920 рр.

А Мелітополь	1 білогвардійці;
Б Луганськ	2 червоноармійці;
В Чорнобиль	3 махновці;
Г Кам'янець-Подільський	4 війська Директорії;
	5 війська УГА.

30. Установіть відповідність між прізвищами авторів та їхніми творами.

А П. Тичина	1 «Заспів»;
Б В. Чумак	2 «Удари молота і серця»;
В В. Блакитний	3 «Червона зима»;
Г В. Сосюра	4 «Сонячні кларнети»;
	5 «Картка».

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте в хронологічній послідовності:
- А вступ радянських військ у Київ;
  - Б угода уряду УСРР з махновцями про спільні дії в боротьбі проти П. Врангеля;
  - В укладання Брестського мирного договору між УНР і державами німецько-австрійського блоку;
  - Г поразка військ Директорії та УГА.
32. Розташуйте в логічній послідовності етапи проголошення самостійності Західноукраїнської Народної Республіки:
- А утворення першого українського уряду — Державного Секретаріату;
  - Б проголошення незалежності ЗУНР;
  - В постанова Національної Ради про об'єднання українських земель Австро-Угорщини в єдину Українську державу;
  - Г маніфест австрійського імператора про перебудову держави на федеративних засадах.
33. Розташуйте в логічній послідовності основні події махновського руху:
- А боротьба махновців проти Директорії;
  - Б селянські повстання проти гетьмана П. Скоропадського;
  - В боротьба радянської влади проти махновців;
  - Г організація повстанських загонів у тилу денікінців.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. Українська партія лівих соціалістів-революціонерів.
- 1) Як називали їх членів?
  - 2) З яким періодом в історії України вони пов'язані?
  - 3) Які форми і методи впливу використовували у своїй діяльності?
35. «...Між тим середня група генерала Кравса, зайнявши 30 серпня своїми передовими частинами Київ, ранком 31 серпня рушила колоною через Київ... Але одночасно зі сходу через Київські мости до Києва почали входити денікінські війська під командуванням генерала Бредова... Маючи наказ не вступати в бій з військами Добрармії, українські частини не знали, як їм поводитися...
Коли голова колони українських військ вийшла на головну вулицю Києва — Хрещатик, то добровольчі частини, увійшовши на цю ж вулицю з протилежного боку, відкрили по ній кулеметний і рушничний вогонь. ...Уряд вирішив уникнути війни... Середня група Української армії з наказу командування почала відходити на захід, у напрямку Козятина».
- 1) Про яку подію йдеться ?
  - 2) Якого року це відбулося?
  - 3) Армії яких країн брали участь у цій події?

36. «...Політичний і державний діяч, письменник. 1917–1919 рр. — один із лідерів Української революції, стояв біля витоків української державності. Очолював УСДРП, член та заступник голови УЦР, голова Генерального секретаріату, автор та співавтор усіх головних законодавчих актів УЦР, зокрема чотирьох Універсалів. Автор мемуарно-публіцистичного твору «Відродження нації» (1920), романів «Записки кирпатого Мефістофеля» (1917), «Соняшна машина» (1926), «Слово за тобою, Сталіне» (1950), численних публіцистичних, драматичних творів».
- 1) Назвіть прізвище українського політичного діяча.
  - 2) З яким періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть, учасником яких подій він був.
37. Партія, яка була утворена на основі лівого крила УПСР і спиралася на українське селянство та національну інтелігенцію, що відстоювали незалежність України та створення окремої української Червоної армії.
- 1) Вкажіть назву (аббревіатуру) партії.
  - 2) Вкажіть дату створення партії.
  - 3) Назвіть прізвища її лідера.
- V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.
38. Дайте загальну характеристику Української держави П. Скоропадського. У чому, на ваш погляд, виявилася нестійкість гетьманату?
39. За яких обставин утворилася ЗУНР? Чому, незважаючи на демократичні гасла й наміри, вона не здобула широкої підтримки населення?
40. У чому, на ваш погляд, полягали реальні завдання радянської влади щодо України? Доведіть свою думку конкретними фактами.
41. Охарактеризуйте основні події та тенденції розвитку культури в Україні в 1917–1920 рр.

Відповіді до теми 3

Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918–1920 рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Б	Б	В	Б	Б	Б	В	Г	В	Б	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	Б	В	А	В	Б	Б	А	А	Г	В	А

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	3	3	2	3	4	2	3	2
Б	3	4	1	3	1	1	4	4	1
В	1	1	4	4	2	2	1	2	4
Г	4	2	2	1	4	3	3	1	3

Завдання IV типу

34. Борьбисти. 35. 1919 р. 36. В. Винниченко. 37. УКП(б).

Тема 4. УКРАЇНСЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (1921–1928 рр.)

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Назвіть рік другого Зимового походу армії УНР:
  - А 1920 р.;
  - Б 1921 р.;
  - В 1922 р.;
  - Г 1923 р.
2. Назвіть дату, коли в УСРР розпочалася політика українізації:
  - А листопад 1921 р.;
  - Б квітень 1923 р.;
  - В листопад 1923 р.;
  - Г квітень 1924 р.
3. Затвердження Декларації та Договору про створення СРСР відбулося:
  - А 10 березня 1921 р.;
  - Б 14 грудня 1925 р.;
  - В 9 січня 1924 р.;
  - Г 30 грудня 1922 р.
4. Назвіть рік затвердження ІХ Всеукраїнським з'їздом Рад Конституції УСРР:
  - А 1925 р.;
  - Б 1923 р.;
  - В 1924 р.;
  - Г 1922 р.
5. На якій території діяли партизанські формування Бондарчука, Завгороднього і Хмари в середині 1921 р.?
  - А Полісся;
  - Б Київщина;
  - В Полтавщина;
  - Г Черкащина.

6. Назвіть сучасну область України, що не була охоплена голодом 1921–1922 рр.:
- А Запорізька;
  - Б Миколаївська;
  - В Дніпропетровська;
  - Г Вінницька.
7. Завдання на **карті**. Позначте територію губернії, на якій діяв селянський повстанський загін Удовиченка 1921 р.

8. Завдання на **карті**. Позначте територію губернії, звідки виступав зі своєю групою під час другого Зимового походу армії УНР генерал Ю. Тютюнник.

9. Термін «автономізація» означає:
- А проект, за яким кожна колишня українська губернія мала б входити до складу УСРР на правах автономії;
  - Б проект, що знімав усі ускладнення з приводу встановлення основ і загального плану народного господарства;
  - В проект, за яким передбачалося включення радянських республік до складу РСФРР на правах автономії;
  - Г проект, за яким передбачалося включення радянських республік до складу СРСР на правах автономії.
10. Інтервенція — це:
- А відкрите чи замасковане втручання однієї чи декількох держав у внутрішні справи своїх автономних територій;
  - Б включення до свого складу, приєднання;
  - В відкрите чи замасковане втручання однієї чи декількох держав у внутрішні справи іншої держави;
  - Г режим обмеження свободи, установлений однією з воюючих держав щодо громадян ворожої держави.
11. Термін «автокефалія» означає:
- А необмежену самодержавну владу;
  - Б самоврядування певної частини держави;
  - В антидемократичну систему влади, що поєднується з особистою диктатурою;
  - Г повне самоврядування церкви, її незалежність.
12. У 20-ті роки в УСРР однією з основних ознак культурного життя стало створення:
- А «нової прогресивної інтелігенції»;
  - Б «нової пролетарської церкви»;
  - В «нової пролетарської інтелігенції»;
  - Г «нової українізованої інтелігенції».
13. М. Фрунзе — це:
- А командувач збройних сил радянського уряду;
  - Б командувач збройних сил УНР;
  - В командувач збройних сил білогвардійців;
  - Г командувач збройних сил анархістів.
14. З квітня 1925 р. на чолі ЦК КП(б)У очолював:
- А В. Чубар;
  - Б О. Шумський;
  - В Л. Каганович;
  - Г Ф. Сергєєв.

15. Якому політичному діячу належать слова: «...Ми визнаємо себе рівноправними з Українською СРР та іншими республіками і разом нарівні з ними входимо в новий союз, нову федерацію»?
- А Х. Раковський;
  - Б Й. Сталін;
  - В В. Ленін;
  - Г Д. Мануїльський.
16. Посаду наркома освіти УСРР в період українізації обіймав:
- А Л. Каганович;
  - Б М. Скрипник;
  - В С. Косіор;
  - Г Е. Квірінг.
17. З якою державою УСРР підписала Ризький мирний договір у 1921 р.?
- А Литвою;
  - Б Росією;
  - В Латвією;
  - Г Польщею.
18. Які міжнародні організації допомоги голодуючим здійснювали свою діяльність на Україні в 1921–1922 рр.?
- А Фонд А. Нобеля, Міжнародний валютний фонд, Міжнародний комітет селянської допомоги;
  - Б АРА, фонд Ф. Нансена, Міжнародний комітет робітничої допомоги;
  - В Організація сприяння розвитку демократії, Червоний Хрест;
  - Г фонд «Відродження», Асоціація Амундсена, Міжнародний комітет Червоного Півмісяця.
19. Яка подія 1922 р. передувала наростанню суперечностей між УСРР і РСФРР?
- А Пропозиція наркомату фінансів РСФРР про поділ України на три фінансово-незалежні частини;
  - Б пропозиція Держплану РСФРР про поділ України на чотири економіко-політичні області;
  - В пропозиція Держплану РСФРР про поділ України на дві економічні області;
  - Г пропозиція Держплану СРСР про поділ України на дві економічні області.
20. Результатом процесу «коренізації» в УСРР стало:
- А зменшення українців серед службовців держапарату;
  - Б еміграція значної кількості української інтелігенції;
  - В обмеження культурно-національних прав національних меншин;
  - Г бурхливий розвиток української культури («Відродження»).

21. Наслідком голоду 1921–1923 рр. на Україні стало(-а):
А придушення пролетарського повстанського руху;
Б придушення селянського повстанського руху;
В активізація селянського повстанського руху;
Г послаблення влади більшовиків.
22. До заходів непу відноситься:
А централізація системи управління;
Б продовольча розкладка;
В заборона кооперативної та приватної торгівлі;
Г продовольчий податок.
23. Наслідком непу в Україні стало:
А прискорення розшарування селянства;
Б зменшення безробіття;
В зникнення прошарку буржуазії;
Г зменшення кількості міського населення.
24. Однією з головних причин переходу до непу було:
А продовження «світової революції»;
Б зростання революційної кризи на Заході;
В масові повстання в сільській місцевості, виступи у містах, армії та на флоті;
Г соціально-економічна й політична стабільність у країні.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою, й записати його в таблицю.
25. Установіть відповідність між датами та подіями.
А 1921 р.	1	утворення СРСР;
Б 1922 р.	2	остаточний розгром махновців;
В 1924 р.	3	прийняття Конституції СРСР;
Г 1925 р.	4	проголошення курсу на індустріалізацію;
	5	проголошення політики українізації.
26. Установіть відповідність між галузями культури та організаціями, які до них відносяться.
А Література	1	«Гарт»;
Б мистецтво	2	«Асоціація панфутуристів»;
В музика	3	«Березіль»;
Г театр	4	Товариство ім. П. Леонтовича;
	5	«Арсенал».

27. Установіть відповідність між поняттями та їх значеннями.

А Бюджет	1	назва найважливіших актів вищих органів держави;
Б декларація	2	розпис грошових прибутків і витрат держави, підприємства, установи на певний період;
В декрет	3	розпорядження, вказівка, установка керівного органу;
Г директива	4	заява від імені держави, уряду, партії, організації; урочисте проголошення основних принципів, а також документ, в якому вони викладені;
	5	примусові грошові чи натуральні стягнення з населення, які проводять війська однієї з воюючих сторін на захопленій території противника.

28. Установіть відповідність між галузями культури та їх представниками.

А Література	1	М. Терещенко;
Б мистецтво	2	М. Бажан;
В музика	3	К. Богуславський;
Г театр	4	І. Їжакевич;
	5	О. Довженко.

29. Встановіть відповідність між датою та історичним фактом.

А 1925 р.	1	О. Довженко поставив фільм «Звенигора»;
Б 1922 р.	2	проголошення Х з'їздом РКП(б) політики непу;
В 1921 р.	3	саморозпуск УКП;
Г 1927 р.	4	договір про дружбу між УСРР і Туреччиною;
	5	XII з'їзд РКП(б) проголосив політику «коренізації».

30. Встановіть відповідність між подіями та їх наслідками.

А Декрет про ліквідацію неписьменності	1	підписання УСРР та іншими радянськими республіками договорів про військовий та господарський союз з РСФРР;
Б перший з'їзд рад СРСР	2	початок будівництва великих енергетичних об'єктів на території УСРР;
В формування «договірної федерації»	3	утворення розгалуженої системи освітніх закладів;
Г створення КЕУ	4	утворення СРСР;
	5	голод 1921–1923 рр.

- III.** *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*
- 31.** Установіть хронологічну послідовність подій:
- А** проголошення курсу на індустріалізацію;
  - Б** прийняття «Кодексу законів про народну освіту УСРР»;
  - В** обрання В. Липківського митрополитом УАПЦ;
  - Г** завершення відбудови сільського господарства УСРР.
- 32.** Установіть хронологічну послідовність подій:
- А** Американська адміністрація допомоги (АРА) укладає угоду з урядом УССР щодо надання допомоги голодуючим;
  - Б** трагедія під Базаром;
  - В** відновлення воєннокомуністичних методів, насильницька експропріація хліба в селян;
  - Г** підписання Союзного робітничо-селянського договору між РСФРР і УСРР.
- 33.** Розташуйте в логічній послідовності сектори промисловості УСРР на 1925–1926 рр. за обсягом їхньої валової продукції, починаючи з провідного:
- А** приватновласницький корпоративний;
  - Б** дрібний приватновласницький;
  - В** державний;
  - Г** кооперативний.
- IV.** *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
- 34.** «...Секретар ЦК КП(б)У виступив з «теорією», в якій доводив, що в Україні точиться «боротьба» двох культур: російської — «пролетарської, передової», та української — «селянської, дрібнобуржуазної, відсталої». Більшовики в цій боротьбі, природно, повинні бути на боці російської культури. Хоча ця відверто шовіністична теорія була засуджена, відповідні настрої серед більшовиків залишалися».
- 1) Про яку теорію йдеться?
  - 2) З яким періодом історії України це пов'язано?
  - 3) Хто був автором цієї теорії?
- 35.** «... — система поглядів, що відкидає всю сукупність релігійних уявлень про світ, особливо наполегливо насаджувалася в радянському суспільстві».
- 1) Назвіть термін.
  - 2) З якими роками пов'язано це явище?
  - 3) Хто був прибічником цієї системи поглядів?

36. «Натхненник провідного літературного об'єднання України — Вільної академії пролетарської літератури (ВАПЛІТЕ), член більшовицької партії, учасник громадянської війни, один із засновників новітньої української літератури.

Письменника цікавили питання відродження й розвитку української культури, можливості її виживання за умов соціалістичного будівництва, в яке він у той час ще щиро вірив, а не відрив України від Радянської Росії. Але червневий пленум ЦК КП(б)У 1926 р. оцінив погляди письменника як заклик до сепаратизму».

- 1) Вкажіть прізвище історичного діяча.
- 2) З яким періодом в історії України пов'язана його діяльність?
- 3) Учасником яких подій він був?

37. «На початку 20-х рр. для Головополітосвіти керівництвом партії ставилося завдання не лише навчити робітників і селян читати, писати та лічити, а й прищеплювати їм комуністичну ідею. У 1923 р., за прикладом РСФРР, в Україні під головуванням Г. Петровського було утворено товариство «Геть...!». На кошти товариства у 1924–1925 навчальному році утримувалося понад 2,5 тис. пунктів і шкіл лікнепу, де навчалася до 100 тис. чол.»

- 1) З яким періодом історії України це пов'язано?
- 2) Яку назву отримав цей процес в суспільстві?
- 3) Що було причиною проведення такої акції з боку партійного керівництва?

V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*

38. Прочитайте текст документа і дайте відповідь на запитання до нього.

Із Кодексу законів про народну освіту УСРР (від 25 листопада 1922 р.)

«§ 2. Мета радянського виховання й освіти — розкріпачення трудящих мас від духовного рабства, розвиток їх самосвідомості, створення нового покоління людей комуністичного суспільства з психологією колективу, з твердою волею, суспільно необхідною кваліфікацією і з матеріалістичним світоглядом, заснованим на ясному розумінні законів розвитку природи і суспільства.

§ 3. Завдання органів виховання й освіти — бути знаряддям диктатури пролетаріату зі знищення класового суспільства, створення нового, провідником принципів комунізму та ідейно-організуючого впливу пролетаріату на напівпролетарські і непролетарські верстви трудящих з метою виховання покоління будівників нового, комуністичного суспільства.

§ 4. Всі заходи щодо виховання й освіти як дітей та юнацтва, так і дорослого населення, будучи строго погоджені з основними завданнями соціалістичної революції, повинні виходити з життєвих умов та інтересів трудящих, маючи тісний зв'язок з народним господарством і державним будівництвом Радянських Республік...»

- 1) Розкрийте загальну картину освітньо-культурного життя України напередодні прийняття цього документа.
  - 2) Які завдання українських освітян впливали з Кодексу про народну освіту УСРР?
  - 3) Дайте критичну оцінку цих завдань. Як на вашу думку, чи були вони остаточною?
39. Дайте власну оцінку політичній діяльності Х. Раковського. Чи можна стверджувати, що він дійсно відзначався самостійністю й твердістю в обстоюванні власної думки?
40. Чи вважаєте ви, що неп — це вимушений відхід від «воєнного комунізму»? Свою відповідь аргументуйте.
41. Знайдіть позитивні та негативні риси у процесах українізації та зростанні національно-комуністичних тенденцій серед широких кіл української інтелігенції?

Відповіді до теми 4

Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Б	Г	А	Г	Г	Б	А	В	В	Г	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
А	В	В	Б	Г	Б	В	Г	Б	Г	А	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	1	2	2	3	3	3	3	4
Б	1	2	4	4	4	4	2	2	3
В	3	4	1	3	2	1	1	4	1
Г	4	3	3	1	1	2	4	1	2

Завдання IV типу

34. Атеїзм. 35. 1923 р. 36. М. Хвильовий. 37. Неписьменність.

Тема 5. РАДЯНСЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ (1929–1938 рр.)

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
- Як називався процес докорінної перебудови аграрного сектора, ініційований більшовицьким керівництвом наприкінці 1920-х рр.?
А Модернізація;
Б колективізація;
В кооперація;
Г індустріалізація.
  - Комплекс заходів, вжитих ВКП(б) у 1920–1930-х, що мав на меті модернізацію промисловості, було названо:
А колективізація;
Б експропріація;
В індустріалізація;
Г інкорпорація.
  - Як називався державний лад, коли суспільство потрапляло в цілковиту політичну залежність від компартійно-радянської олігархії?
А Авторитарний;
Б тоталітарний;
В демократичний;
Г ліберальний.
  - Гоніння та репресії проти діячів культури 30-х рр. отримали назву:
А «справа № 30»;
Б «великий терор митців»;
В «знищення талантів»;
Г «розстріляне відродження».
  - Якого року відбувся перехід до форсованої індустріалізації?
А 1928 р.;
Б 1929 р.;
В 1930 р.;
Г 1932 р.
  - Якого року була прийнята постанова ЦК ВКП(б) про заходи щодо ліквідації куркульських господарств у районах суцільної колективізації?
А Листопад 1929 р.;
Б січень 1930 р.;
В березень 1930 р.;
Г жовтень 1931 р.

7. Голодомор на Україні тривав протягом:
  - А 1929–1930 рр.;
  - Б 1930–1931 рр.;
  - В 1931–1933 рр.;
  - Г 1932–1933 рр.
8. Затвердження нової Конституції УРСР на надзвичайному XIV Всеукраїнському з'їзді рад відбулося у(в):
  - А січні 1934 р.;
  - Б серпні 1935 р.;
  - В січні 1937 р.;
  - Г квітні 1938 р.
9. Голод 30-х рр. охопив регіони найбільш інтенсивного сільського господарства:
  - А Україну, Північний Кавказ, Кубань, Поволжя;
  - Б Україну, Північний Кавказ, Поволжя, Північний Казахстан;
  - В Україну, Північний Кавказ, Кубань, Поволжя, Північний Казахстан;
  - Г Україну, Кубань, Поволжя, Північний Казахстан.
10. У якому місті у листопаді 1932 р. стала до ладу гідроелектростанція?
  - А Дніпропетровськ;
  - Б Запоріжжя;
  - В Київ;
  - Г Харків.
11. У 1928 р. була створена перша машинно-тракторна станція (МТС), яка розташовувалась на території округу:
  - А Харківського;
  - Б Одеського;
  - В Запорізького;
  - Г Київського.
12. У якому регіоні в 1930-х рр. була влаштована демонстрація з «червоними» і «чорними» прапорами?
  - А Дніпропетровщині;
  - Б Луганщині;
  - В Харківщині;
  - Г Київщині.
13. Вкажіть псевдонім відомого українського письменника М. Фітільова:
  - А М. Яловий;
  - Б М. Хвильовий;
  - В М. Семенко;
  - Г М. Рильський.

14. Хто очолював хлібозаготівельну комісію в Україні?
- А Л. Каганович;
  - Б В. Молотов;
  - В С. Косіор;
  - Г Й. Сталін.
15. Позначте, кого з відомих політичних діячів було засуджено за участь у діяльності Спілки визволення України:
- А Д. Багалія;
  - Б М. Грушевського;
  - В С. Єфремова;
  - Г М. Яворського.
16. Хто із науковців створив нову галузь — нелінійну механіку?
- А М. Боголюбов;
  - Б М. Кравчук;
  - В Д. Багалій;
  - Г М. Скрипник.
17. Як у народі називався закон, написаний власноруч Й. Сталіним у серпні 1932 р.?
- А «Закон про ліквідацію куркульських господарств у районах суцільної колективізації»;
  - Б «Закон про п'ять колосків»;
  - В «Закон про злісне саботування»;
  - Г «Закон про ліквідацію куркульства як класу».
18. Проблема модернізації сільськогосподарського виробництва розв'язувалась шляхом:
- А будівництва станцій технічного обслуговування в містах;
  - Б ремонтування старої сільськогосподарської техніки на селі;
  - В будівництва державних машинно-тракторних станцій;
  - Г закупівлі нової сільськогосподарської техніки за кордоном.
19. За Конституцією УРСР 1937 р., обрання єдиного кандидата від блоку «комуністів і безпартійних» формально здійснювалася за такою процедурою:
- А ставився хрестик біля прізвища кандидата в бюлетені;
  - Б дописувалося прізвище кандидата в бюлетень;
  - В підкреслювалося двома смужками прізвище кандидата в бюлетені;
  - Г не робилося будь-яких позначок у бюлетені.
20. Якій шкільний предмет у 1934 р. підпадав під контроль згідно постановою ЦК ВКП(б) і РНК СРСР?
- А Література;
  - Б математика;
  - В історія СРСР;
  - Г фізика.

21. Форсовану індустріалізацію передбачалося забезпечити за рахунок:
- А запровадження політики «ножиці цін»;
  - Б підвищення податків;
  - В забезпечення коштами селян;
  - Г залучення іноземних інвестицій.
22. З якою метою здійснювалася суцільна колективізація?
- А Для забезпечення населення країни дешевими продуктами;
  - Б як «допомога держави колгоспному будівництву»;
  - В полегшити вилучення селянської продукції державою;
  - Г піднести матеріально-технічну базу сільського господарства.
23. Якими були причини голодомору?
- А Природне стихійне лихо;
  - Б надмірне вилучення хліба державою;
  - В прискорена суцільна колективізація;
  - Г продаж великої кількості зерна за кордон.
24. З якою метою була здійснення партійна чистка?
- А Послабити ролі партії в державному житті;
  - Б зміцнити роль партії;
  - В зміцнити позиції Й. Сталіна;
  - Г поширити критичні настрої у ВКП(б).
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Реквізиція	1	примусове відчуження майна, яке здійснюється державною владою;
Б репресії	2	примусове вилучення державного майна громадян;
В експропріація	3	привласнення продуктів чужої праці;
Г експлуатація	4	каральні заходи, вжиті державними органами;
	5	нічим не обмежена влада особи, групи, класу.
26. Співвіднесіть дати з подіями.
А Травень 1929 р.	1	постанова ВУЦВК про перенесення столиці з Харкова в Київ;
Б липень 1930 р.	2	XI Всеукраїнський з'їзд рад і затвердження плану першої п'ятирічки;
В січень 1934 р.	3	постанова РНК УРСР і ЦК КП(б)У про обов'язкове вивчення російської мови в школах України з неросійською мовою викладання;
Г квітень 1938 р.	4	постанова ЦК ВКП(б) про загальне обов'язкове навчання;
	5	«Шахтинська справа».

27. Установіть відповідність між державами та містами України, що перебували в їхньому складі протягом 1920–1930 рр.

А Російська СФРР	1	Чернівці;
Б Польща	2	Ужгород;
В Чехо-Словаччина	3	Львів;
Г Румунія	4	Кримська АСРР;
	5	Вінниця.

28. Співвіднесіть імена та факти.

А О. Стаханов	1	голова Раднаркома УРСР;
Б П. Любченко	2	вибійник шахти «Центральна-Ірміне»;
В М. Борецький	3	командуючий Київським військовим округом;
Г І. Дубовий	4	митрополит УАПЦ.

29. Установіть відповідність між заходами та їх змістом.

А «Ножиці цін»	1	примушення селян здавати хліб за не вигідними для них цінами під загрозою покарання аж до конфіскації майна;
Б «надзвичайні заходи проти куркуля»	2	встановлення завищених цін на промислові товари і відповідно заниження — на сільськогосподарську продукцію;
В «куркульський саботаж»	3	маневр сталінського керівництва, коли був дозволений вихід із колгоспів з метою заспокоєння селян;
Г «запаморочення від успіхів»	4	конфіскація усіх запасів продовольства;
	5	масові каральні заходи, покарання, вжиті державними органами.

30. Установіть відповідність між прізвищами учених та їх дослідженнями у галузях наук.

А Ю. Кондратюк	1	генетика й селекція рослин і тварин;
Б М. Вавилов	2	математика;
В М. Гамалія	3	космонавтика;
Г М. Крилов	4	епідеміологія;
	5	історія.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:
- А ліквідація Української автокефальної православної церкви;
  - Б арешт українських кобзарів і лірників і розправа над ними;
  - В «шахтинська справа»;
  - Г прийнятий закон про охорону соціалістичної власності, який сучасники назвали «законом про п'ять колосків».
32. Розташуйте в логічній послідовності етапи колективізації:
- А хвиля селянських виступів та повстань;
  - Б рішення політбюро ЦК ВКП(б) про примусове вилучення в селянства зернових надлишків та необхідність форсованої колективізації;
  - В директивний лист ЦК ВКП(б) «Про колективізацію»;
  - Г створення першої машинно-тракторної станції (МТС) в Україні.
33. Розташуйте в логічній послідовності хвилі масових репресій в Україні:
- А прийняття закону про покарання членів сімей «ворогів народу»;
  - Б чистка партійної верхівки, репресії проти членів КП(б)У (Є. Квірінг, П. Постишев);
  - В «шахтинська справа», процес над Спілкою визволення України;
  - Г боротьба з українським націоналізмом, справи «Блоку українських терористичних груп».
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. «...Соціально-господарське явище, що виявляється у позбавленні мінімуму необхідних продуктів харчування і призводить до зміни демографічної та соціальної структури населення регіонів, а інколи й країн».
- 1) Напишіть назву терміна.
  - 2) Назвіть хронологічні межі, коли це відбувалося.
  - 3) З якими території України це було пов'язано?
35. «...Незважаючи на рішення Політбюро ЦК ВКП(б) від 29 грудня про оголошення січня місяця бойовим ударним місяцем закінчення хлібозаготівель..., становище... на Україні залишається надзвичайно тривожним. Подальше падіння заготівель першої п'ятиденки січня (2 млн 800 тис. пудів проти 3 млн 500 тис. пудів останньої п'ятиденки грудня) вказує, що районні організації, місцеві робітники не уявили собі, а часто не хотять зрозуміти всієї важливості й потреби закінчення заготівель саме в січні».
- 1) Про яку подію йдеться в цьому документі?
  - 2) Вкажіть роки, коли відбувалася ця подія.
  - 3) Назвіть прізвище діяча, який був призначений партійним керівництвом для виконання цієї місії.

36. «...З 1919–1920 рр. він очолював другорядні наркомати державного контролю і робітничо-селянської інспекції в урядах Х. Раковського, 1921 р. працював наркомом внутрішніх справ, 1922–1927 рр.— наркомом юстиції і генеральним прокурором (з 1925 р.) 1927–1933 рр. керував роботою наркома комісаріату освіти, якому підлягали, разом з навчальними закладами, Академія наук і майже всі культурні установи. Активно сприяв проведенню українізації середньої та вищої школи, підготовці національних кадрів учителів і викладачів, надавав широку підтримку становленню газетно-журнальної та книговидавничої справи українською мовою, організував масштабну допомогу в українізації освіти у місцях компактного проживання українців».
- 1) Вкажіть прізвище українського політичного діяча.
  - 2) З якими періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть, учасником яких ще подій він був.
37. Організація, яка на початку 1920-х р. здійснювала накази генсека щодо репресії «шкідницької» організації, а згодом проти тих, хто протистояв надвисоким темпам виробництва.
- 1) Запишіть назву організації (абrevіатуру).
  - 2) За наказом кого була створена ця організація?
  - 3) Якого року виникла ця організація?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Охарактеризуйте джерела та методи індустріалізації. Чи були виправданими надвисокі темпи індустріалізації?
39. У чому полягали причини форсованих темпів колективізації сільського господарства і як вона здійснювалася?
40. Голодомор в Україні — це геноцид проти українського народу чи природні катаклізми неврожаю 1932 р.? Обґрунтуйте свою думку.
41. Чим можна пояснити, що радянська репресивна система знищила або вилучила із громадського життя представників української інтелігенції незалежно від партійної приналежності, навіть тих, хто сформувався за радянських умов?

Відповіді до теми 5

Радянська модернізація України (1929–1938 рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	В	Б	Г	Б	Б	Г	В	В	Б	Б	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	Б	В	А	Б	В	Г	В	А	В	Б	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	2	4	2	2	3	2	3	2
Б	4	4	3	1	1	1	4	1	4
В	3	1	2	4	4	4	1	4	1
Г	1	3	1	3	3	2	3	2	3

Завдання IV типу

34. Голодомор. 35. 1932 р. 36. М. Скрипник. 37. ДПУ (Державне політичне управління).

Тема 6. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1921–1939 рр.

- I. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- Як називалася політика польського уряду, що була спрямована на якомога швидшу асиміляцію українців?
    - Кооперація;
    - колонізація;
    - полонізація;
    - окупація.
  - Добровільне об'єднання власників з метою спільного ведення господарства називають:
    - кооперація;
    - колгоспи;
    - трести;
    - оренда.
  - Як називали польських колоністів на західноукраїнських землях?
    - Зрадники;
    - розсадники;
    - осадники;
    - відступники.
  - Яку мала назву територія, де мешкало переважно непольське населення?
    - «Колони»;
    - «креси»;
    - «фортеці»;
    - «депо».

5. Проголошення злуки Закарпаття з Україною відбулося у:
А січні 1919 р.;
Б липні 1921 р.;
В березні 1923 р.;
Г вересні 1924 р.
6. Коли було засновано Таємний університет у Львові?
А 1920 р.;
Б 1921 р.;
В 1922 р.;
Г 1923 р.
7. Татарбунарське повстання відбулося у:
А жовтні 1923 р.;
Б січні 1924 р.;
В вересні 1924 р.;
Г травні 1925 р.
8. Закарпаття отримала автономію у:
А квітні 1929 р.;
Б листопаді 1934 р.;
В жовтні 1938 р.;
Г березні 1939 р.
9. Західноукраїнські землі наприкінці 1920-х років перебували під владою:
А Польщі, Румунії, Болгарії;
Б Угорщини, Чехословаччини, Болгарії;
В Чехословаччини, Румунії, Польщі;
Г СРСР, Білоруської СРР, Румунії.
10. За рішенням Центральної руської ради 1919 р. Закарпаття увійшло до складу:
А Румунії;
Б Польщі;
В Чехословаччини;
Г Угорщини.
11. У 1923 р. Рада послів Антанти надала Польщі всі юридичні права на володіння:
А Поліссям;
Б Західною Волиною;
В Східною Галичиною;
Г Підляшсям.

12. Яка Соціалістична Радянська Республіка була утворена у жовтні 1924 р.?
- А Українська;
  - Б Молдавська Автономна;
  - В Білоруська;
  - Г Румунська.
13. Хто з січня 1933 р. очолював крайову ексекутиву ОУН?
- А Є. Коновалець;
  - Б С. Бандера;
  - В Б. Перацький;
  - Г М. Лебедь.
14. Головою Українського національно-демократичного об'єднання був:
- А С. Баран;
  - Б В. Залозецький;
  - В Л. Бачинський;
  - Г Д. Левицький.
15. Хто був автором теорії «інтегрального націоналізму»?
- А Є. Коновалець;
  - Б М. Грушевський;
  - В Д. Донцов;
  - Г М. Міхновський.
16. Головою автономного уряду з 27 жовтня 1938 р. Підкарпатської Русі став:
- А Є. Бачинський;
  - Б А. Волошин;
  - В А. Бескед;
  - Г А. Бродій.
17. Представники просвітницького товариства ім. Духовнича відстоювали інтереси:
- А русинів;
  - Б українофілів;
  - В русофілів;
  - Г комуністів.
18. Політичний статус Західної України в 1920–1930-ті рр. характеризувався:
- А відсутністю самоврядування й дискримінацією українського населення;
  - Б контролем з боку влади за всіма сферами життя;
  - В наданням широкої прав і автономії;
  - Г залученням українців до управління державою на всіх гілках влади.

19. Особливістю політичної боротьби на Закарпатті треба вважати:
- А відсутність самостійної української партії та збереження національно-культурних традицій;
  - Б появу соціал-демократичної партії Закарпаття;
  - В відсутність у більшості чехословацьких партій своїх організацій;
  - Г значний вплив місцевих комуністів на населення.
20. Формами опору українців політиці денацифікації в освітній сфері були:
- А творчі вечори, ювілейні читання;
  - Б бойкот, шантаж, шпигунство;
  - В демонстрації, діяльність просвітительських організацій;
  - Г збройні виступи і напади.
21. Наслідком антирумунського Татарбунарського повстання вважають:
- А підвищення політичної активності українців та відновлення культурно-просвітницьких організацій;
  - Б лібералізацію цін та підвищення заробітної плати;
  - В заборону всіх політичних партій та об'єднання;
  - Г посилення адміністративного тиску на всі сфери життя.
22. Яким був результат «кресового» закону, запровадженого Польщею на західноукраїнських землях?
- А Посилення внутрішньої нестабільності та міжнаціональної напруженості;
  - Б інтенсивний розвиток селянських господарств;
  - В масові репресії щодо українського населення;
  - Г зростання числа утравістичних шкіл.
23. Політика «румунізації» мала на меті:
- А заборону всіх політичних партій;
  - Б встановлення військової диктатури;
  - В заборону української мови, зміну імен, прізвищ, назв міст і сіл на румунську;
  - Г ліквідацію всіх релігійних установ і гуртків.
24. Наслідками колоніальної політики Румунії, Польщі та Чехо-Словаччини щодо західноукраїнських земель треба вважати:
- А зростання економіки в усіх галузях;
  - Б перетворення цих регіонів на аграрно-сировинний додаток економіки та джерело дешевої робочої сили;
  - В наділення всіх прошарків населення землею;
  - Г перетворення цих регіонів на ринки збуту промислової продукції.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Співвіднесіть поняття з їх визначеннями.

А Еміграція	1	повернення націоналізованого державою майна колишнім власникам;
Б денационалізація	2	двомовний;
В дискримінація	3	виїзд за межі країни, зумовлений економічними, політичними або особливими причинами;
Г ультраквіс-тичний	4	штучне обмеження або позбавлення прав чи переваг;
	5	поділ землі на дрібні ділянки.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А Жовтень 1920 р.	1	здобуття незалежності Карпатської України;
Б липень 1924 р.	2	виникнення Української військової організації;
В лютий 1929 р.	3	запровадження двомовних шкіл;
Г березень 1939 р.	4	створення Організації українських націоналістів;
	5	убивство в Роттердамі керівника ОУН Є. Коновальця.

27. Установіть відповідність між державами та українськими землями, що перебували в їх складі.

А Польща	1	Східна Волинь, Поділля;
Б Румунія	2	Східна Галичина, Західна Волинь, Західне Полісся, Підляшшя;
В Чехо-Словаччина	3	Північна Буковина, Ізмаїльський, Акерманський;
Г СРСР	4	Закарпаття;
	5	Кам'янець-Подільський, Житомир.

28. Співвіднесіть прізвища з посадами, які обіймали дані особи.

А Л. Бачинський	1	керівник ОУН;
Б В. Залозецький	2	керівник Радикальної партії;
В А. Шептицький	3	голова УНП;
Г Є. Коновалець	4	митрополит греко-католицької церкви;
	5	керівник КПЗУ.

29. Установіть відповідність між політичними партіями та їхніми ідейними засадами.

А	КПЗУ	1	створення української самостійної соборної держави з приватною власністю та національною церквою шляхом всенародного збройного повстання;
Б	ОУН	2	боротьба за незалежну Україну легальними методами;
В	УНДО	3	визволення Західної України шляхом соціалістичної революції; об'єднання з Радянською Україною;
Г	УСРП	4	створення незалежної соборної України мирним шляхом та на демократичних засадах;
		5	боролася за перемогу світової революції, радикальні соціальні перетворення, приєднання до радянської України.

30. Установіть відповідність між політичними течіями Закарпаття та їхніми цілями.

А	Комуністи	1	виступали за об'єднання всіх українських земель в єдину незалежну державу;
Б	русофіли	2	виступали за приєднання Закарпаття до Угорщини;
В	українофіли	3	виступали за автономію краю, а в перспективі — за приєднання Закарпаття до Радянської України;
Г	мадярофіли	4	виступали за надання краю автономії;
		5	відстоювали самобутність русинів і виступали за незалежність краю.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- А створення УНДО;
- Б вбивство у Роттердамі керівника ОУН Є. Коновальця;
- В створення Львівської богословської академії;
- Г Хотинське повстання.

32. Розташуйте в логічній послідовності:

- А об'єднання УРП та УПСР;
- Б польській уряд розпочав акцію «пацифікації»;
- В проголошення злуки Закарпаття з Україною;
- Г створення Української національної партії на Буковині.

33. Розташуйте в логічній послідовності етапи проголошення незалежності Карпатської України:
- А зміна назви Підкарпатська Русь на Карпатську Україну;
  - Б проголошення незалежності Карпатської України;
  - В надання автономії Підкарпатській Русі;
  - Г початок окупації Закарпаття румунськими військами.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. Масові репресії щодо українського населення Галичини, проведених урядом Польщі, що в перекладі з латини означає «умиротворення, замирення».
- 1) Яку офіційну назву вони мали?
  - 2) Вкажіть роки проведення цієї акції.
  - 3) Які території України підпадали під ці репресії?
35. «...Важливим законом був закон, який стосується тих румунів, що «забули рідну мову». У п. 8 читаємо: «Громадяни румунського походження, що забули свою матірню мову, зобов'язані давати своїм дітям освіту тільки в державних або приватних школах з румунською мовою викладання».
- 1) Про які події йдеться в цьому уривку?
  - 2) Якого року це відбулося?
  - 3) З якими територіями це пов'язано?
36. «Іменем Української Національної Ради Східної Галичини як легально-го представництва українського населення Східної Галичини підношу осим проти того рішення Конференції Амбасадорів з 14 березня рішучий протест та заявляю, що українське населення ніколи не погодиться з пануванням Польщі, домагається незалежної Галицької Держави вільних народів та буде за неї далі боротися».
- 1) Кому із відомих політичних діячів того часу належать ці слова?
  - 2) З яким періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть, учасником яких ще подій він був.
37. Центральна-східна частина Закарпаття, що з 1919–1938 р. становила автономну одиницю у складі Чехословаччини.
- 1) Яку офіційну назву вона мала?
  - 2) З якими подіями історії України це пов'язано?
  - 3) У складі якої держави до 1919 р. перебувала ця територія?

- V. Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.
38. Чим можна пояснити дещо краще, ніж у Польщі та Румунії, становище українців у Чехо-Словаччині?
39. Охарактеризуйте діяльність політичних партій на території Закарпаття.
40. Чому спроба утворити незалежну державу в Закарпатті закінчилась невдачею? У чому полягало значення проголошення незалежності Карпатської Русі?
41. Відомо, що українська національна культура на західноукраїнських землях найбільше розвивалася на Галичині, де ще існував накопичений попередніми десятиліттями культурний потенціал. Проілюструйте це прикладами.

Відповіді до теми 6

Західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	А	В	Б	А	Б	В	В	В	В	В	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	Г	В	Б	В	А	А	В	А	А	В	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	3	2	2	2	3	3	2	2	2
Б	1	3	3	3	1	4	4	4	4
В	4	4	4	4	4	1	3	1	1
Г	2	1	1	1	2	2	1	3	3

Завдання IV типу

34. Пацифікація. 35. 1924 р. 36. Є. Петрушевич. 37. Підкарпатська Русь.

Розділ 5

11 КЛАС

Тема 1. УКРАЇНА ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939–1945 рр.)

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
- Співпраця мешканців поневолених країн з окупантами називається:
А корупціонізм;
Б колабораціонізм;
В шовінізм;
Г націоналізм.
  - Остарбайтери — це:
А радянські військовополонені, яких вивозили до Німеччини в роки Другої світової війни;
Б населення, яке примусово вивозили для роботи до Німеччини в роки Другої світової війни;
В населення, що залишилось під окупацією в Україні й працювало на німців;
Г радянські військовополонені, які вступали до лав збройних сил Німеччини.
  - Як називалася тактика знищення всіх матеріальних цінностей, які ворог міг використати на окупованій території?
А «Руйнівне полум'я»;
Б «спаленої землі»;
В «чорний пар»;
Г «попіл».
  - Процес повернення на батьківщину після війни військовополонених, цивільних полонених, біженців називають:
А асиміляція;
Б репатріація;
В депортація;
Г консолідація.
  - Коли відбулося входження Західної України до складу УРСР?
А Серпень 1939 р.;
Б вересень 1939 р.;
В жовтень 1939 р.;
Г листопад 1939 р.

6. Велика Вітчизняна війна розпочалась:
  - А 1 вересня 1939 р.;
  - Б 17 вересня 1939 р.;
  - В 22 червня 1941 р.;
  - Г 22 липня 1941 р.
7. Коли місто Київ було звільнено від фашистської окупації?
  - А Грудень 1942 р.;
  - Б серпень 1943 р.;
  - В вересень 1943 р.;
  - Г листопад 1943 р.
8. Територія України була остаточно звільнена від окупантів у:
  - А березні 1943 р.;
  - Б червні 1943 р.;
  - В жовтні 1943 р.;
  - Г грудні 1943 р.
9. У вересні 1939 р. Німеччина напала на:
  - А Литву;
  - Б Польщу;
  - В Румунію;
  - Г Молдавію.
10. Яку територію у серпні 1940 р. було включено до складу СРСР?
  - А Бессарабію;
  - Б Закарпаття;
  - В Бессарабію й Північну Буковину;
  - Г Галичину.
11. Яке місто у серпні 1943 р. було звільнено від фашистської окупації?
  - А Київ;
  - Б Харків;
  - В Сталіно (Донецьк);
  - Г Запоріжжя.
12. Яке велике місто було останнім звільнене у жовтні 1944 р. від фашистської окупації?
  - А Одеса;
  - Б Севастополь;
  - В Львів;
  - Г Ужгород.
13. Укажіть прізвище воєначальника — організатора оборони Києва:
  - А М. Кирпонос;
  - Б С. Ковпак;
  - В С. Тимошенко;
  - Г О. Сабуров.

14. Український штаб партизанського руху (УШПР) очолив:
- А М. Кирпонос;
  - Б Т. Строкач;
  - В С. Ковпак;
  - Г О. Федоров.
15. Лідером Організації українських націоналістів ОУН(Б) був обраний:
- А О. Сабуров;
  - Б А. Мельников;
  - В С. Бандера;
  - Г Я. Стецько.
16. Українець, льотчик, тричі Герой Радянського Союзу:
- А Л. Павличенко;
  - Б І. Конєв;
  - В Р. Малиновський;
  - Г І. Кожедуб.
17. План нападу Німеччини на СРСР мав кодову назву:
- А «Ост»;
  - Б «Вайс»;
  - В «Барбаросса»;
  - Г «Південь».
18. Масове винищення єврейського населення в Києві відбувалося у:
- А Сирецькому таборі;
  - Б Бабиному Яру;
  - В Дарницькому таборі;
  - Г Хорольському таборі.
19. Початком «корінного перелому» у Великій Вітчизняній війні вважають:
- А звільнення Сталіно (Донецька);
  - Б звільнення Києва;
  - В Сталінградську битву;
  - Г битву за Дніпро.
20. Курська битва, в ході якої було звільнено Лівобережну Україну, відбулася у:
- А лютому–березні 1943 р.;
  - Б липні–серпні 1943 р.;
  - В вересні–листопаді 1943 р.;
  - Г грудні–лютому 1944 р.

21. Наслідком політики радянізації, що відновилася в західних областях України у повоєнні часи, було:
- А зростання незадоволення репресивними методами влади;
  - Б неприйняття населенням ідеї створення самостійної України;
  - В засудження діяльності УПА;
  - Г погіршення умов життя бідних прошарків населення.
22. Запровадження в Україні на початку війни воєнного стану передбачало:
- А введення загальної військової повинності;
  - Б проходження жінками та чоловіками військової підготовки;
  - В надання військовій владі надзвичайних повноважень;
  - Г переведення всіх підприємств на виробництво воєнної продукції.
23. Німеччина у 1942 р. розпочала реалізацію плану «Ост», який передбачав:
- А забезпечення продовольчими ресурсами Німеччину;
  - Б створення на окупованій території військових і промислових комплексів;
  - В вивезення працездатного населення до Німеччини;
  - Г масове знищення людей єврейської національності.
24. Результатом партизанського руху на Україні стало:
- А порушення роботи транспортного сполучення окупаційних військ;
  - Б створення концентраційних таборів;
  - В масовий терор проти єврейського населення;
  - Г організація депортації населення до Сибіру.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Депортація	1	повернення на батьківщину після війни військовополонених, цивільних полонених, біженців;
Б репатріація	2	вивезення населення, установ, майна з небезпечних місцевостей;
В реабілітація	3	вигнання, висилка окремих осіб чи народів;
Г евакуація	4	виправдання, відновлення доброго імені неправильно звинуваченої, засудженої особи;
	5	акт вищого органу влади про повне або часткове звільнення від покарання.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А	Листопад 1939 р.	1	партизанські з'єднання під командуванням С. Ковпака та О. Сабурова здійснили рейд Правобережною Україною;
Б	липень 1942 р.	2	Західну Україну включено до складу УРСР;
В	жовтень 1942 р.	3	визволення Києва від окупації;
Г	листопад 1943 р.	4	територія України повністю окупована німцями;
		5	Акт відновлення Української держави.

27. Установіть відповідність між зонами окупації України та територіями, які їм підпорядковувалися.

А	Румунська провінція «Трансністрія»	1	Львівська, Дрогобицька, Станіславська та Тернопільська області УРСР;
Б	дистрикт «Галичина» (у складі Польського генерал-губернаторства)	2	Донбас, Чернігівська, Сумська, Харківська області;
В	Рейхскомісаріат «Україна»	3	Чернівецька та Ізмаїльська області УРСР, а також землі між Бугом і Дністром, які за німецько-румунським договором від 19 серпня 1941 р. передавалися Румунії;
Г	прифронтові райони, підпорядковані військовому командуванню	4	більша частина українських земель (окрім прифронтових), Крим, Орловська область Росії, деякі райони Білорусії;

28. Встановіть відповідність.

А	Ф. Толбухін	1	лідер ОУН(М);
Б	А. Мельников	2	президент Академії наук УРСР;
В	С. Ковпак	3	командуючий III-м і IV-м Українськими фронтами;
Г	О. Богомолець	4	командир партизанського об'єднання;
		5	лідер ОУН(Б).

29. Співвіднесіть назви військових операцій Червоної армії з територіями, які в результаті були звільнені.

А	Житомирсько-Бердичівська	1	звільнено райони, багаті на марганцеві та залізні руди, які були вкрай необхідні для німецької військової промисловості. Створено умови для розгортання наступу радянських військ на півдні України;
Б	Нікопольсько-Криворізька	2	звільнено від окупантів Миколаївську область та значну частину Молдови;
В	Проскурівсько-Чернівецька	3	звільнено територію Київської та Житомирської областей, деякі райони Вінниччини та Рівненщини. Охоплено ворожі війська на правому березі Дніпра в районі Канева. Звільнено Кіровоград;
Г	Одеська	4	радянські війська вийшли до передгір'я Карпат, перерізавши основні комунікації ворога;
		5	радянські війська перейшли у контрнаступ і почали звільнення окремих населених пунктів на сході України.

30. Установіть відповідність між органами управління окупованими територіями та їх складом.

А	Рейхміністерство у справах окупованих східних областей	1	рейхскомісар, генеральні комісари, окружні комісари, міські комісари, коменданти;
Б	німецька адміністрація	2	гестапо (державна таємна поліція), СС (охоронні загони нацистів), СД (служба безпеки), жандармерія;
В	місцева адміністрація (переважно з місцевих мешканців)	3	рейхміністр А. Розенберг;
Г	поліцейські органи	4	у містах — бургомістри, у районах — голови, у селах — старости.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А звільнення Закарпаття;
- Б Київська оборонна операція;
- В підписання Гітлером «плану Барбаросса»;
- Г Сталінградська битва.

32. Розташуйте в логічній послідовності такі події:
А проголошення Української держави у Львові;
Б створення УГВР;
В III Надзвичайний збір ОУН;
Г створення УПА.
33. Розташуйте в логічній послідовності такі події:
А наступ на Москву німецьких військ;
Б відступ з Києва радянських військ;
В бої на лінії фронту Луцьк–Броди–Рівне–Дубно;
Г захоплення Кримського півострова.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. Запишіть термін, який означає повне чи часткове відшкодування переможеною державою збитків, завданих у ході війни, державі-переможниці.
35. Якого року сталася подія, про яку йдеться в уривку?
«...А. Гітлер сподівався, що Дніпро з його високим правим берегом стане нездоланим рубежем нової лінії оборони. Він заявляв, що «швидше Дніпро потече назад, ніж росіяни подолають його — цю потужну водну перепону у 700–900 м завширшки, правий берег якої являє собою ланцюг безперервних дотів, природну неприступну фортецю».
36. Запишіть прізвище українського політичного і воєнного діяча, користуючись наведеними фактами його біографії.
«З 1929 р. член ОУН. Брав участь у терористичних акціях проти польських урядовців. У 1933–1937 рр. в'язень польських тюрем і концтабору «Берега Картузька». Восени 1938 р. став одним з організаторів штабу збройних сил Карпатської України. Напередодні Другої світової війни — заступник бойового підрозділу «Дружини українських націоналістів», згодом заступник створеного на його базі охоронного батальйону».
37. Запишіть поняття, що означає загальну назву населення німецького походження на окупованих Німеччиною територіях у роки Другої світової війни.
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Чи можна вважати вступ Червоної армії на західноукраїнські землі та відновлення політики радянзації лише негативною чи позитивною подією?

39. У чому полягала суть плану «Ост»? Чи вдалося його повністю здійснити?
 40. Охарактеризуйте течії руху Опору в Україні. Чим відрізнялась мета їхньої боротьби?
 41. Яким був внесок України у перемогу над фашизмом?

Відповіді до теми 1

Україна під час Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Б	Б	Б	В	В	Г	В	Б	В	Б	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
А	Б	В	Г	В	Б	В	Б	А	В	В	А

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	3	2	3	3	3	3	4	1	4
Б	1	4	1	1	1	1	2	4	2
В	4	1	4	4	4	4	1	3	1
Г	2	3	2	2	2	2	3	2	3

Завдання IV типу

34. Репарація. 35. 1943 р. 36. Р. Шухевич. 37. Фольксдойче.

Тема 2. ПОВОЄННА ВІДБУДОВА І РОЗВИТОК УКРАЇНИ в 1945 — на початку 1950-х рр.

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
1. Комплекс заходів, вжитих ВКП(Б) у 1920–30-х рр., що мав на меті модернізацію промисловості, називають:
 А депортація;
 Б індустріалізація;
 В радянізація;
 Г колективізація.
2. Вигнання, висилка окремих осіб чи цілих народів з постійного місця проживання:
 А депопуляція;
 Б депортація;
 В репатріація;
 Г репарація.

3. Теорія, що сповідує байдуже ставлення до батьківщини та свого народу, заперечує патріотизм, національну незалежність й висуває ідею створення світової держави, світового громадянства:
  - А гегемонізм;
  - Б екзистенціалізм;
  - В антисемітизм;
  - Г космополітизм.
4. Процес попереднього перегляду творів, призначених для друку, називають:
  - А перевірка;
  - Б коригування;
  - В цензура;
  - Г редагування.
5. Підписання договору між СРСР та Польщею про радянсько-польський кордон відбулося у:
  - А червні 1945 р.;
  - Б серпні 1945 р.;
  - В серпні 1946 р.;
  - Г лютому 1947 р.
6. Депортація українського населення Холмщини та Лемківщини у західну Польщу проводилася в:
  - А березні—грудні 1947 р.;
  - Б квітні—травні 1947 р.;
  - В лютому—березні 1948 р.;
  - Г жовтні—листопаді 1948 р.
7. Загибель головнокомандуючого УПА Р. Шухевича (Т. Чупринки) сталася у:
  - А березні 1949 р.;
  - Б жовтні 1949 р.;
  - В січні 1950 р.;
  - Г березні 1950 р.
8. Коли Президія Верховної Ради СРСР прийняла Указ про передачу Криму до складу УРСР?
  - А У червні 1953 р.;
  - Б листопаді 1954 р.
  - В лютому 1954 р.;
  - Г лютому 1955 р.
9. У якому місті проходила перша сесія Генеральної Асамблеї ООН, де були присутні члени делегації УРСР?
  - А Москві;
  - Б Сан-Франциско;
  - В Парижі;
  - Г Лондоні.

10. У січні 1946 р. у складі УРСР було створено область:
- А Закарпатську;
  - Б Волинську;
  - В Львівську;
  - Г Рівненську.
11. У лютому 1947 р. було підписано радянсько-румунський договір, за яким до УРСР відходила:
- А Північна Буковина;
  - Б Хотин, Ізмаїл;
  - В Лемківщина та Надсяння;
  - Г Північна Буковина, Хотин, Ізмаїл.
12. Операція «Вісла» передбачала переселення українців з етнічних земель:
- А Лемківщини, Холмщини;
  - Б Посяння, Підляшшя;
  - В Лемківщини, Підляшшя, Посяння;
  - Г Лемківщини, Посяння, Холмщини, Підляшшя.
13. Народний комісаріат УРСР закордонних справ очолив:
- А А. Громико;
  - Б О. Корнійчук;
  - В Д. Мануїльський;
  - Г В. Кубійович.
14. Ініціатором проведення у Львові собору Української греко-католицької церкви був:
- А Г. Костельник;
  - Б Й. Сліпий;
  - В А. Шептицький;
  - Г Т. Ромжа.
15. Голова уряду УРСР з 1947–1954 рр.:
- А Д. Коротченко;
  - Б М. Хрущов;
  - В Л. Мельников;
  - Г Л. Каганович.
16. Автором роману «Прапороносці» був:
- А Ю. Яновський;
  - Б В. Некрасов;
  - В М. Рильський;
  - Г О. Гончар.

17. Відбудова народного господарства в Україні розпочалась:
- А після отримання допомоги від інших держав;
  - Б одразу після цілковитого звільнення УРСР;
  - В у міру звільнення території УРСР;
  - Г після ліквідації УГКЦ.
18. Українську греко-католицьку церкву було ліквідовано в:
- А грудні 1945 р.;
  - Б березні 1946 р.;
  - В жовтні 1947 р.;
  - Г березні 1948 р.
19. Комуністична влада називала «українським буржуазними націоналістами»:
- А емігрантів;
  - Б усіх, хто походив із буржуазного середовища;
  - В усіх, хто виступав за збереження мови, культури, звичаїв українського народу;
  - Г усіх, хто виступав проти збереження культурних і мовних традицій українського народу.
20. Культурна революція на західноукраїнських землях передбачала:
- А ліквідацію неписьменності;
  - Б ідеологізацію та русифікацію освіти;
  - В українізацію (коренізацію) освіти;
  - Г відновлення діяльності «Просвіт».
21. В результаті модернізації західних областей України:
- А зміцнилася військова могутність СРСР;
  - Б зміцнився міжнародний авторитет СРСР;
  - В відбулася уніфікація зі східними областями УРСР;
  - Г був суттєво перевиконаний п'ятирічний план.
22. Що було причиною голоду 1946–1947 рр.?
- А Недосконалість системи господарювання;
  - Б значне вилучення зерна;
  - В повоєнна розруха;
  - Г поєднання цих факторів.
23. Що не впливало на ефективність сільського господарства УРСР?
- А Відсутність техніки та кваліфікованих кадрів;
  - Б недосконалість системи управління господарством;
  - В високий рівень дисципліни праці;
  - Г переважання жінок у складі сільського населення.

24. Поразку ОУН–УПА у збройній боротьбі спричинила:

- А кількісна перевага радянських військ;
- Б відсутність іноземної допомоги;
- В ліквідація УГКЦ;
- Г репресії, соціально-економічні реформи, здійснені радянською владою.

П. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.

А Репатріація	1	соціально-політична практика, що характеризується нехтуванням об'єктивними законами історичного процесу, коли до уваги беруться суб'єктивні бажання та довільні рішення осіб, які її здійснюють;
Б колективізація	2	теорія, що проповідує байдуже ставлення до історії батьківщини, свого народу, національної культури;
В космополітизм	3	процес докорінної перебудови аграрного сектора;
Г волонтаризм	4	повернення на батьківщину після війни військовополонених, цивільних, полонених;
	5	теорія, що сповідує байдуже ставлення до історії батьківщини, свого народу, національної культури.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А Квітень 1945 р.	1	«саморозпуск» УГКЦ;
Б березень 1946 р.	2	Україна стала співзасновником ООН на конференції у Сан-Франциско;
В квітень–липень 1947 р.	3	голод в Україні;
Г 1946–1947 рр.	4	операція «Вісла»;
	5	грошова реформа.

27. Співвіднесіть промислові підприємства з місцем їх розташування.

А Дніпрогес	1	Дніпропетровськ;
Б «Азовсталь»	2	Київ;
В комбінат ім. Г. Петровського	3	Маріуполь;
Г «Арсенал»	4	Запоріжжя;
	5	Харків.

28. Співвіднесіть прізвища з посадами, які обіймали ці особи.

А В. Кук	1	нарком закордонних справ;
Б Д. Мануїльський	2	голова Ради Міністрів УРСР;
В Д. С. Коротченко	3	митрополит УГКЦ;
Г Й. Сліпий	4	один із керівників збройного підпілля УПА;
	5	перший секретар ЦК КПУ.

29. Установіть відповідність між галузями культури та їх представниками.

А Література	1	Н. Ужвій;
Б образотворче мистецтво	2	Д. Клебанов;
В музичне мистецтво	3	М. Глушенко;
Г кіномистецтво	4	О. Гончар;
	5	Т. Лисенко.

30. Установіть відповідність між прізвищами митців та назвами їхніх творів.

А В. Некрасов	1	«Любіть Україну»;
Б М. Стельмах	2	«Богдан Хмельницький»;
В В. Сосюра	3	«В окопах Сталінграда»;
Г К. Данькевич	4	«Київські оповідання»;
	5	«Прапорonoсці».

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А передача Криму до складу УРСР;
- Б депортація українського населення Холмщини та Лемківщини на захід Польщі;
- В радянсько-чехословацький договір про входження Закарпаття до Радянської України;
- Г Україна стала членом ЮНЕСКО та Міжнародної організації праці.

32. Розташуйте в логічній послідовності галузі промисловості залежно від обсягів капіталовкладень протягом 1946–1950 рр.:

- А сільське господарство;
- Б важка промисловість;
- В легка промисловість;
- Г інші галузі промисловості.

33. Розташуйте в логічній послідовності такі події:
- А ліквідація Української греко-католицької церкви УКГЦ;
  - Б операція «Вісла»;
  - В відновлення радянської влади на західноукраїнських землях;
  - Г смерть Тараса Чупринки.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. Явище в радянській науці, що характеризувалось ідеологізацією, засиллям у науці посередностей, людей споживацького типу, авантюристів.
- 1) Напишіть назву терміна.
  - 2) З яким періодом в історії України це пов'язано?
  - 3) З прізвищем якого політичного діяча це пов'язано?
35. «...Посуха, особливо у червні—липні, до всіх нещасть (бо треба було загоювати рани війни) додала ще й свої. Врожай зернових вийшов доісторичний..., тобто 1 ц посіяли, а зібрали 3 ц у кращому випадку. Та ще який тоді був обробіток ґрунту? Сяк-так, аби кинути зерно в землю. Поля обробляли переважно кіньми — клячами, коровами, лопатами, сапами, а збирали косами та жіночими руками. Бо чоловіки лишилися напівкаліками ...».
- 1) Про які події йдеться в цьому уривку?
  - 2) З якими подіями в історії України це пов'язано?
  - 3) На яких територіях спостерігалось подібне явище?
36. «У 1918 р. вступив у більшовицьку партію. Брав участь у громадянській війні на боці Червоної армії. Протягом 1922–1930 рр. навчався на робітфаці Юзівського гірничого технікуму, у Московській промисловій академії. У 1920–1928 рр. — на партійній роботі в Донбасі, а у 1928–1929 рр. — у Харкові та Києві. У 1938–1949 рр., з деякою перервою 1947 р. — перший секретар ЦК КП(б)У, у 1944–1947 рр. одночасно голова Раднаркому УРСР. Під час радянсько-німецької війни був членом військових рад. З березня 1953 р. до жовтня 1964 р. — секретар, перший секретар ЦК КПРС».
- 1) Запишіть прізвище партійного діяча.
  - 2) З яким періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть, учасником ще яких подій він був.
37. «...До Центрального табору праці в Явожно, розташованого на території філіалу колишнього концентраційного табору в Освенцимі, ...по-трапляли особи, «підозрювані у зв'язках з УПА» ...основну частину

в'язнів становили українські селяни, які потрапили до табору через так звану «колективну відповідальність». За цей період через концентраційний табір і пройшло 3 936 українських в'язнів, з них 823 жінки та кілька дітей. Більш ніж 160 в'язнів внаслідок тортур і самогубств загинули».

- 1) Запишіть назву операції, про яку йдеться.
- 2) Вкажіть хронологічні межі операції.
- 3) З якими територіями пов'язані ці події?

V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*

38. Яку роль відіграла Україна в міжнародних відносинах повоєнного часу? Якими були наслідки вступу УРСР до ООН?
39. Укажіть на досягнення й недоліки в індустріальному розвитку України в першій половині 50-х років.
40. Чи можна вважати, що операція «Вісла» остаточно розв'язала українсько-польське питання?
41. Які історичні умови повоєнних років впливали на розвиток освіти й науки в Україні?

Відповіді до теми 2

Післявоєнна відбудова й розвиток України (1945 р. – початок 1950-х років)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Б	Г	В	Б	Б	Г	В	Г	А	Г	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	А	А	Г	Б	Б	В	Б	В	Г	В	Г

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	2	4	4	4	3	3	3	2
Б	3	1	3	1	3	4	2	1	4
В	2	4	1	2	2	1	1	2	1
Г	1	3	2	3	1	2	4	4	3

Завдання IV типу

34. «Лисенківщина». 35. 1946 р. 36. М. Хрущов. 37. «Вісла».

Тема 3. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ (1953–1964 рр.)

- I. Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.
- Надмірне возвеличення будь-кого й поклоніння йому називається:
А суб'єктивізм;
Б культ особи;
В об'єктивізм;
Г волюнтаризм.
  - Процес ліквідації наслідків сталінізму, започаткований після смерті Й. Сталіна, називається:
А депортація;
Б депопуляція;
В демонополізація;
Г десталінізація.
  - Органи територіального управління народним господарством, згідно з реформою 1957 р., називалися:
А міністерства;
Б відомства;
В раднаргоспи;
Г корпорація.
  - Наука про загальні закони отримання, зберігання, передачі та обробки інформації називається:
А кібернетика;
Б інформатика;
В математика;
Г фізика.
  - XX з'їзд КПРС, на якому з доповіддю «Про культ особи та його наслідки» виступив М. Хрущов, відбувся у:
А листопаді 1955 р.;
Б лютому 1956 р.;
В червні 1956 р.;
Г грудні 1957 р.
  - Машинно-тракторні станції (МТС) було ліквідовано:
А 1956 р.;
Б 1957 р.;
В 1958 р.;
Г 1960 р.

7. Перший ядерний реактор в Україні став до ладу в:
- А грудні 1959 р.;
  - Б лютому 1960 р.;
  - В жовтні 1961 р.;
  - Г лютому 1963 р.
8. Вибори до Верховної Ради УРСР відбулися у:
- А жовтні 1961 р.;
  - Б серпні 1962 р.;
  - В березні 1963 р.;
  - Г жовтні 1964 р.
9. Яка з областей України була утворена в 1954 р.?
- А Кіровоградська;
  - Б Полтавська;
  - В Вінницька;
  - Г Черкаська.
10. Які міста входять до гідроелектростанцій Дніпровського каскаду?
- А Каховка, Кременчук, Київ, Дніпродзержинськ, Запоріжжя;
  - Б Каховка, Кременчук, Київ, Запоріжжя;
  - В Каховка, Київ, Дніпродзержинськ, Запоріжжя;
  - Г Кременчук, Київ, Дніпродзержинськ, Запоріжжя.
11. Яка область була передана зі складу РРСФР до УРСР у лютому 1954 р.?
- А Черкаська;
  - Б Кримська;
  - В Чернігівська;
  - Г Сумська.
12. У якому місті вперше було засновано клуб творчої молоді «Пролісок»?
- А Черкасах;
  - Б Львові;
  - В Запоріжжі;
  - Г Одесі.
13. Перший клуб творчої молоді — «Супутник» очолив:
- А Г. Севру;
  - Б В. Касіян;
  - В Л. Танюк;
  - Г Г. Майборода.
14. Хто був першим секретарем ЦК КПУ у 1949–1953 рр.?
- А Л. Мельников;
  - Б П. Мешик;
  - В Л. Берія;
  - Г Т. Строкач.

15. У 60-х р. сформувалася Українська робітничо-селянська спілка (УРСС), яку очолив:
- А І. Дзюба;
  - Б О. Лібович;
  - В Й. Боровницький;
  - Г Л. Лук'яненко.
16. Президентом Академії наук УРСР в 1962 р. було обрано:
- А О. Бородинського;
  - Б О. Палладіна;
  - В Б. Патона;
  - Г І. Курчатова.
17. На 1951–1955 рр. припадає __ п'ятирічка.
- А IV;
  - Б V;
  - В VI;
  - Г VII.
18. Важливим засобом піднесення тваринницького господарства М. Хрущова вважав збільшення посівів:
- А пшениці;
  - Б ячменю;
  - В кукурудзи;
  - Г проса.
19. Якими методами здійснювалося модернізація України у середині 1950-х — на початку 1960-х рр.?
- А Шляхом залучення іноземних інвестицій;
  - Б завдяки запровадженню системи реформ;
  - В застосовуючи масовий терор та експлуатацію населення;
  - Г шляхом прийняття нового законодавства.
20. Якому питанню в діяльності шістдесятників в Україні приділялося найбільше уваги?
- А Національному питанню;
  - Б встановленню верховенства суспільства над державою;
  - В ліквідації регламентації творчості митців;
  - Г досягненню верховенства держави над суспільством.
21. Смерть Й. Сталіна призвела до:
- А до громадянської війни;
  - Б боротьби за владу серед партійного керівництва;
  - В згуртування правлячої верхівки партії;
  - Г послаблення впливу партії на життя суспільства.

22. Лібералізація політичного режиму супроводжувалася:
- А новими хвилями арештів;
  - Б політичним і морально-психологічним оздоровленням суспільства;
  - В запровадженням екстенсивного характеру виробництва;
  - Г кардинальними змінами в структурі партійного керівництва.
23. У чому виявилася демократизація суспільно-політичного життя в період «відлиги»?
- А Була запроваджена демократична система виборів;
  - Б припинилося втручання партійних органів у діяльність господарських і культурних установ;
  - В запроваджувалися «громадські засади» в різних галузях господарської, культурної діяльності, відбувалося певне скорочення управлінського апарату, активізувалася діяльність рад, профспілок, комсомолу;
  - Г це призвело до наростання кризових явищ у суспільстві.
24. Як вплинула освітня реформа 1959 р. на викладання української мови?
- А У російських школах УРСР припинялось викладання української мови;
  - Б збільшилася кількість годин на викладання української мови;
  - В було зафіксоване положення про факультативність вивчення української мови;
  - Г в українських школах УРСР заборонялось викладання українською мовою.
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Рентабельність	1	шлях розвитку, пов'язаний з кількісним збільшенням випуску продукції за рахунок зростання витрат живої праці, сировини й матеріалів;
Б дефіцит	2	соціально-політична практика, що характеризується нехтуванням об'єктивними законами історичного процесу з урахуванням бажань й довільних рішень осіб, які її здійснюють;
В екстенсивний розвиток економіки	3	прибутковість виробництва, його доходність;
Г волонтаризм	4	нестача чогось;
	5	процес зближення економік ряду країн, їх співпраця.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А	Червень 1956 р.	1	перша велика хвиля арештів інтелігенції, працівників культури, журналістів України;
Б	лютий 1960 р.	2	усунення з посади першого секретаря ЦК КПРС М. Хрушова;
В	жовтень 1964 р.	3	в Україні став до ладу перший атомний реактор;
Г	серпень 1965 р.	4	постанова ЦК КПРС «Про подолання культу особи та його наслідки»;
		5	запуск першого штучного супутника Землі.

27. Співвіднесіть назви міст та провідні промислові підприємства, які в них знаходяться.

А	Дніпропетровськ	1	трансформаторний завод;
Б	Запоріжжя	2	завод сільськогосподарських машин;
В	Львів	3	спорудження заводів важких пресів та бурязкозбиральних комбінатів;
Г	Херсон	4	автобусний завод;
		5	випуск суховантажних кораблів.

28. Установіть відповідність між назвами творів чи збірок та прізвищами їхніх авторів.

А	Г. Тютюнник	1	«Украдене щастя»;
Б	І. Дзюба	2	«Вир»;
В	Ю. Мейтус	3	«Зачарована Десна»;
Г	О. Довженко	4	«Інтернаціоналізм чи русифікація?»;
		5	«В окопах Сталінграда».

29. Установіть відповідність між галузями промисловості та областями, де вони сконцентрувалися.

А	Нафтовидобувна	1	Запорізька;
Б	гірничовидобувна	2	Івано-Франківська;
В	автомобілебудівна	3	Луганська;
Г	хімічна	4	Донецька;
		5	Миколаїв.

30. Установіть відповідність між галузями культури та їх представниками.

А Література	1	Л. Грабовський;
Б музика	2	М. Бажан;
В образотворче мистецтво	3	М. Зарудний;
Г театр	4	Т. Яблонська;
	5	Ю. Ілленко.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А реформування управління економікою — створення раднаргоспів;
- Б ухвалення на XXII з'їзд КПРС нової програми КПРС — програми будівництва комунізму;
- В входження Криму до складу УРСР;
- Г створення Української робітничо-селянської спілки.

32. Розташуйте в логічній послідовності за пріоритетами галузі промисловості в УРСР у роки семирічки:

- А металургійна, вугільна промисловість;
- Б легка, харчова промисловість;
- В електротехнічна промисловість;
- Г літакобудівна, суднобудівна промисловість.

33. Розташуйте в логічній послідовності етапи деєталінізації:

- А припинення масових репресій, реабілітація незаконно засуджених;
- Б лібералізація політичного режиму;
- В рух «шістдесятників»;
- Г деєталінізація управління економікою.

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Поновленням (оновленням, спроможністю) у правах вважається винесення виправдовуючого вироку при перегляді справи, постановою про припинення кримінальної справи через відсутність складу злочину або недоведення участі у скоєнні злочину, а також постановою про припинення справи про адміністративну відповідальність.

- 1) Запишіть термін.
- 2) З яким періодом в історії України це пов'язано?
- 3) З яким політичним діячем був пов'язаний цей процес?

35. «Це був переддень — «лебедина пісня» Хрущова. Для нього не настала фізична смерть, але політична була близько, і її організував Брежнєв. Він (М. Хрущов. — *Авт.*) багато в чому покладався на Україну, на її підтримку його діяльності... У всій політичній грі величезна роль відводилася Україні».
- 1) Про подію якого року йдеться в цьому уривку?
  - 2) З яким періодом історії України це пов'язано?
  - 3) Назвіть прізвища учасників змови.
36. «З 1917 р. працював робітником на різних підприємствах Карлівки. У 1921–1923 рр. — секретар Карлівського райкому комсомолу. У 1939–1940 і 1944–1946 рр. — заступник міністра харчової промисловості УРСР. Одночасно в 1944–1946 рр. — головний уповноважений уряду УРСР з переселення українців із Польщі до України. З 1946 р. — постійний представник Ради міністрів УРСР при уряді СРСР. У 1950–1953 рр. — перший секретар Харківського обкому Компартії України, з 1953 р. — другий секретар ЦК КПУ. У 1965–1977 рр. — голова Президії Верховної Ради СРСР».
- 1) Вкажіть прізвище партійного діяча.
  - 2) З якими періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть, учасником яких подій він був?
37. Група молодих літераторів, митців і вчених в Україні, які своїми творами й активною громадською діяльністю намагалися відроджувати національну свідомість, боролися за збереження української мови та культури, сприяли демократизації суспільно-політичного життя в республіці.
- 1) Запишіть умовну назву групи.
  - 2) З яким періодом в історії України це пов'язано?
  - 3) Назвіть прізвища відомих вам літераторів, митців, вчених, які брали активну участь у цьому русі.
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. У чому ви вбачаєте головну відмінність десталінізації в Росії та в Україні?
39. У чому суть економічної дискусії на початку 60-х рр.? Якими були її наслідки?
40. Охарактеризуйте подвійність позиції України у вирішенні міжнародних конфліктів. Дайте цьому оцінку.
41. Охарактеризуйте процес лібералізації культурного життя в Україні.

Відповіді до теми 3**Україна в умовах десталінізації (1953–1964 рр.)***Завдання I типу*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Г	В	А	Б	В	Б	В	Г	А	Б	Б
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	А	Г	В	Б	В	Б	А	Б	Б	В	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	3	4	3	2	2	2	2	1	1
Б	4	3	1	4	4	1	4	4	2
В	1	2	4	1	1	4	1	2	4
Г	2	1	2	3	3	3	3	3	3

Завдання IV типу

34. Реабілітація. **35.** 1964 р. **36.** М. Підгорний. **37.** Шістдесятники.

Тема 4. УКРАЇНА У ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ (середина 1960-х — початок 1980-х рр.)

- I. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
1. Як називалася політика, що заперечувала будь-яку спробу оновлення суспільства, консервувала існуючий режим наростання кризи радянського ладу?
  - А «Відлига»;
  - Б «застою»;
  - В «пробудження»;
  - Г «замороження».
2. Фаза суспільного розвитку, перехідна між соціалізмом і комунізмом в 1960–1970-х рр., отримала назву:
  - А «квітучого соціалізму»;
  - Б «оновленого соціалізму»;
  - В «розвиненого соціалізму»;
  - Г «здорового соціалізму».
3. Як називалася партійно-господарська верхівка, яка посідала панівне становище в системі управління державою?
  - А Авторитети;
  - Б дипломати;
  - В номенклатура;
  - Г дисиденти.

4. Історичний процес швидкого зростання старих і появи нових міст та підвищення їхньої ролі в економічному і культурному житті суспільства називають:
А мілітаризація;
Б асиміляція;
В колонізація;
Г урбанізація.
5. Демонстрація проти арештів української інтелігенції в київському кінотеатрі «Україна» відбулася у:
А вересні 1965 р.;
Б березні 1966 р.;
В травні 1967 р.;
Г січні 1968 р.
6. Усунення П. Шелеста з посади першого секретаря ЦК КП України сталося у:
А січні 1968 р.;
Б березні 1968 р.;
В квітні 1970 р.;
Г травні 1972 р.
7. Якого року відбулося оприлюднення «Листа творчої молоді Дніпропетровська»?
А Травень 1967 р.;
Б квітень 1968 р.;
В жовтень 1968 р.;
Г січень 1969 р.
8. Директива колегії Міністерства освіти УРСР «Удосконалювати вивчення російської мови в загальноосвітніх школах республіки» була прийнята у:
А квітні 1967 р.;
Б січні 1972 р.;
В жовтні 1978 р.;
Г травні 1982 р.
9. В якій області протягом 1972–1986 рр. зникла найбільша кількість сіл?
А Сумській;
Б Дніпропетровській;
В Харківській;
Г Полтавській.
10. Які нові міста з'явилися на території України в період з 1965 по 1980 рр.?
А Нововолинськ, Артемівськ, Світловодськ, Слов'янськ;
Б Вільногорськ, Свердловськ, Енергодар, Краматорськ;
В Енергодар, Світловодськ, Нововолинськ, Вільногорськ;
Г Світловодськ, Макіївка, Енергодар, Нікополь.

11. У яких містах України в 1971 р. було створено наукові центри?
- А Львові, Харкові, Дніпропетровську, Донецьку, Одесі;
  - Б Полтаві, Черкасах, Вінниці, Рівному, Луганську;
  - В Ужгороді, Тернополі, Житомирі, Чернігові, Миколаєві;
  - Г Запоріжжі, Херсоні, Кіровограді, Сумах, Луцьку.
12. В яких містах України наприкінці 1970-х р. не залишилось жодної української школи?
- А Донецьку та Луганську;
  - Б Криму та Одесі;
  - В Києві та Харкові;
  - Г Донецьку та Криму.
13. Хто з названих осіб у 1970-х рр. відповідав за здійснення ідеологічної політики партії в Україні?
- А О. Ляшко;
  - Б О. Ватченко;
  - В В. Маланчук;
  - Г В. Федорчук.
14. Першим секретарем ЦК КПУ у 1963 р. став:
- А М. Суслів;
  - Б П. Шелест;
  - В В. Щербицький;
  - Г М. Підгорний.
15. Кінорежисер, який зняв фільм «Тіні забутих предків»:
- А С. Сміян;
  - Б С. Параджанов;
  - В А. Скибенко;
  - Г І. Равицький.
16. Національно орієнтований напрям дисидентського руху представляли в Україні:
- А І. Бель, Г. Вінс, В. Романюк, Й. Тереля;
  - Б М. Руденко, О. Бердник, П. Григоренко, Л. Лук'яненко;
  - В І. Дзюба, В. Чорновіл, В. Мороз;
  - Г Л. Танюк, І. Драч, М. Світличний, А. Горська.
17. П. Шелеста було усунуто з посади першого секретаря ЦК КПУ за:
- А «м'якотілість під час проведення хлібозаготівель»;
  - Б «економічне місництво та потурання українському буржуазному націоналізму»;
  - В «прояви націоналізму і сепаратизму»;
  - Г «критику ідеї “розвиненого соціалізму”».

18. Зміни в соціальному складі населення в Україні 1965–1985 рр. призвели:
- А до позитивних зрушень і сприяли розвитку суспільства;
  - Б до негативних явищ і поглиблення соціально-економічної кризи в суспільстві;
  - В до міжстанової боротьби в суспільстві і соціально-економічного занепаду;
  - Г були незначними і жодним чином не вплинули на соціально-економічний розвиток суспільства.
19. Радянське керівництво намагалося підвищити ефективність сільського господарства у 70-ті рр. масштабними заходами з:
- А меліорації та запровадження генетично модифікованих продуктів;
  - Б меліорації та хімізації сільського господарства;
  - В хімізації та запровадження фермерського господарства;
  - Г застосування сучасної сільськогосподарської техніки.
20. У шкільній реформі, що була здійснена у 1984 р., наголос робився на:
- А трудовому навчанні;
  - Б гуманітарних предметах;
  - В природно-математичних предметах;
  - Г економічних і суспільствознавчих предметах.
21. Прийняття Продовольчої програми за часів правління Л. Брежнєвим свідчило про:
- А розквіт сільського господарства;
  - Б занепад і кризу сільського господарства;
  - В стагнацію (відсутність динаміки розвитку) сільського господарства;
  - Г необхідність залучення іноземних інвестицій у сільське господарство.
22. Які наслідки мало створення каскаду гідроелектростанцій та штучних морів на Дніпрі у 70-х рр. XX ст.?
- А Сприяло видобутку дешевої електроенергії та створенню умов для розвитку меліоративного господарства;
  - Б сприяло видобутку дешевої електроенергії та розвитку рибного господарства;
  - В спричинило подорожчання електроенергії в інших областях;
  - Г спричинило погіршення екологічної ситуації та загибель історичних населених пунктів.
23. Активізація опозиційного руху в Україні у 70-х рр. була пов'язана з тим, що:
- А Конституція СРСР та УРСР 70-х рр. передбачали право на свободу слова і зібрань;
  - Б розпочалося згорання владою процесу десталінізації, посилення русифікації;
  - В західні держави почали активно підтримувати опозицію в СРСР;
  - Г П. Шелеста зняли з посади першого секретаря ЦК КПУ.

28. Співвіднесіть прізвища діячів з фактами їхньої біографії.

А М. Руденко	1	президент Академії наук УРСР;
Б Й. Тереля	2	лідер Української Гельсінської спілки;
В Б. Патон	3	головний редактор журналу «Український вісник»;
Г В. Чорновіл	4	лідер релігійних дисидентів;
	5	кінорежисер, що поставив фільми «Вавилон XX» та «Білий птах з чорною відзнакою».

29. Установіть відповідність між режисерами та назвами кінострічок, які вони зняли.

А І. Миколайчук	1	«Тривожний місяць вересень»;
Б Л. Осика	2	«Вавилон—XX»;
В Л. Биков	3	«Криниця для спраглих»;
Г Ю. Ілленко	4	«У бій йдуть лише старі»;
	5	«Тіні забутих предків».

30. Установіть відповідність між напрямми дисидентського руху та їхніми цілями.

А Правозахисний	1	боротьба за національні інтереси українського народу;
Б національно орієнтований	2	відновлення діяльності УКГЦ та УАПЦ;
В релігійний	3	боротьба за незалежність України;
Г самостійницький	4	захист прав людини згідно з Гельсінськими угодами.

III. Завдання цієї форми складається з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А у Києві відкрито палац культури «України»;
- Б у Києві відбулися XXII (Московські) Олімпійські ігри;
- В демонстрація біля пам'ятника Т. Шевченкові в Києві;
- Г утворення Української Гельсінської спілки.

32. Розташуйте в логічній послідовності:

- А у Кривому Розі збудована найбільша у світі доменна піч;
- Б на Запорізькому автозаводі «Комунар» розпочато серійний випуск автомобіля «Запорожець-966»;
- В закінчено спорудження трансконтинентального газопроводу Уренгой—Помари—Ужгород;
- Г на Нікопольському заводі здано в експлуатацію найбільший у СРСР трубний цех.

33. Розташуйте у логічній послідовності:

- А В. Чорновіл підготував збірку матеріалів «Лихо з розуму» про арешти в Україні;
- Б перша хвиля арештів дисидентів України;
- В нові репресії проти української інтелігенції;
- Г протест 139 діячів культури України проти арештів та утисків української культури.

IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*

34. «... Людина, яка відкрито не погоджувалася з існуючою політичною системою, ідеологією».

- 1) Запишіть термін.
- 2) З яким періодом в історії України це пов'язано?
- 3) Назвіть прізвища відомих вам діячів які брали в цьому активну участь?

35. «...через низький природний приріст населення, який у повоєнний період з року в рік знижується, у майбутньому п'ятиріччі можливості щодо направлення робочої сили за межі Української РСР різко скоротились...

У цих умовах виконання завдання з переселення на Далекий Схід і в Читинську область, встановленого постановою ЦК КПРС та РМ СРСР, більше ніж на половину здійснювались за рахунок високоіндустріальних областей, в т. ч. Донецької, Дніпропетровської, Харківської та Ворошиловградської... Враховуючи викладене, РМ УРСР вважає за можливе направити з республіки 2500 родин, по 500 родин щорічно...»

- 1) Про які події йдеться в цьому уривку?
- 2) Вкажіть хронологічні межі цього явища.
- 3) З якими територіями це було пов'язано?

36. «Після демобілізації — інженер на коксохімічному заводі в м. Дніпродзержинську, з 1946 р. секретар парткому на тому ж заводі. З того часу постійно перебував на партійній роботі. З 1957 р. — член президії та секретар ЦК КПУ. У 1961–1963 рр. — голова Ради міністрів УРСР, кандидат до президії ЦК КПРС. 1963–1965 рр. — перший секретар Дніпропетровського обкому КПУ. 1965–1972 рр. — знову голова Ради міністрів УРСР. З 1966 р. — член політбюро ЦК КПУ та з 1971 р. — ЦК КПРС. У 1972–1989 рр. — перший секретар ЦК КПУ».

- 1) Назвіть прізвище партійного діяча в Україні.
- 2) З якими періодом в історії України пов'язана його діяльність?
- 3) Назвіть, учасником яких подій він був.

37. Єдиний метод, який повинен був використовуватися в літературі 1960–1980-х рр. й означав творче сприйняття й відображення світу.
- 1) Назвіть термін.
  - 2) З якими подіями історії України це пов'язано?
  - 3) Хто із політичних діячів був ініціатором запровадження цього методу?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. У чому полягала ідеологічна криза радянського політичного режиму? Чи можна було, на вашу думку, подолати цю кризу в рамках політичного ладу, закріпленого Конституцією 1978 р.?
39. Назвіть складові економічної реформи другої половини 1960-х рр. та визначте причини її провалу.
40. Дайте оцінку досягненням і прорахункам у галузі народної освіти. Чи справді в цей час загальноосвітня школа переживала кризу?
41. У чому полягало історичне значення діяльності українських дисидентів? Яке місце ви можете відвести їм в історії України?

Відповіді до теми 4

Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.)

Завдання I типу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	В	В	Г	А	Г	Б	В	В	В	А	Г
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
В	В	Б	В	В	Б	Б	А	Б	Г	Б	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	2	3	2	2	4	2	3	2
Б	3	4	1	4	1	3	4	1	1
В	2	1	4	1	4	2	1	4	4
Г	1	3	2	3	3	1	3	2	3

Завдання IV типу

34. Дисидент. 35. 1971–1975 рр. 36. В. Щербицький. 37. Соцреалізм.

Тема 5. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ Й ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985–1991 рр.)

1. *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- Позначте, як називається удосконалення всіх сфер життя, здійснюване під керівництвом КПРС у другій половині 80-х рр.:
А «відбудова»;
Б «реконструкція»;
В «переобладнання»;
Г «перебудова».
  - Громадсько-політичні організації, що не були офіційно зареєстровані, мали назву:
А легальні;
Б неформальні;
В ворожі;
Г підпільні.
  - Переповнення грошового обігу масою надлишкових паперових грошей, що спричиняє знецінювання їх, зростання цін на предмети першої необхідності, називається:
А інфляція;
Б лібералізація;
В реабілітація;
Г спекуляція.
  - Позначте, як називається набуття державою незалежності та самостійності у внутрішній та зовнішній політиці:
А універсал;
Б суверенітет;
В гласність;
Г декларація.
  - М. Горбачов був обраний генеральним секретарем ЦК КПРС у:
А березні 1985 р.;
Б квітні 1985 р.;
В травні 1986 р.;
Г вересні 1986 р.
  - Позначте, коли відбувся перший страйк шахтарів України:
А травень 1989 р.;
Б липень 1989 р.;
В жовтень 1989 р.;
Г березень 1990 р.

7. Декларацію про державний суверенітет країни було проголошено в:
- А березні 1990 р.;
  - Б травні 1990 р.;
  - В червні 1990 р.;
  - Г липні 1990 р.
8. Верховна Рада затвердила Державний Прапор України в:
- А листопаді 1991 р.;
  - Б грудні 1991 р.;
  - В січні 1992 р.;
  - Г лютому 1992 р.
9. Який регіон України перебрав на себе роль «українського П'ємонту» у другій половині 80-х рр.?
- А Крим;
  - Б Львівщина;
  - В Донбас;
  - Г Одещина.
10. Живий ланцюг «Українська хвиля» у 1990 р. простягався:
- А від Києва до Сімферополя;
  - Б від Києва до Донецька;
  - В від Києва до Львова;
  - Г від Львова до Донецька.
11. У 1990 р. на виборах до місцевих рад демократичні сили перемогли у:
- А Закарпатській, Чернівецькій і Чернігівській областях;
  - Б Київській, Вінницькій і Хмельницькій областях;
  - В Львівській, Івано-Франківській і Тернопільській областях;
  - Г Волинській, Житомирській і Рівненській областях.
12. Першими незалежність України визнали:
- А Росія та Аргентина;
  - Б Угорщина та Англія;
  - В Польща і Канада;
  - Г Латвія і Литва.
13. Хто був обраний головою Верховної Ради УРСР XII скликання у травні 1990 р.?
- А І. Юхновський;
  - Б В. Івашко;
  - В В. Фокін;
  - Г І. Плющ.

14. Хто із названих діячів був першим головою Народного Руху України?
- А І. Гель;
  - Б М. Горинь;
  - В І. Драч;
  - Г С. Губенко.
15. У 1988 р. лідером Української Гельсінської спілки було обрано:
- А Л. Лук'яненка;
  - Б І. Драча;
  - В В. Чорновола;
  - Г П. Павличка.
16. В результаті виборів 1 грудня 1991 р. першим Президентом незалежної України було обрано:
- А І. Юхновського;
  - Б В. Івашка;
  - В Л. Кравчука;
  - Г С. Гуренка.
17. Верховна Рада УРСР прийняла закон «Про мови в УРСР» у:
- А липні 1989 р.;
  - Б вересні 1989 р.;
  - В жовтні 1989 р.;
  - Г березні 1990 р.
18. «Група 239» у складі Верховної Ради України, обраної в березні 1990 р., представляла інтереси:
- А комуністичної більшості;
  - Б центристів;
  - В опозиції;
  - Г лівих сил.
19. Перший в Україні страйк організували:
- А вчителі;
  - Б шахтарі;
  - В лікарі;
  - Г студенти.
20. Першою формально задекларованою партією стала:
- А Демократична партія України;
  - Б Українська християнсько-демократична партія;
  - В Українська республіканська партія;
  - Г Соціал-демократична партія України.

21. Якою була реакція керівництва СРСР на вибух на Чорнобильській АЕС?
- А оголосило всім про вибух на Чорнобильській АЕС;
  - Б прагнуло приховати від громадськості факт вибуху;
  - В почало вживати заходів щодо подолання наслідків аварії;
  - Г почало негайну евакуацію населення з території забруднення радіоактивними речовинами.
22. Проголошений М. Горбачовом курс «прискорення» мав на меті:
- А упровадження економічних методів управління ринкового типу на підприємствах;
  - Б реконструкцію промисловості та підвищення якості виробленої продукції;
  - В збільшення обсягів виробництва в легкій та харчовій промисловості;
  - Г підвищення зарплат працівникам бюджетної сфери, збільшення пенсій.
23. Значення гласності полягала в тому, що:
- А люди могли мислити по-новому, одержати об'єктивну інформацію, мати власну думку;
  - Б заборонялась будь-яка критика, інформація мала суб'єктивний характер;
  - В на всі засоби масової інформації накладалася жорстка цензура;
  - Г люди мислили старими догмами й стереотипами.
24. На позачерговій сесії Верховної Ради УРСР у серпні 1991 р. було прийнято:
- А Указ «Про заборону діяльності Компартії України»;
  - Б Акт проголошення незалежності України;
  - В Декларацію про державний суверенітет України;
  - Г Закон УРСР «Про вибори президента».
- II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.
25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.
А Гласність	1	забезпечення гарантованих Конституцією громадянських прав особи;
Б суверенітет	2	можливість отримання правдивої інформації;
В лібералізація	3	підкуп державних і політичних діячів;
Г корупція	4	цілковита незалежність держави від інших держав в її внутрішній зовнішній політиці;
	5	перевищення видатків над доходами в рамках державного бюджету.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А 24 серпня 1991 р.	1	початок «перебудови»;
Б квітень 1985 р.	2	перші альтернативні вибори до Верховної Ради;
В березень 1990 р.	3	запровадження продажу товарів за картками споживача з купонами;
Г листопад 1990 р.	4	Акт проголошення незалежності України;
	5	Декларація про державний суверенітет України.

27. Співвіднесіть характер спрямування партії та її назву.

А Праві	1	УРП, ДемПУ, УСДП;
Б національно-центристські	2	Партія зелених (ПЗУ);
В українська соціал-демократія	3	СДПУ, ОСДПУ;
Г екологічні	4	УНП, УХДП, ДСУ, УНДП;
	5	Товариство ім. Т. Г. Шевченка, Товариство «Меморіал».

28. Співвіднесіть прізвища з посадами, які обіймали ці особи.

А І. Юхновський	1	перший секретар КПУ в 1991 р.;
Б В. Фокін	2	голова «Народної Ради» в 1990 р.;
В Л. Кравчук	3	голова Ради міністрів УРСР в 1990 р.;
Г С. Гуренко	4	президент України з 1991–1994 рр.;
	5	президент Академії наук України.

29. Установіть відповідність між громадськими організаціями та їх представниками.

А УАНТІ	1	Л. Лук'яненко;
Б УГС	2	Ю. Шербак;
В Товариство української мови ім. Т. Шевченка	3	М. Руденко;
Г «Зелений світ»	4	Д. Павличко;
	5	В. Чорновіл.

30. Установіть відповідність між партіями та їхніми цілями.

А	УРП	1	відродження і захист природного довкілля і людини від згубних техногенних факторів;
Б	ПЗУ	2	побудова української незалежної соборної держави;
В	ОСДПУ	3	у питаннях національно-державного будівництва перебувала на конфедеративних позиціях;
Г	ПДВУ	4	базувалась на принципах демократичного соціалізму, демократичних свобод і конкуренції різних форм власності;
		5	захист досягнень соціалізму, недопущення приватизації землі, ліквідації колгоспів та роздержавлення промислових підприємств.

III. Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А голодування студентів;
- Б вибух на Чорнобильській АЕС;
- В спроба антиконституційного перевороту в СРСР;
- Г прийняття Декларації про державний суверенітет України.

32. Розташуйте в логічній послідовності процеси які відбувалися в період «перебудови»:

- А загострення економічної і соціальної кризи;
- Б формування багатопартійної системи;
- В піднесення робітничого руху;
- Г падіння авторитету Компартії України.

33. Розташуйте в логічній послідовності етапи формування багатопартійної системи в Україні на початку 90-х рр.:

- А створення політичної партії УРП;
- Б вихід представників Демплатформи з КПУ й утворення ПДВУ;
- В прийняття ВРУ постанови «Про порядок реєстрації громадянських об'єднань»;
- Г виникнення українських партій СДПУ, УНДП, УНП, ПЗУ.

IV. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).

34. Заява від імені парламенту, уряду, партії, урочисте проголошення певних положень чи принципів.

- 1) Назвіть термін.
- 2) З якими подіями в історії України цей термін пов'язаний?
- 3) Якого року відбулося це проголошення?

35. «Провести в березні одночасно із загальносоюзним референдумом опитування населення української РСР для виявлення думки громадян щодо змісту майбутнього Союзу».
- 1) Про які події йдеться?
  - 2) Вкажіть рік проведення цього заходу.
  - 3) Які ще країни брали в цьому участь?
36. «Член КППС з 1958 р. Працював викладачем Чернігівського фінансового технікуму. З 1960 р. — лектор, пізніше зав. відділом пропаганди і агітації Чернівецького обкому КППС. Закінчив Академію суспільствознавчих наук у Москві, кандидат економічних наук. З 1970 р. працював в апараті ЦК КПУ. З 1989 р. — секретар ЦК КПУ з ідеології, кандидат у члени політбюро Компартії. З 1990 р. — голова Верховної Ради України. З 1994 р. — депутат Верховної Ради України. У 1995 р. очолив всеукраїнське об'єднання «Порозуміння», президент Фонду сприяння розвитку мистецтв України».
- 1) Назвіть прізвище українського політичного діяча.
  - 2) З яким періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Яку найвищу посаду обіймав у період політичної діяльності в незалежній Україні?
37. Програмова ціль: «...наш суспільний ідеал — свобода, справедливість, народовладдя. Наша партія пропонує суспільству систему поглядів, яка уявляється нам як теоретичне заперечення антинародного, тоталітарного ладу і проєкт побудови нового суспільного устрою — демократичного й гуманного.
- Отже, вона закономірно приєднується до світового соціал-демократичного руху, продовжує традиції української соціал-демократії. Суспільний лад, який хочемо встановити, зведе народним...»
- 1) Вкажіть назву політичної партії.
  - 2) З яким періодом в історії України пов'язана діяльність партії?
  - 3) Який вплив мали ідейні засади партії на тогочасне суспільство?
- V. *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
38. Доведіть, що УРСР того часу справедливо вважали «заповідником застою».
39. Як відреагувало керівництво ЦК КПУ, уряд на чорнобильську катастрофу? Чим була зумовлена така позиція?
40. Охарактеризуйте умови, за яких розгортався український національно-визвольний рух у другій половині 80-х рр. Які фактори сприяли цьому?
41. Яка подія засвідчила, що Україна досягла реальної, а не декларованої незалежності?

Відповіді до теми 5**Розпад Радянського Союзу й відродження незалежної України (1985–1991 рр.)***Завдання I типу*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Г	Б	А	Б	А	Б	Г	В	Б	В	В	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Б	В	А	В	В	Б	Б	В	Б	Б	А	Б

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	2	4	4	2	3	2	3	2	2
Б	4	1	1	3	1	1	1	4	4
В	1	2	3	4	4	4	4	3	1
Г	3	3	2	1	2	3	2	1	3

Завдання IV типу

34. Депортація. **35.** 1991 р. **36.** Л. Кравчук. **37.** ДПУ (Демократична партія України).

Тема 6. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1991–2007 рр.)

- I.** *Завдання цієї форми складаються зі вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно вибрати один правильний.*
- 1.** Послаблення ролі держави у формуванні цін, дозвіл на формування вільних цін, що формується ринком, — це:
  - А** диференціація цін;
  - Б** лібералізація цін;
  - В** демократизація цін;
  - Г** авторизація цін.
- 2.** Форма господарювання на селі, що базується на приватній власності на землю, — це:
  - А** колективне господарство;
  - Б** фермерське господарство;
  - В** радгоспи;
  - Г** агропромисловий комплекс.
- 3.** Яку має назву система, яка визначає результати голосування й за якої обраним вважається кандидат, який одержав більшість голосів виборців у даному окрузі?
  - А** Пропорційна;
  - Б** мажоритарна;
  - В** мажоритарно-пропорційна;
  - Г** лінійна.

4. Вимирання, чисельне переважання показників смертності (кількість померлих) над показниками народжуваності (кількість народжених) називають:
  - А популяція;
  - Б консолідація;
  - В депопуляція;
  - Г демонополізація.
5. Україна стала членом Ради Європи:
  - А 1992 р.;
  - Б 1993 р.;
  - В 1995 р.;
  - Г 2001 р.
6. Конституція України була прийнята у:
  - А травні 1995 р.;
  - Б червні 1996 р.;
  - В березні 1998 р.;
  - Г липні 1998 р.
7. Всеукраїнський референдум за ініціативою президента відбувся у:
  - А квітні 1999 р.;
  - Б грудні 1999 р.;
  - В квітні 2000 р.;
  - Г жовтні 2000 р.
8. Якого року в Україні було здійснено перехід на 12-бальну систему оцінювання та 12-річне навчання?
  - А 2000 р.;
  - Б 2001 р.;
  - В 2002 р.;
  - Г 2003 р.
9. 1997 р. «Договір про дружбу, співробітництво і партнерство» був укладений між:
  - А Україною і Російською Федерацією;
  - Б Україною і Білорусією;
  - В Україною і Молдовою;
  - Г Україною і Польщею.
10. З якою із вказаних держав в Україні в період з 1991 по 2007 рік не виникало напруженості у відносинах через територіальне питання?
  - А Румунією;
  - Б Молдовою;
  - В Словаччиною;
  - Г Росією.

11. Українські військові не брали участі у миротворчих операціях ООН, що проводилися в:
- А Анголі та Гватемалі;
  - Б Лівані, Ліберії та Сьєрра-Леоне;
  - В Східному Тиморі та Кувейті;
  - Г Боснії і Герцеговині, в краю Косово (Сербія).
12. Які держави є сьогодні основними постачальниками газу в Україну?
- А Росія та Азербайджан;
  - Б Росія й Таджикистан;
  - В Росія й Туркменістан;
  - Г Росія та Грузія.
13. Хто став головою Верховної Ради України XII (I) скликання після обрання Л. Кравчука президентом України?
- А І. Плющ;
  - Б О. Мороз;
  - В В. Чорновіл;
  - Г В. Литвин.
14. Укажіть прізвище Президента України і Голови Верховної Ради України, які брали участь у підписанні Конституційного договору:
- А Л. Кравчук та І. Плющ;
  - Б Л. Кучма та О. Мороз;
  - В В. Ющенко та В. Литвин;
  - Г В. Янукович та О. Ткаченко.
15. Президентом України у 2004 р. був обраний:
- А В. Янукович;
  - Б О. Мороз;
  - В Л. Кучма;
  - Г В. Ющенко.
16. Хто із вказаних осіб найдовше перебував на посаді прем'єр-міністра України?
- А В. Пустовойтенко;
  - Б А. Кінах;
  - В Ю. Тимошенко;
  - Г В. Єхануров.
17. Які грошові знаки виконували функцію засобів грошового обігу в Україні в період 1992–1996 рр.?
- А Гривні;
  - Б купони-карбованці багаторазового використання;
  - В долари;
  - Г рублі.

18. Коли в Україні був створений Конституційний Суд?
- А 1990 р.;
  - Б 1991 р.;
  - В 1996 р.;
  - Г 1998 р.
19. У чому полягає особливість релігійного життя в незалежній Україні?
- А УПАЦ МП офіційно визнана головною релігією в Україні;
  - Б УАПЦ КП названа державною релігією в Україні;
  - В усім особам гарантована свобода совісті, всі релігійні організації та конфесії є рівними перед законом;
  - Г усім особам до 18 років заборонялося відвідувати будь-які релігійні організації та церковні конфесії.
20. Яке питання виносилося на Всеукраїнський референдум у квітні 2000 р.?
- А Прийняття Конституції України;
  - Б обмеження кількості депутатів Верховної Ради та їхніх повноважень;
  - В питання довіри чи не довіри Верховній Раді України і Президенту;
  - Г переобрання голови Верховної Ради України.
21. Що спричинило виникнення державного боргу Росії?
- А Небажання і неможливість України своєчасно сплачувати Росії за енергоносії;
  - Б зволікання з приватизацією державних підприємств, що мали борги перед російськими підприємствами;
  - В відсутність правової бази для розвитку ринкової економіки;
  - Г нееквівалентний поділ Чорноморського флоту і неспроможність України сплачувати за «зайві» кораблі.
22. Як було вирішено питання ядерної зброї України після приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї?
- А Ядерна зброя визначала міжнародний статус незалежної України;
  - Б Україна позбулася ядерної зброї в обмін на міжнародні гарантії безпеки й територіальної цілісності;
  - В Україна продала ядерну зброю третім державам та отримала кошти для розвитку національної економіки;
  - Г Україна створила додаткові атомні електростанції.
23. Як вплинула Помаранчева революція на міжнародний статус України?
- А Сприяла зростанню міжнародного авторитету України як демократичної держави;
  - Б сприяла падінню міжнародного авторитету України як держави, в якій влада не контролює ситуацію;
  - В вона жодним чином не вплинула на міжнародний авторитет України, тому що була її суто внутрішньою справою;
  - Г призвела до наростання кризових явищ в економічній, політичній, культурній і духовній сферах українського суспільства.

24. Яка з наведених причин не впливала на поглиблення економічної кризи України в перехідний період?
- А Відсутність чіткої економічної програми;
  - Б непослідовність, повільність у проведенні нагальних реформ;
  - В нерішучість і консерватизм уряду;
  - Г відсутність правової бази для розвитку ринкової економіки.

II. Завдання цієї форми складаються зі спільного вступного запитання та чотирьох завдань, позначених буквами, до кожного з яких потрібно підібрати один варіант відповіді, позначений цифрою.

25. Співвіднесіть поняття з їхніми визначеннями.

А Самміт	1	передача державної або муніципальної власності за плату або безкоштовно у приватну власність;
Б доктрина	2	система поглядів на певне явище, спосіб розуміння, основна ідея будь-якої теорії;
В концепція	3	політичне, філософське чи інше учення, теорія, політична програма;
Г приватизація	4	ділова зустріч, спрямована на досягнення конкретних результатів за участі кількох зацікавлених сторін;
	5	випуск паперових грошей при недостатній кількості готівки та для покриття дефіциту державного бюджету.

26. Співвіднесіть дати з подіями.

А 1991 р.	1	прийнято закон України «Про загальну середню освіту»;
Б 1992 р.	2	Україна стала членом Ради Європи;
В 1995 р.	3	заснування Збройних Сил України;
Г 1999 р.	4	створення Української православної церкви Київського патріархату;
	5	прийняття Конституції України.

27. Співвіднесіть провідні українські підприємства з містами, де вони розташовані.

А «Мотор-Січ»	1	Дніпропетровськ;
Б АНТК ім. Антонова	2	Київ;
В «Південмаш»	3	Харків;
Г «Арсенал»	4	Запоріжжя;
	5	Львів.

28. Співвіднесіть прізвища діяча з фактами їхньої біографії.

А	Л. Каденюк	1	володар нагороди «Золотий м'яч» у 2005 р.;
Б	Я. Клочкова	2	переможець «Євробачення–2004»;
В	А. Шевченко	3	переможець на Олімпіаді в Афінах (2004) з плавання;
Г	Р. Лижичко	4	перший космонавт незалежної України;
		5	чемпіон світу з шахів.

29. Установіть відповідність між партіями та їхнім спрямуванням.

А	Центристські	1	ПЗУ;
Б	праві	2	УРП, ПДВУ, ПЗУ, ЛПУ, СДП, СДПУ(о);
В	ліві	3	УНА, УНСО, ДСУ, КУН, СНПУ;
Г	екологічні	4	СПУ, КПУ, СелПУ;
		5	Федерація профспілок України, Український союз промисловців, Асоціація міст України.

30. Установіть відповідність між політичними партіями та їхніми лідерами.

А	Партія регіонів	1	О. Мороз;
Б	«Наша Україна»	2	П. Симоненко;
В	СПУ	3	В. Янукович;
Г	КПУ	4	В. Ющенко;
		5	В. Литвин.

III. *Завдання цієї форми складаються з інструкції та чотирьох подій, які треба розташувати в правильній послідовності.*

31. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А створення Української православної церкви Київського патріархату;
- Б Україна стала членом Ради Європи;
- В приєднання України до Болконського процесу;
- Г створення Збройних Сил України.

32. Розташуйте в логічній послідовності етапи державотворчого процесу в Україні 90-х рр.:

- А прийняття закону «Про державний кордон України»;
- Б запровадження в обіг власної грошової одиниці;
- В затвердження державної символіки України;
- Г прийняття закону «Про громадянство».

33. Розташуйте в логічній послідовності хід подій в Україні в 2000–2002 рр.:
- А відставка уряду В. Ющенко;
  - Б початок «касетного скандалу» у зв'язку зі зникненням журналіста Г. Гонгадзе;
  - В ініціювання Л. Кучмою дискусії про необхідність політичної реформи в Україні та внесення змін до Конституції;
  - Г створення парламентської більшості, переобрання голови Верховної Ради.
- IV. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю, які передбачають запис прізвища діяча, назви події або явища, поняття, року, коли відбувалася подія, або речення (залежно від вимог завдання).*
34. «Відмова від переваги політичних методів управління суспільним життям, визволення державних і суспільних організацій від ідеологічного тиску та політичного диктату партій чи рухів, або монопольної влади».
- 1) Назвіть термін.
  - 2) З яким періодом в історії України це пов'язано?
  - 3) Назвіть хронологічні межі цього процесу.
35. «...Після повторних виборів Президента України я зрозуміла, що повинна бути на майдані Незалежності — разом з друзями, викладачами, взагалі нашою нацією відстояти справедливість. Сьогодні неможливо спокійно сприймати те, що коїться в країні: демократія та свобода слова існують тільки теоретично, процвітає корупція та бідність, а влада переслідує людей, які не згодні з нею. Народ повинен вірити в себе, у свою державу, допомогти сам собі. Хочу побажати всім, хто понад усе стоїть за правду, щоб вистояли, вибороти її до кінця! Ми не натовп, а нація, і правда буде за нами!»
- 1) Про які події йдеться в цьому уривку?
  - 2) Вкажіть рік, з яким ця подія пов'язана.
  - 3) Назвіть політичних діячів сучасної України, які брали в цьому активну участь?
36. «У 1986–1991 рр. — генеральний директор ВО «Південмаш» — найбільшого заводу бойової та ракетно-космічної техніки. За участь у створенні унікальних технологій удостоєний Ленінської премії та Державної премії України. Кандидат технічних наук, професор. У 1990 р. обраний депутатом Верховної Ради УРСР, 13 жовтня 1992 р. призначений Прем'єр-міністром України. У 1993–1994 рр. президент Української спілки промисловців і підприємців, один з організаторів Міжрегіонального блоку».
- 1) Назвіть прізвище українського політичного й державного діяча.
  - 2) З яким періодом в історії України пов'язана його діяльність?
  - 3) Назвіть, учасником яких подій він був.

- 37.** Спосіб прийняття законів та вирішення найважливіших питань державного життя шляхом всенародного голосування.
- 1) Вкажіть назву процесу.
  - 2) З якими подіями в історії України це пов'язано?
  - 3) Чи проводився цей захід у період незалежності України? Якщо так, то назвіть рік і причини проведення.
- V.** *Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, які передбачають повну відповідь на запитання або творче застосування набутих знань, умінь та навичок.*
- 38.** Які основні проблеми державотворення стояли перед Україною? Чи вдалося їх розв'язати?
- 39.** Чи вважаєте ви, що конституційний процес відбувся у цивілізованих формах і завершився історичним компромісом?
- 40.** Згадайте зміст основних програм української економіки в умовах незалежності. У чому полягали головні причини їх невдач?
- 41.** Які зміни сталися в духовному житті? Що, на ваш погляд, переважає: позитивне чи негативне? Відповідь обґрунтуйте.

Відповіді до теми 6**Україна в умовах незалежності (1991–2007 рр.)***Завдання I типу*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	Б	Б	В	В	Б	В	Б	А	В	В	В
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
А	Б	Г	А	Б	В	В	Б	А	Б	А	В

Завдання II–III типу

	25	26	27	28	29	30	31	32	33
А	4	3	4	4	2	3	2	2	3
Б	3	4	3	3	3	4	3	3	2
В	2	2	1	1	4	1	4	4	4
Г	1	1	2	2	1	2	1	1	1

Завдання IV типу

34. Деполітизація. **35.** 2004 р. **36.** Л. Кучма. **37.** Референдум.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бойко В. І.* Результати зовнішнього оцінювання 2006 року з історії // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2006. — № 7–8.
2. *Власов В. С.* Історія України: Підручн. для 7 кл. загальнонавч. закл. — К.: Генеза, 2007.
3. *Власов В. С.* Історія України: Підручн. для 8 кл. загальнонавч. закл. — К.: Генеза, 2002.
4. *Гісем О. В.* Зовнішнє оцінювання (підготовка). Історія. Тренувальні завдання / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк. — Х.: Веста: Ранок, 2007. — 128 с.
5. *Голованов С. О., Костирко С. В.* Історія стародавнього світу: Підручн. для 6 кл. загальнонавч. закл. — К.: Грамота, 2006.
6. *Гриневич Л. М.* Зовнішнє оцінювання випускників (основні підсумки 2006 року і завдання на 2007 рік) // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2006. — № 7–8.
7. *Гуман Н. М., Фрейман Г. О.* Новітня історія України: 11 кл. — К.: А.С.К., 2007.
8. *Зовнішнє незалежне тестування // Історія та правознавство.* — 2006. — № 10.
9. *Зовнішнє оцінювання з історії України. Довідник.* — Х.: Веста: Ранок, 2007.
10. *Зовнішнє оцінювання з історії. Інформаційні матеріали.* — К.: УЦОЯО, 2006. — 56 с.
11. *Зовнішнє сертифікаційне тестування // Історія та правознавство.* — 2006. — № 12.
12. *Кульчицький С. В., Шапавалов Ю. І.* Новітня історія України (1914–1939): Підручн. для 10 кл. сер. загальнонавч. закл. — К.: Генеза, 2003.
13. *Кульчицький С. В., Шапавалов Ю. І.* Новітня історія України (1939–2001): Підручн. для 10 кл. сер. загальнонавч. закл. — К.: Генеза, 2005.
14. *Медреш Є. В.* Як вивчають всесвітню історію і складають тести американські школярі // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. — 2006. — № 7–8.
15. *Мокрогуз О. П.* Зовнішнє оцінювання (підготовка). Історія. Репетитор / Мокрогуз О. П., Єрмоленко А. О. — Х.: Веста: Ранок, 2007. — 256 с.
16. *Мокрогуз О. П., Єрмоленко А. О.* Зовнішнє оцінювання (підготовка). Історія України. 10 клас: Тести для тематичного оцінювання. — Х.: Веста: Ранок, 2006. — 40 с.

17. *Мокрогуз О. П., Єрмоленко А. О.* Зовнішнє оцінювання (підготовка). Історія України. 11 клас: Тести для тематичного оцінювання. – Х.: Веста: Ранок, 2006. – 40 с.
18. *Решет О. П., Малій О. В.* Історія України: Підручн. для 9 кл. сер. загальнонавч. закл. – К.: Генеза, 2003.
19. *Смолій В. А., Степанков В. С.* История Украины: Уч. для 7 кл. общеобр. шк. – К.: Генеза, 2007.
20. *Туріщева Л. В.* Проблема психологічної готовності учнів до тестування // Історія та правознавство. – 2007. – № 3.
21. *Турченко Ф. Г.* Новітня історія.: Підручн. для 9 кл. сер. загальнонавч. закл. – Ч. 1. 1914–1939. – К.: Генеза, 2001.
22. *Турченко Ф. Г.* та ін. Історія України: Підручн. для 11 кл. сер. загальнонавч. шк. – К.: Генеза, 2006.
23. *Турченко Ф. Г., Мороко В. М.* Історія України: Підручн. для 9 кл. сер. загальнонавч. шк. – К.: Генеза, 2005.
24. *Харківська Н. І.* Бути істориком по духу // Історія та правознавство. – 2006. – № 8–9.

ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ ІСТОРІЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЗАВДАННЯ
ВІДПОВІДІ

2007

**Зовнішнє
оцінювання.
Історія. Методичні
рекомендації.
Завдання. Відповіді**
Код: ППТ9, 48 с.

Пропонований посібник помітно відрізняється від аналогічних видань, оскільки їх упорядники переконані: проведення тематичного оцінювання не можна обмежувати лише написанням тестів. В арсеналі сучасного вчителя мають бути різноманітні форми проведення ТО: учнівські конференції та складання портфоліо, семінари і диспути, наукові конференції та учнівські проекти, рольові ігри та уроки-мандрівки.

Надішліть копію передплатної квитанції

та отримайте **знижку 10%**

Замовити книгу Ви можете: за тел.: 8 (057) 731-96-33,
за адресою: 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66,
ВГ «Основа», «Книга — поштою ІПК»
або на сайті www.osnova.com.ua

Мінімальне замовлення — дві будь-які книги.
Вартість поштової доставки — 3,95 грн.

Історія України. 6–9 класи.

Карти, схеми,
таблиці

Код: ПП112, 112 с.

Посібник містить карти з основних питань курсу, опорні схеми, узагальнюючі та синхронізовані таблиці, універсальний словник понять, термінів, подій, персоналій. Перевагою посібника є його простота, чітка структурованість змісту. Матеріали подані в зручній і доступній формі, що допоможе учням швидко й легко повторити, закріпити й систематизувати знання курсу. За допомогою цього посібника учні зможуть самостійно готуватися до олімпіад, турнірів, ЗНО.

Надішліть копію передплатної квитанції

та отримайте **знижку 10 %**

Замовити книгу Ви можете: за тел.: 8 (057) 731-96-33,
за адресою: 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66,
ВГ «Основа», «Книга — поштою ППК»
або на сайті www.osnova.com.ua

Мінімальне замовлення — дві будь-які книги.
Вартість поштової доставки — 3,95 грн.

Навчальне видання

Серія «Підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання»

ВСНЦЕВА Надія Олексіївна
ФЕДЧИНЯК Артур Олександрович

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
ТРЕНУВАЛЬНІ ТЕСТИ
7–11 класи

Головний редактор *Н. І. Харківська*
Редактор *О. О. Івакін*
Технічний редактор *О. В. Лебедєва*
Коректор *О. М. Журенко*

Підписано до друку 18.12.2007. Формат 60×90/16.
Папір газет. Гарнітура шкільна. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 13,0. Замовлення № 8-01/21-05.

Виробник: ПП «Триада+»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1870 від 16.07.2007 р.
Харків, вул. Киргизька, 19. Тел.: (057) 757-98-16, 757-98-15

ТОВ «Видавнича група «Основа»»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи КВ № 7434 від 12.06.2003
61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
тел. (057) 731-96-33
e-mail: office@osnova.com.ua.

підготовка до
ЗНО

Н. О. Венцева, А. О. Федчинок

Історія УКРАЇНИ

Тренувальні
ТЕСТИ

7-11

Книга скачана с сайта <http://e-kniga.in.ua>

Издательская группа «Основа» —
«Электронные книги»

Харків
Видавнича група «Основа»
ПП «Триада+»
2008